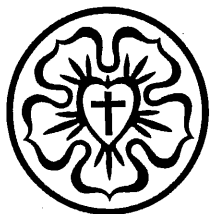

Evangelikus Közlöny

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HIVATALOS LAPJA ■ 6. évfolyam 3. szám ■ 2004. július 30.

TARTALOM

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ

HITTAN TANTERVE ■ 1. oldal

Általános iskola 1. évfolyam (*Isten ajándékai*) ■ 2. oldal

Általános iskola 2. évfolyam (*A hit útján*) ■ 4. oldal

Általános iskola 3. évfolyam (*Isten cselekszik*) ■ 6. oldal

Általános iskola 4. évfolyam (*Isten országa közöttetek van*) ■ 8. oldal

5. évfolyam (*Újszövetségi bibliaismeret*) ■ 10. oldal

6. évfolyam (*Ószövetségi bibliaismeret*) ■ 14. oldal

7. évfolyam (*Egyháztörténeti alakok*) ■ 18. oldal

8. évfolyam (*Hit és élet*) ■ 23. oldal

Négyosztályos gimnázium 9. évfolyama ■ 26. oldal

Négyosztályos gimnázium 10. évfolyama ■ 29. oldal

Nyolcosztályos gimnázium 9. és 10. évfolyama ■ 31. oldal

11. évfolyam (*Egyháztörténet*) ■ 38. oldal

12. évfolyam (*Dogmatika, etika*) ■ 43. oldal

A HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGALEÍRÁSA AZ EVANGÉLIKUS

FELEKEZETŰ TANULÓK SZÁMÁRA ■ 45. oldal

Szerkeszti
A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ ELNÖKSÉGE

Főszerkesztő
DR. FRENKL RÓBERT ORSZÁGOS FELÜGYELŐ

Felelős szerkesztő
HAFENSCHER KÁROLY ORSZÁGOS IRODAIGAZGATÓ

Kiadja
A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ LUTHER KIADÓJA

Felelős kiadó
KENDEH-KIRCHKNOPF PÉTER

Szerkesztőség és kiadóhivatal
1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 317-5478 • 486-1228 • Fax: 486-1229
e-mail: kiado@lutheran.hu

Nyomdai kivitelezés
ETO-PRINT NYOMDAIPARI KFT.

Felelős vezető
BALOGH MIHÁLY

ISSN 1419-7103

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HITTAN TANTERVE

ELŐSZÓ

A Magyarországi Evangélikus Egyház hittan tantervei többrétű célkitűzéssel készültek. Egyházunkban a hitoktatás különböző, egymástól sokszor jelentősen eltérő körülmények között zajlik, ugyanakkor nincs lehetőségünk arra, hogy minden célcsoport számára külön tantervet készítsünk. Folyik hitoktatás egyházi iskolai, gimnáziumi keretek között, de a különböző iskolák lehetőségei is mások és mások. Tanítunk más felekezetek iskoláiban, önkormányzati iskolákban órarenden belül és kívül, heti két, vagy csak egy órában, és a gyülekezetben, homogén vagy végtelen heterogén csoportokat.

Mindezeket figyelembe véve fontos jellemzője tanterveinknek, hogy egészen konkrét megfogalmazásban, részletes lebontásban tartalmazzanak bőséges anyagot. Ezzel olyan tágas keretet kívánunk biztosítani a hitoktatóknak, amiből válogatva mindenki a saját csoportjának adottságai szerint építheti fel saját tanmenetét.

A gimnáziumi tantervek sem csak az iskolák számára készültek, témáik használhatóak a gyülekezet konfirmáció utáni oktatásában, a felnőttoktatásban is.

Tantervi koncepciónk a következő:

Alsó tagozaton a tanév tematikája igazodik az egyházi esztendőhöz. Váltják egymást ószövetségi és újszövetségi egységek, és minden témánál megkeressük azokat a pontokat, ahol a tanulók saját életükkel, mindennapjaikkal hozhatják kapcsolatba a bibliai eseményeket. Mind a négy tanév egy-egy főtéma köré szerveződik, és figyelembe veszi a tanulók kibontakozó képességeit, fejlettségét.

A felső tagozaton minden tanévnek saját témája van, így összefüggéseiben láthatják azokat a bibliai történeteket, amelyeket alsó tagozatról részben már ismernek. Nem feltételez azonban a tanterv korábban megszerzett ismereteket. Tág lehetőség nyílik arra, hogy az előismeretektől függően válogassunk az anyagból. Új témaként lép be az egyháztörténet alakjaival való ismerkedés, a nyolcadik évfolyam anyagában pedig megtaláljuk integrálva az etika kerettanterv anyagát is.

A 9–12. évfolyam tantervei részben kétfélék.

A nyolcosztályos gimnáziumokban építeni lehet a korábban elsajátított ismeretekre, itt lehetővé válik az egyes teológiai szakterületekkel való rendszerezettebb ismerkedés. 9–10. évfolyamra külön tantervet készítettünk számukra, amely a bibliai anyagon túl magában foglalja a világvallások tanítását is.

A négyosztályos gimnázium tanterve ezzel szemben csak szórványos előismereteket feltételez, nagyobb hangsúly kerül magának a bibliai anyagnak a megtanítására.

A 11–12. évfolyam tantervei közösek a két iskolatípusban, egyháztörténeti és dogmatika-etikai témák határozzák meg őket.

A rendszerváltozás óta folyamatosan alakuló tanterveket most úgy veheti kézbe az Olvasó, hogy a legtöbb évfolyam anyagához már megjelentek az új tankönyveink is.

Reméljük, hogy hitoktatásunk egységesítéséhez és magas színvonalához tudunk így segítséget nyújtani.

Isten áldja meg hitoktató munkánkat!

Hittan tanterv az általános iskola 1. évfolyama számára

ISTEN AJÁNDÉKAI

1. oldal

téma	célok	hetek sorszáma	tananyag
1. Ismerkedés a hittannal és egymással	Egymás megismerése. A hittannal való ismerkedés. Felfedezzük, hogy Isten gyermekei vagyunk, és Jézus is Isten családjába hív bennünket.	1	Gyerekek játékos ismerkedése
		2	Isten is ismer bennünket
		3	Jézus hívja a gyerekeket (Mt 19,13–15 ill. párh.)
2. Isten ajándéka – a teremtett világ	Fedezzék fel, hogy a bennünket körülvevő világot Isten teremtette. Ismerkedjenek a bibliai teremtéstörténettel. Csodálkozzanak rá Isten szeretetére az egész teremtett világ iránt, és lássák, hogy Istennek adhatunk hálát a teremtett világért. Ismerjék fel a környezetünkről való gondoskodás szükségességét.	4	A világ képekben (képek a minket körülvevő világról – beszélgetés)
		5	Ismerkedés a teremtéstörténettel (Gen 1,1–2,4) I
		6	Ismerkedés a teremtéstörténettel (Gen 1,1–2,4) II.
		7	Vigyázzunk a környezetünkre
		8	Imádság és hálaadás világunkért
3. Isten ajándéka – a templom	Ismerjék meg templomukat és berendezését, az egyes tárgyakat és helyszíneket. Ismerjék meg alapszinten, hogy mit jelent evangélikusnak lenni.	9	Látogatás a templomban
		10	Ismerkedés a templom berendezésével
4. Isten ajándéka – Jézus Krisztus születése	Fokozatosan ismerkedjenek meg a karácsonyi ünnepkörrel. Tapasztalják meg az ünnepre való készülődés és az ünnep élményét. Ismerjék meg advent és karácsony szimbólumait, Jézus születésének történetét és ismerkedjenek adventi és karácsonyi énekekkel.	11	Advent – készülődés Jézus Krisztus eljövetelére
		12	Jézus születése
		13	Karácsonyi készülődés I.
		14	Karácsonyi készülődés II.
5. Isten ajándéka – a szeretet	Fedezzék fel Jézus életének és tanításának néhány elemén keresztül Isten szeretetét. Lássák meg, hogy Jézus szeretete megváltoztatja az emberek életét; legyőzi a félelmet, gyógyít és örömet teremt.	15	Az elveszett juh (Lk 15,1–7)
		16	Zákeus (Lk 19,1–10)
		17	Jézus lecsendesíti a tengert (Mk 4,35–41)
		18	Hálaadás Isten szeretetéért. Összefoglalás
6. Isten ajándéka – a család	Tudatosuljon a családhoz való tartozás fontossága. Lássák meg, hogy Jézus is családban nőtt fel. Ismerjék fel, hogy a keresztség által Isten a családjába fogad bennünket és ezáltal az egyház családjába is tartozunk.	19	A családunk
		20	Jézus és családja (A 12 éves Jézus a templomban; Lk 2,41–52)
		21	Keresztség – Isten családja. A gyülekezet is a családunk
7. Isten ajándéka – a barátság	Tudatosuljon a tanulóknak a barátság jelentősége. Lássák meg, hogy Jézus különösen is a szükségét szenvedők barátja. Minket is barátainak nevez (Jn 15,14–15) Fedezzék fel, hogy Jézus utat mutat az embereknek a szeretetre és a neki tetsző életre.	22	Barátaink az osztályban és az iskolában
		23	A béna meggyógyítása (Mk 2,1–12)
		24	Mária és Márta (Lk 10,38–42)
8. Isten ajándéka – Jézus Krisztus élete	Ismerkedjenek meg a természet változásaival, az elmúlás és az új élet jelenségeivel. Ismerjék meg Jézus szenvedésének legfontosabb eseményeit és a keresztszimbólumát. Ismerjék meg Jézus feltámadásának örömhírét. Fedezzék fel, hogy Jézus élete, halála és feltámadása új élet lehetőségét hordozza magában.	25	Élet és halál a természetben. Képek a teremtett világban.
		26	Jézus a Gecsemáné kertben (Mk 14,32–42 ill. párh.); Jézus elfogatása (Mk 14,43–52 ill. párh.) és keresztre feszítése (Mk 15,20–27)
		27	Jézus feltámadása, Péter és János az üres sírnál (Jn 20,1–10)

Hittan tanterv az általános iskola 1. évfolyama számára
ISTEN AJÁNDÉKAI

2. oldal

téma	célok	hetek sorszáma	tananyag
9. Isten ajándéka – az imádság	Fedezzék fel, hogy az imádság Istennel való bensőséges kapcsolatunk kifejezése. Ismerjék meg és tanulják meg a Jézustól tanult imádságot. Ismerkedjenek mindennapjainkhoz tartozó imádságokkal. Kapjanak indíttatást az imádkozásra. Fejlődjön az a képességük, hogy örömeiket és bánatukat saját szavaikkal imádságban is ki tudják fejezni. Ismerjék meg alapszinten az imádsággal kapcsolatos szimbólumokat és szokásokat.	28	<i>Jézus imádkozni tanít. Miatyánk</i>
		29	<i>Hogyan szoktunk imádkozni? Reggeli, esti, asztali imádságok ismétlése, összegyűjtése. Közösségi és egyéni imádságok</i>
10. Isten ajándéka – a Biblia	Ismerjék fel, hogy a Biblia Isten szavát tartalmazza, benne Isten szól hozzánk. Lássák meg, hogy a Bibliában Isten nyilatkoztatja ki szeretetét az egész teremtett világ iránt. Ismerkedjenek a Bibliával.	30	<i>Istent a Bibliából ismerhetjük meg.</i>
		31	<i>A Biblia – Isten szava. Lapozgatás a Bibliában.</i>
11. Összefoglalás	Összefoglalás, befejezés, búcsúzás.	32	<i>Összefoglalás</i>
		33	<i>Búcsúzás, nyári programok</i>

Hittan tanterv az általános iskola 2. évfolyama számára

A HIT ÚTJÁN

1. oldal

téma	célok	hetek sorszáma	tananyag
1. Bevezetés		1	Ismerkedés, játék
2. Kánaán felé	Fedezzék fel, hogy Istennek nagy terve van Ábrahámval. Ismerjék Ábrahámot, mint olyan ember példáját, aki Isten szavában, ígéretében bízik. Fedezzék fel, hogy Isten újra meg újra megerősíti Ábrahám bizalmát. Szembesüljenek azzal, hogy az Istenben való bizalom nem szünteti meg az élet nehézségeit, hanem segít azokkal megbirkózni. Ismerjék meg Jákobot mint az ígéret hordozóját. Küzdelmes útját az áldás megszerzéséért. A testvérek különbözőségét, konfliktusát és a megbékélés útját. Fedezzék fel, hogy Isten áldásával kíséri az emberek életét, és készsé teszi őket arra, hogy magatartásukat megváltoztassák.	2	Ismerkedés a tananyaggal, Izrael népével
		3	Ábrahám elhívása (1Móz 12,1-9)
		4	Lót elválik Ábrahámától (1Móz 12,1-9)
		5	Isten küldötteinek látogatása (1Móz 18,1-15)
		6	Ábrahám könyörög Sodomáért (1Móz 18,20-19,29)
		7	Isten próbára teszi Ábrahám hitét (1Móz 22,1-19)
		8	Ézsau és Jákob (1Móz 25,19-34; 1Móz 27)
		9	Az elnyert áldás (1Móz 29-31)
		10	Összefoglalás
		3. Úton Betlehembe	Ismerjék meg részletesebben a karácsonyi történetet. Fedezzék fel a karácsonyi történeten keresztül a Jézussal való találkozás örömet, Isten ígéretének beteljesedését. Gyakorolják az ünnepre készülés keresztyén szokásait, ismerjék meg és gyakorolják az adventi és karácsonyi énekeket, imádságokat.
12	Jézus családja. Betlehemben (Lk 2,1-5; vmint Mt 1,1-17 ill. párh.)		
13	Jézus születése – a pásztorok (Lk 2,6-20)		
14	Jézus születése – a napkeleti bölcsek (Mt 2,1-12)		
15	Karácsonyi készülődés (ajándékkészítés, betlehemes játékok)		
4. Kánaánból Egyiptomba	Gondolják végig a Jákob családjában lévő konfliktusok okait. Lássák be, hogy a haragnak és az irigységnek súlyos következményei vannak. Vegyék észre, hogy Isten nehéz sorában sem hagyta el Józsefet. Ismerjék fel tervét, amely sok ember megmentését célozta, s amelyben József Isten eszköze volt. Ismerjék fel Isten cselekvését, amelyben a megbocsátás érvényesül. Fedezzék fel Isten szeretetét, amely a testvérek gonoszságát jóra fordította, és József által gondoskodott népe életben maradásáról. Isten gondviselését, valamint a megbékélés szükségességét ismerjék fel saját életükben. Fedezzék fel a megbocsátás lehetőségét saját életükben is.	16	Józsefet eladják testvérei (1Móz 37,12-36)
		17	József Potifár házában (1Móz 39-40)
		18	A fáraó álma (1Móz 41)
		19	A testvérek útja Egyiptomba
		20	Isten gondviselése
		21	A megbékélés és megbocsátás
		22	Összefoglalás, ismétlés
5. Jézus az út	Ismerjék meg Jézust, aki „bejárta a városokat és a falvakat”; „akinek nem volt fejét hova lehajtania”. Fedezzék fel, hogy Jézus szenvedése és halála az ember megváltásáért történt. Éljk át Jézus feltámadásának örömet, és fedezzék fel azt az új reménységet, amelyet húsvét eseményében minden ember megtalálhat.	23	Jézus életének színhelyei
		24	Jézus bevonulása Jeruzsálembé (Mt 21,1-11)
		25	Jézus Pilátus előtt. Úton a Golgota felé. Keresztre feszítés (Mk 15)
		26	Jézus feltámadása. Az emmausi tanítványok (Lk24,1-11 ill. párh. vmint Lk 24,13-35)
		27	Jézus az életét adta értünk

Hittan tanterv az általános iskola 2. évfolyama számára

2. oldal

A HIT ÚTJÁN

téma	célok	hetek sorszama	tananyag
6. Jézus hív az ő útjára	Ismerjék meg olyan emberek történetét, akiket Jézus a követésére hívott. Lássák meg, hogy sokan érdeklődtek Jézus iránt és bíztak benne, de voltak, akik nem tudták követni. Fedezzék fel, hogy Jézus milyen szeretettel fordul minden ember felé; betegséget gyógyít; testi és lelki táplálékot ad; visszavezet az emberi közösségbe; jövőt, új lehetőséget és életet ad. Beszélgessünk arról, mi hogyan követhetjük Jézust.	28	<i>A tanítványok elhívása (Mt 4,18-22)</i>
		29	<i>A gazdag ifjú (Mt 19,16-26 ill. párh)</i>
		30	<i>A vak Bartimeus meggyógyítása (Mk 10,46-52 ill. párh.)</i>
		31	<i>Ötezer ember megvendégelése (Mk 6,34-44 ill. párh.)</i>
		32	<i>Tíz leprás meggyógyítása (Lk 19,11-19)</i>
		33	<i>A tékozló fiú (Lk 15,11-32)</i>
7. Befejezés		34	<i>Összefoglalás, ismétlés</i>
		35	<i>Búcsúzás, nyári programok</i>

Hittan tanterv az általános iskola 3. évfolyama számára

ISTEN CSELEKSZIK

1. oldal

téma	célok	hetek sorszáma	tananyag
1. Bevezetés		1	Ismerkedés, játék
2. Isten elítéli a bűnt	Az őstörténet néhány eseményének megismerése. A bűnről való gondolkodás elindítása. Isten szeretetének megismerése a bűnös világ életében.	2	A bűnbeesés története (1Móz 3)
		3	Káin és Ábel története (1Móz 4,1-15)
		4	Noé és az özönvíz (1Móz 6-8)
		5	A bábéli torony (1Móz 11,1-9)
		6	Sámuel elhívásának története (1Sám 3)
3. Isten szól hozzánk	A bibliahasználat kezdeti tanulása. Lássák meg, hogy a Bibliában Isten szól az emberhez. Ismerkedjenek a Biblia szerkezetével, két részének ismeretével. Lapozgassák a tanulók a Bibliát, próbálják az eddig tanult történeteket elhelyezni. Ismerkedjenek az evangéliumokkal, fedezzék fel bennük Jézus életének főbb mozzanatait. Fedezzék fel, hogy a Biblia az Isten szavára adott emberi válaszokról is tudósít.	7	Ismerkedés a Bibliával, a Biblia használata
		8	Bibliaolvasási vetélkedő
		9	Jézus élete a négy evangéliumban
		10	Isten szól Zakariáshoz (Lk 1,5-25 és 57-80)
		11	Isten szól Máriához (Lk 1,26-56)
		12	Isten szól Józsefhez (Mt 1,18-25 és 2,13-23)
		13	Karácsonyi készülődés
		4. Isten megszabadítja népét	Lássák meg Isten szabadító tettét Izrael életének, néppé válásának történetében. Szembesüljenek a Tízparancsolattal, mint Istentől kapott, alapvető és maradandó életrenddel.
15	Mózes elhívása (2Móz 2,11-4,28)		
16	Szabadulás Egyiptomból (2Móz 12-15,2)1		
17	Csodák a pusztában (2Móz 16-17 és 4Móz 21,1-9)		
18	Tízparancsolat (2Móz 19-20)		
19	Isten parancsolatai a mindennapokban		
20	Összefoglalás		
5. Isten megbocsát	Lássák meg, milyen fontos szerepe van a megbocsátásnak Jézus életében és tanításában. Lássák meg, hogy Isten előtt semmi érdemet nem tud felmutatni az ember. Mindannyian bocsánatra szorulunk. Fedezzék fel a kapcsolatot Isten bocsánatának megismerése, átélése és a megbocsátó magatartás követése között. Lássák meg, hogy Jézus megbocsátó szeretete minden korlátot és határt átível.		
		22	A farizeus és a vámszedő példázata (Lk 18,9-14)
		23	Jézus és a bűnös asszony (Jn 8,1-11)
		24	Júdás elárulja, Péter megtagadja Jézust (Jn 18,1-27)
		25	Jézus a kereszten. (Lk 23,32-43)
		26	A feltámadt Jézus találkozása Péterrel (Jn 21)
6. Isten követőket hív el	Találkozzanak elhívott és szolgálatba küldött emberek példájával mind az Ó-, mind Újszövetség lapjairól. Szembesüljenek azzal, hogy Isten nemcsak hív, hanem küld is.	27	Próféta – Jónás (Jón 1-4)
		28	Tanítvány – Máté (Mt 9,9-13)
		29	Apostol – Saul megtérése (ApCsel 9,1-25)
		30	Apostol – Pál missziói szolgálata (ApCsel 16,11-40; de más epizód is választható)
		31	Összefoglalás

Hittan tanterv az általános iskola 3. évfolyama számára

2. oldal

ISTEN CSELEKSZIK

téma	célok	hetek sorszáma	tananyag
7. Isten közösséget ad	Ismerjék meg az egyház és a gyülekezet közösségét. Ismerkedjenek saját gyülekezetük történetével és mai életével. Lássák meg a keresztyén közösséget mint a megkereszteltek közösségét. Ismerkedjenek közösséghez való tartozás jellegzetességeivel, ajándékaival és felelősségével.	32	<i>Gyülekezetünk</i>
		33	<i>A keresztség, mint a keresztyén közösség alapja</i>
		34	<i>Mit jelent a közösségi élet?</i>
		35	<i>Búcsú, nyári programok</i>

Hittan tanterv az általános iskola 4. évfolyama számára

ISTEN ORSZÁGA KÖZÖTTETEK VAN

1. oldal

téma	célok	hetek sorszáma	tananyag
1. Jézus betegeket gyógyít	A történetek tükrében lássák meg a tanulók Jézus szeretetét, mellyel lehajol az elesettekhez és hatalmát, hogy Úr betegség és halál fölött. Ismerjék fel, hogy szeretetét és hatalmát mi is átélhetjük, de sohasem rendelkezhetünk fölötté. Jézus cselekedetei azt jelzik, hogy Isten országa eljött közénk.	1	Ismerkedés a tananyaggal, játék
		2	Jézus beteget gyógyít a Betesda tavánál (Jn 5,1-16)
		3	Jézus meggyógyítja a kapernaumi százados szolgáját (Lk 7,1-10)
		4	Jézus feltámasztja a naini ifjút (Lk 7,11-17)
2. Jézus példázatokkal tanította az embereket	Ismerjék meg a tanulók Jézus néhány példázatát és üzenetüket. Ismerkedjenek a példázatok műfajával, és vegyék észre jelentőségüket Isten országa megismerésének folyamatában, a róla szóló beszédben és tanulásban. Keressék a példázatok üzenetének érvényét a keresztyén életfolytatás mindennapjaiban.	5	A magvető példázata (Mt 13,1-23)
		6	Példázat a szántóföldbe rejtett kincsről, és az igazgyöngyről (Mt 13,44-46)
		7	A szőlőmunkások példázata (Mt 20,1-16)
		8	Példázat a talentumokról (Mt 25,14-30)
		9	Az irgalmas samaritanus példázata (Lk 10,25-37)
		10	Példázat a kősziklára épített házról (Mt 7,24-27)
3. Jézus eljövételére készülünk	Találkozzanak az Ószövetséggel, mint az ígéret könyvével. Ismerjenek meg messiási prófeciákat. Ismerjék fel Keresztelő János jelentőségét és szerepét Jézus útjának előkészítésében. Ismerjék fel Jézus megszületésében Isten ígéretének beteljesülését.	11	Ószövetségi próféták, akik Jézus útját készítik elő (Ézs 9,1-6; Ézs 11,1-9; Mik 5,1; Zak 9,9-10 – a sor bővíthető, szűkíthető, más igékkel helyettesíthető)
		12	Keresztelő János bizonyágtétele Jézusról (Jn 1,19-34)
		13	Karácsonyi készülődés (pl. Mt 1,23 – az Immánuel név)
4. Emberek Isten szolgálatában (királyok)	Ismerkedjenek meg a királyság kialakulásának és történetének néhány fontos eseménnyel. Ismerjék meg Dávid életét, és lássák meg, mit jelentett különféle szituációkban az, hogy az Úr Dáviddal volt. Ismerjék meg Salamon uralkodásának legfontosabb eseményeit, a templomépítést, majd értesüljenek Izrael kettészakadásáról.	14	Izrael királyt választ, Saul királysága (1Sám 8-10)
		15	Dávid a pásztorfiú; Dávid és Góliát (1Sám 16-17)
		16	Dávid és Jónátán (1Sám 18-20)
		17	Dávid egész Izrael királya lesz. Dávid és Betsabé. Nátán példázata (2Sám 5. 11-12)
		18	Salamon királysága (részletek 1Kir 1-3. 6. és 8. fejezetből és utalás 12-re)
5. Emberek Isten szolgálatában (próféták)	Találkozzanak a prófétákkal mint Isten elhívott szolgálóival, akik az ő szavát és akaratát hirdették különféle történelmi helyzetekben. Ismerjék meg az ember válaszait Isten szeretetének kijelentésére és a válaszok hitbeli és erkölcsi döntésekben való megnyilvánulásait.	19	Illés próféta (1Kir 17)
		20	Nábót szőlője (1Kir 21)
		21	Jeremiás próféta (élete)
		22	Dániel (Dán 6 – de más is választható)
		23	Összefoglalás

Hittan tanterv az általános iskola 4. évfolyama számára

ISTEN ORSZÁGA KÖZÖTTETEK VAN

2. oldal

téma	célok	hetek sorszáma	tananyag
6. Megvalljuk hitünket	Ismerjék az Apostoli Hitvallást mint az egyház hitének összefoglalását. Ismerkedjenek a hitvallás szerepével és jelentőségével. Értsék az evangélikus istentisztelet felépítését, tanulják meg a liturgiai alapfogalmakat. Lássák meg Istent mint a mindenhatót, a teremtet és a teremtett világot fenntartó Urat. Jézus Krisztus életének néhány eseménye segítségével lássák meg őt mint a megváltó Urat. Találkozzanak halálának és feltámadásának megjelenítésével a képzőművészetben és a zenében. Találkozzanak a Szentlélek munkájával a világban és az emberek életében. Lássák meg egyházat teremtő működését. Ismerkedjenek az egyház kialakulásával és kezdeti életével az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv alapján.	24	<i>Hitvallások, az Apostoli Hitvallás</i>
		25	<i>Az evangélikus istentisztelet</i>
		26	<i>Hiszek Istenben</i>
		27	<i>Hiszek Jézus Krisztusban</i>
		28	<i>Jézus megkísértése</i>
		29	<i>Az utolsó vacsora</i>
		30	<i>Jézus feltámadása, Jézus megjelenik Tamásnak</i>
		31	<i>Hiszek a Szentlélekben. A pünkösdi történet</i>
		32	<i>Az egyház kialakulása, az első gyülekezet élete</i>
		33	<i>A Szentlélek ajándékai</i>
		34	<i>Összefoglalás</i>
		35	<i>Búcsú, nyári programok</i>

Hittan tanterv az 5. évfolyam számára
ÚJSZÖVETSÉGI BIBLIAISMERET

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapgazalmak	Célok
I. Általános bevezető			
2	Ismerkedés a tanulók egyházi, gyülekezeti háttérével, bibliaismeretük felmérése	<i>Saját gyülekezet, templom bemutatása; a tanulók számára kedves bibliai történetek felidézése</i>	A tanár tájékozódjon arról, melyik tanuló hová kötődik, milyen gyülekezeti háttere van. Ismerjék meg a tanulók egymás templomait. Erősödjön a tanulóknak a gyülekezethez tartozás. Érezzék azt, hogy Jézusra és egymásra is odafigyelve folynak majd a hittanórák.
3	Ismerkedés a Bibliával, könyveivel, röviden a keletkezésével, az evangéliumok szerzőivel	<i>A Biblia mint bátran forgatható, hiteles könyv</i>	Tudjanak a tanulók tartalmi különbséget tenni az Ó- és az Újszövetség között. Lássák meg, hogy az egyes könyvek különböző szerzőktől származnak, nem egyszerre keletkeztek, egy fejlődési folyamat eredményeképp váltak a Biblia részévé, de mind ugyanarról az örömhírről szólnak.
II. Jézus az Atya képviselője a világban – születéstörténet, készülődés –			
1	Jézus alakja – amit a gyerekek tudnak róla. Miért fontos Jézussal foglalkoznunk?	<i>Jézus mint Megváltó; az Atya képviselője a világban; Az út, az igazság és az élet; Aki formál minket és példát ad nekünk</i>	Lássák meg a tanulók, hogy Jézus személye nem csak érdekes, a róla szóló történetek nem pusztán információk, hanem minket személyesen érint, a vele való foglalkozás életbevágó. Lássák tehát a történeti Jézust, és Jézust a Krisztust.
1	Keresztelő János születése	<i>Zakariás mint pap és próféta (Lk 1,68-79);</i>	Figyeljék meg a tanulók, hogy Keresztelő János születése Jézus érkezésére mutat előre, hogy a róla szóló próféta szavak őt az eljövendőhöz való viszonyában mutatják meg.
5	Születéstörténet: Angyali üdvözlés, József álma, Mária Erzsébetnél, Jézus születése, Pásztorok látogatása, Napkeleti bölcsek, Menekülés Egyiptomba.	<i>A jól ismert történetek rendszerezése, kortörténeti adalékok. Jelképek. Beteljesülő próféciák</i>	Lássák a tanulók, hogyan készít helyet Isten egyszülött Fiának a földi világban, hogyan gondoskodik róla, és milyen problémákkal kell megküzdenie. Tudják azt, hogy ezek az események konkrét helyhez és időhöz kötődnek, ismerjenek a megértéshez szükséges alapvető társadalmi, kulturális szokásokat. Értsék a pásztorok és a bölcsek látogatásának mondanivalóját és ezzel szemben a betlehemi gyermekgyilkosság indítékait.
2	Jézus bemutatása a templomban, A 12 éves Jézus a templomban (Lk 2, 45-50)	<i>Simeon és Anna Jézusról Jézus ön- ill. Istentudata; Kortörténeti háttér</i>	Lássák meg a tanulók, milyen mélyen élt a várakozás Izrael népében, és hogyan ismerik fel egyesek a gyermekben a megígért Messiást. Értsék, hogy mit jelent az adott korban Atyának szólítani Istent, és lássák meg ebben: Jézus tudja, hogy kihez tartozik.
1	Keresztelő János útkészítő munkája	<i>Jézus Krisztus evangéliumának kezdete (Mk 1,1-3); János prédikációja – mit vár ő a messiástól?</i>	Ismerjék meg a tanulók a Jézus-korabeli messiási elképzelések fő vonásait, érezzék János prédikációjának kemény szavaiban a közelgő ítélet elképzelését. Lássák a farizeusok és papok gyanakvó viselkedését, ami a kezdet kezdetétől kíséri Jézust is. Értsék meg, hogy az útkészítő túlmutat önmagán. Lássák a különbséget Keresztelő János és Jézus igehirdetése között.

Hittan tanterv az 5. évfolyam számára
ÚJSZÖVETSÉGI BIBLIAISMERET

2. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
2	Jézus készül a szolgálatra: Megkeresztelése (Mt 3,13-17; Jn 1,29-34), megkísértése (Mt 4,1-11)	<i>Jézus keresztelkedésének a célja, Isten kinyilatkoztatása; Jézus fegyvere a kísértésben – Isten Igéje. A kísértések jellege: később visszatérnek!</i>	Lássák meg a tanulók Jézus megkeresztelésében, hogy Isten mindenben közöset vállal az emberrel. Kinyilatkoztatásából és János bizonyágtételéből legyen világossá, miért jött Jézus közénk. Vegyék észre a tanulók, hogy a megkísértés lényege földi hatalom, dicsőség felajánlása cserébe azért, ha Jézus nem teljesíti az Atya akaratát, és lemond a világ megváltásáról. Lássák meg azt is, hogy az ilyen csábításnak csak Istenre hagyatkozva lehet ellenállni.
II. Jöjjetek énhozzám – Jézus tanít és gyógyít –			
3	Jézus nyilvános működésének kezdete: Kánai menyegző (Jn 2,1-11) Tanítványok elhívása (Lk 5,1-11; Mt 4,21-22; Mt 9,9-13; Jn 1,43-45) Názáreti prédikáció (Lk 4,14-30)	<i>Jézus életöröme; Jézus csodái jelek; Tanítványok – társak a feladatban / méltatlanság, kiválasztottság; Jézusnak kezdetektől feszültségekkel kell megküzdnie</i>	Lássák meg a tanulók, hogy Jézus nem életidegen ebben a világban, hogy osztozik az emberek örömeiben és gondjaiban is. Figyeljék meg Mária feltétlen bizalmát, amely Jézustól vár megoldást. Figyeljék meg, hogy Jézus csodái nem öncélúak, hanem jelei segítő szeretetének, hatalmának és az Atyával való kapcsolatának. Értsék meg a tanulók, hogy Jézus kezdetektől fogva embereket hív el, hogy közös élet során formálja őket, hogy azután alkalmasak legyenek az örömhír továbbadására. Lássák meg, hogy Jézus megértéséhez nyitott szívre van szükség.
1	Jézus tanít és gyógyít: A béna meggyógyításán keresztül (Mk 2,1-12) (bevezető óra)	<i>Mt 4,23-25 Ezek a dolgok szorosan összefüggenek;</i>	Értsék meg a tanulók, hogy Jézus a gyógyítóson keresztül is tanít: a bűnök bocsánatát hirdeti.
1	Keresztelő János fogsága, kérdése Jézushoz, és halála	<i>János elbizonytalanodása, hitének kérdései – Jézus válasza (Mt 11,1-8, 9-15) János küldetésének befejeződése (Mt 14,1-12)</i>	Lássák meg a tanulók, hogy Jézus nem felel meg Keresztelő János messiási várakozásának, akinek bizonytalanságában szüksége van Jézus megerősítő szavaira. Értsék Jézus indirekt válaszában igenlő tartalmát. Vegyék észre, milyen kiszolgáltatott a próféta a hatalom játékának, ha kitart az igazság mellett.
3	Nikodémus (Jn 3,1-21) A kapernaumi százados (Mt 8,5-13) A tenger lecsendesítése (Lk 8,22-25) (választható ezekből)	<i>Hinni több, mint elismerni, hogy Jézust Isten küldte. Bűnbocsánat, újjászületés, bizalom, feladat, közösség Vele...</i>	Ismerjék fel a tanulók, hogy a hit nem pusztán elismerése Jézus Istenségének. Lássák meg, hogy ebből a hitből új lehetőségek fakadnak, a belé vetett bizalomból új élet. Figyeljék meg, hogy Jézus ott van, ahol szükség van rá, csak oda kell fordulni hozzá.
4	Hegyi beszéd Miatyánk	<i>Jézus teljesen újat hoz. Szoros kapcsolat a mindennapokkal (imádság, adakozás, böjtölés: a farizeusok viselkedése szemben Jézus elvárásával); Kitől, mit és miért kérünk?</i>	Értsék meg a tanulók, hogy Jézus nem az Ószövetségi törvények tökéletes betartását várja tanítványaitól mindennapi életükben és vallásgyakorlásukban, hanem a szeretet parancsának mércéjét állítja eléjük. Lássák meg, hogy ehhez az a kőszikla nyújt alapot, aki az élő Ige. Figyeljék meg a tanulók az imádság körülményeit, fontos elemeit, legyen ez mintává számukra.

Hittan tanterv az 5. évfolyam számára
ÚJSZÖVETSÉGI BIBLIAISMERET

3. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
6	A gadarai megszállott (Mk 5,1-20) Ötezer ember megvendéglése (Jn 6,1-15) Jézus a tengeren jár (Mt 14,22-33) Péter vallástétele (Mt 16,13-20) Jézus megdicsőülése (Lk 9,28-36) A néma lélek kiűzése (Mk 9,14-29) A Bethesda taván (Jn 5,1-18)	<i>Jézust felismerik a gonosz lelkék és félreismerik az emberek, még a tanítványok is.</i> <i>Péter megvallja hitét, de érti-e?</i> <i>Isten megerősíti Péter vallo- mását.</i> <i>Isten ereje nélkül tehetetlenek vagyunk.</i> <i>Jézust feljelentik</i>	Lássák meg a tanulók, hogy a Jézust követő tanítványok csak lassan tanulgatják, micsoda hatalom van Jézus kezében, de megtapasztalják azt, hogy Jézus a rendelkezésre álló kevésből sokat tud teremteni, és a rá figyelő ember maga is részese a csodának. Vegye észre, hogy Jézus csodáit a tömeg félreérti, mennyei Úr helyett földi királynak akarják: küldetése lényegét tévesztik szem elől. Vegyék észre, hogy senki nem vallhatja Úrnak Jézust csak a Szentlélek által. Lássák meg, hogyan emelkedik felül Jézus a földi törvényen.
IV. Példázatok, tanítások			
7	A magvető példázata (Mt 13,1-23) A gonosz szolga (Mt 18,21-35) Elveszett juh és drahma (Lk 15,1-10) Az elrejtett kincs, az igazgyöngy (Mt 13,44-45) A nagy vacsora (Lk 14,15-24) A tékozló fiú (Lk 15,11-32) Szőlőmunkások (Mt 20,1-16) Farizeus és vámszedő (Lk 18,9-14) Az irgalmas samaritánus (Lk 10,25-37) A jó pásztor (Jn 10,1-21) <i>(választható ezekből)</i>	<i>Az ember viszonya Istennel és a másik emberrel;</i> <i>Isten országa;</i>	Tanulják meg érteni a tanulók a példázatokat, ismerjék azok alapvető kortörténeti hátterét. Értsék meg, hogy a példázatok az elmondhatatlanról és felfoghatatlanról, Istentről és az Ő országáról mutatnak meg vonásokat. Ismerkedjenek meg a példázatok szimbólumvilágával, azok összefüggéseivel és értelmezésével. Figyeljék meg a Jézus által elítélt és az általa igazolt magatartásformákat. Csodálkozzanak rá a Mennyei Atyát bemutató példázatokban az Ő érthetetlen, végtelen szeretetére és gondviselésére.
5	Mária és Márta (Lk 10,38-42): Zebedeus fiainak kérése (Mk 10,35-45) A gazdag ifjú (Mk 10,17-27) A samáriai asszony (Jn 4,1-42) A házasságtörő asszony (Jn 8,1-11) A vak Bartimeus (Mk 10,46-52) Zákeus (Lk 19,10) Lázár feltámasztása (Jn 11,1-44.) <i>(választható ezekből)</i>	<i>Jézussal találkozni: szolgálni neki, hallgatni Őt, bűnbocsánatával élni, és meggyógyulni ereje által testben, lélekben.</i>	Lássák meg a tanulók, hogy Jézussal való találkozás fordulópont lehet az ember életében. Jézus a hozzá fordulót nem elítéli, hanem új életre indítja. Figyeljék meg a történetek szereplőinek sokféle emberi problémáját, és azt, hogy Jézus mindezekben a helyzetekben megoldást kínál.

4. oldal

Hittan tanterv az 5. évfolyam számára
ÚJSZÖVETSÉGI BIBLIAISMERET

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
V. Megfeszítették és föltámadott			
9	<p>Körözvény Jézus ellen, eretnek-törvények Jeruzsálemi bevonulás Kérdés Jézus hatalmáról (Mt 21,23-32) Az adópénz (Mt 22,15-22) Kérdés a feltámadásról (Mt 22,23-33) A nagy parancsolat (Mt 22,15-40) Utolsó vacsora, lábmosás története Jézus elfogatása Jézus pere Kajafás előtt Jézus pere Pilátus előtt Keresztre feszítése</p>	<p><i>A jól ismert történetek rendszerezése, kortörténeti adalékok. Jézust törbe akarják csalni, de Ő mindenre tud választ adni. Jelképek; Beteljesülő próféciák.</i></p>	<p>Vegyék észre a tanulók, hogyan készítik elő egészen tudatosan Jézus elítélését, és hogyan készül Jézus maga is tudatosan a keresztre. Figyeljék meg a tanulók, hogyan próbálják Jézusra rábizonyítani, hogy szembefordul a törvénynyel, és lássák meg Jézus válaszaiban, hogy mindenekfelett álló a szeretet törvénye. Lássák meg a kérdések mögött húzódó problémákat. Figyeljék meg, hogyan alakítja Ő maga az utolsó hét eseményeit, értsék az általa használt fontosabb jelképeket. Figyeljék meg a Jézust körülvevők értetlenségét, lássák azt, hogy ezeknek az eseményeknek a lényege csak hittel ragadható meg, ahogyan azt a jobb lator teszi. A külső forgatókönyv mellett ne tévesszék szem elől a tanulók, hogy mindezek az események értünk történtek, megváltásunkra.</p>
6	<p>Húsvét hajnal Jézus megjelenik az asszonyoknak, a tanítványoknak, Tamásnak, az emmausiaknak Halfogás a Tiberiás tengernél, Péter Missziós parancs, Mennybemene- tel A tanítványok viselkedése Pün- kösdig A Szentlélek kitöltése, Péter igehirdetése</p>	<p><i>Az egyház indulásának kezdetei: magáramaradottság és félelem, feltámadás, küldetés, indítóerő. Kortörténeti háttér;</i></p>	<p>Lássák a tanulók, milyen üres, félelemmel terhelt lett a tanítványok élete Jézus nélkül. Gondolkodjanak el a feltámadás csodáján, figyeljék meg, milyen sokféle az asszonyok, tanítványok reakciója. Figyeljék meg, hogyan küldi a feltámadott Jézus a tanítványokat az evangélium hirdetésére. Értsék meg, hogy a mennybemene- tel az Atyához való visszatérés. Figyeljék meg, micsoda gyökeres változást hoz pünkösöd, a Szentlélek Isten ereje, milyen elementáris erővel szólal meg az örömhír Péter prédikációjában.</p>

A tantervben megjelölt 62 órán felül 12 óra áll rendelkezésre ismétlésre, összefoglalásra, számonkérésre.

Hittan tanterv a 6. évfolyam számára
 ÓSZÖVETSÉGI BIBLIAISMERET

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
2	Vegyük kézbe a Bibliát!		<p>Az Újszövetség könyveivel kapcsolatos ismeretek felelevenítése, összehasonlítása az Ószövetséggel.</p> <p>Ne ismeretlen könyvként vegyék a gyerekek kezükbe az Ószövetséget, hanem fedezzék fel benne az ismertet, a számukra kedveset.</p> <p>Miután év közben az Olvasókönyvvel dolgoznak, forgassák most a Bibliát magát, ismerkedjenek a könyvek sorrendjével, terjedelmével.</p>
I. Fedezzük föl Isten hatalmát a világ kezdetén			
6	A világ teremtése (Gen 1-2)	<i>Két teremtéstörténet* – az ember helye és feladata</i>	Lássák a tanulók, hogy Isten ad életet az embernek, a világot jóra teremti, Isten és ember öröme, és hogy a teremtéstörténetek ma is vallható hitvallások Isten teremtő szeretetéről. Lássák, hogy az embernek feladata van ebben a világban, ma is.
	Bűnbeesés (Gen 3)	<i>Kísértés – ígéret</i>	Ismerjék fel a tanulók, hogy a bűneset története ma is napról napra ismétlődik, hogy a bűn lényege (istenné válni), és a gonosz eszközei ma is hasonlóak.
	Kain és Ábel – Noé és az özönvíz (Gen 4. 6-9)	<i>A bűn elterjedésétől az első szövétségig</i>	Megláttatni, hogy a bűn gyorsan terjed, az indulatok hamar tettekké válnak, talán akaratunk ellenére a mi mai mindennapjainkban is. Kiemelni azt, hogy milyen veszéllyel jár, ha nem a segítőtársi viszony, hanem a rivalitás irányítja tetteinket.
	Bábel (Gen 11)	<i>Az emberek elszakadása, a népek eredete</i>	Értsék meg a tanulók, hogy Isten keményen és határozottan elítéli a bűnt, de menekülési lehetőséget kínál annak, aki komolyan veszi szavát. Tudatosuljon a tanulóknak, hogy a Bibliában leírt események nem egyedül bibliai anyagok, lássák meg azonban a sajátos bibliai hangsúlyt a leírásban.

Hittan tanterv az 6. évfolyam számára

ÓSZÖVETSÉGI BIBLIAISMERET

2. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
II. Fedezzük föl Isten hűségét Ábrahám és utódai életében			
8	Ábrahám története (Gen 12.15.17 Gen 18. 21-22)	<i>Isten elhívása, szövetsége, ígérete</i> <i>Hogyan reagál Ábrahám Isten cselekvésére? (Könyörög Sodomáért, feláldozná Izsákot)</i>	Lássák meg a tanulók, hogyan válik Ábrám, az Isten által megszólított ember az Ő feltétel nélküli odaadó hívévé, a mai napig is a hit példájává. Figyeljék meg, hogy az Ábrahámnak adott ígérek között ott van a Megváltó ígérete, ami minden nemzetségre vonatkozik. A Lóttal való vitában lássák meg az Istennek tetsző viselkedést, és Ábrahám odafigyelését, közbenjárását, amikor Sodomáról van szó. Izsákkal kapcsolatban értsék meg, hogy Isten beteljesíti ígéreteit, akkor is, ha emberileg ez nem elképzelhető, bár sokszor nehéz várni. Értsék meg, hogy Isten próbára tesz, de nem követel áldozatot.
	Izsák és felesége; Rebeka megtalálása (Gen 24) Ézsau és Jákób (Gen 27-28) Jákób bujdosása és hazatérése (Gen 29-32)	<i>Isten terve az eseményekben – összetartozás</i> <i>Isten ajándékának fontossága</i> <i>A hit harca – Isten közeledése</i>	Izsák házasságával kapcsolatban lássák meg, hogyan bízta az ember élete eseményeit Istenre, és hogyan fogadja el Isten tervét. Ézsau és Jákób történetében lássák meg, mennyire drága kincs Isten ígérete, áldása, amit komolyan kell venni, amihez ragaszkodni kell.
	József és testvérei (álmoktól az egyiptomi börtönig) (Gen 37-40) József Egyiptom felügyelője lesz (a börtöntől népe letelepítéséig) (Gen 41-46)	<i>Emberi hibák, bűnök – Isten gondoskodása</i> <i>Amikor Isten jóra fordítja az eseményeket</i>	József története alapján ismerjék fel, hogy Isten sokszor jóra tud fordítani általunk rossznak ítélt, vagy éppen általunk elrontott eseményeket is.
III. Fedezzük föl Isten szabadító tetteit Mózes idejében			
8	Izrael népének sorsa Egyiptomban; Mózes születése (Ex 1-2); Az égő csipkebokornál (Mózes fiatal felnőttkora, bűne, elhívása) (Ex 2-5);	<i>Megpróbáltatások között, de Isten szabadításának ígéretében</i> <i>Isten megvalósuló tervei: nagy célok, kicsi kezdet</i>	Ismerjék meg a tanulók Isten szabadító erejét, lássák, hogy az ember mennyiszor elégedetlen azzal, amit kap, a helyzettel, amiben él, és hogyan lázad újra és újra Isten ellen. Vegyék észre azonban azt is, hogy Isten mindezek ellenére kitartó szeretettel, türelemmel vezeti a népet. Büntet, de megmenti a hozzá forduló bűnöst.
	A kivonulás és előzményei (A nép és a fáraó meggyőzése – páska – szabadítás) (Ex 7-14); A pusztai vándorlás a Sinai hegyig (Ex 16-17).	<i>A szabadítás nagysága</i> <i>Az Úr vezetése és gondoskodása (víz, manna, tűzszlop)</i>	
	A törvény és az aranyborjú (Ex 20. 32-33); Isten szövetséget köt Izrael népével (Ex 34. Sátorhoz ajánlott hely: Ex 35-36; ajánlott szemelvények: Lev 19.23.25); Tovább az ígért földje felé (Nu 13-14.21. Deut 30-31.34)	<i>A szövetség és megszegése</i> <i>Engedelmesség ígérete, néppé fogadás; szemelvények a Szövetség könyvéből, sátor</i> <i>Kísértések, lázadások, rézkígyó; Mózes és Józsué, Mózes halála</i>	
IV. Fedezzük föl, hogy Isten beváltja ígéreteit Józsué napjaiban			
3	Józsué elhívása; kémek Kánaánban (Józs 1-2). Honfoglalás (Józs 6.24) rátekintés a jelzett két fejezet közötti részre: csaták és területfelosztás	<i>Isten emberei: Józsué és Ráháb</i> <i>Jerikó bevétel, az ország felosztása, sikemi országgyűlés</i>	Lássák meg a tanulók, hogy Isten ígéretei beteljesülnek, ha rá figyelve tesszük a dolgunkat, felismerjük és elfogadjuk segítségét.

Hittan tanterv a 6. évfolyam számára
 ÓSZÖVETSÉGI BIBLIAISMERET

3. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
V. Fedezzük föl Isten erejét a bírák korában			
5	Izrael bírái (Bir 2, rátekintés az 1-5. Fejezetekre a részletek kerülésével) Gedeon (Bir 6-7) Sámson (Bir 13-16-ból szemelvények) Az ifjú Sámuel (1 Sám 1-3)	Törzsszövetség és királyság között – a nép kiált, Isten meghallgatja Isten kezében van a szabadítás Emberi erő és Isten ereje Elhívás, „Szólj, Uram...”	Lássák meg a tanulók, hogy a bírák korában olyan egyértelműen megfogalmazott szüntelen elfordulás és odafordulás Istenhez a későbbi korokban és ma is jellemző nem csak általánosságban, hanem kisebb-nagyobb mértékben saját életünkben is. Értsék meg azt, hogy Isten nagyon sok különböző embert használ föl munkájában, gyengeségük ellenére.
VI. Fedezzük föl Isten szeretetét Dávid életében			
8	Izrael királyt kíván (1 Sám 8-10) Dávid, a pásztorfiú (1 Sám 16 és 17) Saul és Dávid harca, Jonatán, Saul halála (1 Sám 18-20; szemelvények 21-24-ből valamint 26-ból; 31) Dávid, a király (2 Sám 1-2.5.6) Nátán próféta; Betsabé (2 Sám 11-12; Zsolt 51) Salamon király (A trónutódlástól a bölcs ítéletig) (1 Kir 1-3; Péld. 3) A templom felszentelése (Salamon gazdagsága, hírneve) (1 Kir 6-8)	Sámuel és Saul Két forrás Dávid kiemelkedéséről A két magatartás közötti különbség Béke – birodalom – közigazgatás Dávid, a hívő ember; zsoltárok Isten szerinti bölcsesség A templom fontossága: kortörténet és mondanivaló	Értsék meg a tanulók, hogy a Biblia különböző hagyományanyagokat tartalmaz, amelyeket nem kell szembefordítani egymással, hanem megállnak egymás mellett. Lássák meg, hogy az igazi barátság mennyire mély és önfeláldozó kapcsolat. Figyeljék meg, hogy Dávid az Isten népe vezetőjeként (a politikai életben) is úgy érhet el valóban jó eredményeket, hogy Istenre figyelve teszi a dolgát, bár nagyon sok ellenségeskedéssel kell megküzdenie. Lássák meg a tanulók, milyen vakon rohan Dávid a bűnbe, érezzék meg bűnbánatának mélységét, és figyeljék meg, hogyan tudja elfogadni a bűnbocsánatot. Legyen ez példa számukra is. Értsék meg, hogy az igazi bölcsesség az Istenre, az Ő szavára való odafigyelés, és a Benne való bizalom
VII. Fedezzük föl Isten küzdelmét népéért a hanyatlás évszázadaiban			
12.	Salamon öregkora; Izrael kettészakadása (1 Kir 11-12) Illés próféta története (1 Kir 16-17; 18-19; 21-22; 2 Kir 2) Próféták, Ámós és Hóseás bemutatása (Ám 3-5.8; Hós 1. életrajzi adatainak ismertetése, nevek szimbolikus jelentése, valamint 11.14) Az északi országrész bukása, a samaritánusok eredete (2 Kir 17) Ézsaiás és Mikeás (Ézs 1-2.5-6. 7,10-17; 9,1-6; 11,1-9;28,16-22; 35. Mik 4,1-8. 5-6.) Jósiás (reformjától haláláig) (2 Kir 22-23) Jeremiás; Júda eleste, Jeruzsálem pusztulása (Jeremiáson kívül 2 Kir 25)	Istentől való elfordulás Távolodóban Istentől – Isten azonban nem mond le népéről A npróféták jelentősége – harc a társadalmi bűnök ellen Isten ítélete beteljesedik Első Ézsaiás bemutatása; próféciák Mikeástól Utolsó lehetőség A prófétai sors	Figyeljék meg a tanulók, milyen következményei lettek az Istentől való elfordulásnak. De fedezzék fel azt is, hogy az Úr küzd népéért: prófétákat küld, jeleket ad, újra ráirányítja a figyelmet az elfeledett törvényre. Ismerjék meg a tanulók a prófétai életformát, figyeljék meg, milyen sokféleképpen szól Isten az ő embereihez. Tanulják meg helyesen érteni a prófétai igehirdetést.

Hittan tanterv az 6. évfolyam számára
ÓSZÖVETSÉGI BIBLIAISMERET

4. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
VIII. Fedezzük föl Isten megtartó hatalmát a babiloni fogság során			
4	A babiloni fogság; Jeremiás Ezékiel (Ez 3. 11-12. 18. 34. 37.) II. Ézsaiás (Ézs 40. 42-43. 53. 54-55. 58.) Dániel (Dán 1.3.5-6.9.12) Jónás (Jón 1-4)	<i>A fogság mibenléte és a próféta szerepe</i> <i>Általános kép, fontosabb próféciák</i> <i>Vígasztalás</i> <i>Kitartás, hűség Istenhez</i> <i>Pogányokhoz is szól Isten</i>	Figyeljenek fel a tanulók az irgalom, a bűnbocsánat, a vigasztalás hangjára, ami hozzánk is szól, minket is bátorít. Gondolkozzanak el a mindennapi élet valóságáról és Isten országáról, lássák meg, hogy mindenkinek saját felelősége is, hogy bolder életet élhessünk. Érezzék azt, hogy a minket körülvevő világ dolgait kritikával kell szemlélnünk, és nem automatikusan elfogadnunk és alkalmazkodnunk.
IX. Fedezzük föl Isten építő munkáját a hazatérésben			
6	Hazatérés; világpolitika (Cirus) (Ezsdr 1-2) Ezsdrás és Nehémiás (Ezsdr 3-6; Neh 1-6) Próféták munkája a második honfoglalás során (Hag 1-2; Zak 1. 3. 9. Ézs 60-61. 66) A zsidó gyülekezet kialakulása	<i>Isten a történelemben</i> <i>Küzdelmes újjáépítés</i> <i>Haggeus, Zakariás, III. Ézsaiás – templomépítés, reménység, üdvpróféciák</i> <i>Nemzetből gyülekezet; vonalak Jézus kora felé</i>	Lássák meg a tanulók, hogy a büntetés nem elfordítja a népet Istentől, hanem éppen ellenkezőleg: érzik, hogy rászorulnak kegyelmére. Ezért lehetséges az újrakezdés. Figyeljék meg, hogyan adhat Isten Igéje útmutatást, erősítést a mindennapokban, egy ország életében is.

A tantervben megjelölt 62 órán felül 12 óra áll rendelkezésre ismétlésre, összefoglalásra, számonkérésre.

Hittan tanterv a 7. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNETI ALAKOK

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
I. Keresztyének a Római Birodalomban			
8	A keresztyénség kialakulása Keresztyénüldözés Egyházatyák a 2-3.sz-ban	<i>Az egyház, mint a Jézus Krisztusban hívők közössége. Zsidókeresztyének, pogánykeresztyének. A keresztyénüldözések Tiltott, megtúrt vallás, államvallás. Az első-második században élt püspökök. Az egyházi szervezet, a hierarchia kialakulásának kezdete. A teológia mint tudomány. A tudomány és a keresztyén hit viszonya.</i>	Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy Jézus Krisztus élete, halála és feltámadása, a róla szóló evangélium 2000 éve formálja az emberiség gondolatvilágát és történelmét. Legyenek tisztában a tanulók azokkal a földrajzi, történelmi körülményekkel, amelyek között az evangélium elterjedt az akkori világban. Tiszteljék azokat, akik nem tagadták meg hitüket, noha életüket kellett ezért feláldozniuk. A mártírok példája figyelmeztesse a tanulókat arra, hogy soha, semmilyen körülmények között se tagadják meg Krisztust.
II. Új korszak kezdődik			
6	Nagy Konstantinusz Arius, Athanasziosz Ambrosius Augustinus	<i>A keresztyénüldözés megszűnésének jelentősége. Az elnyomottak kiváltságosok lesznek, a mártírok egyházából birodalmi egyház. A pogány gondolkodás hatása a keresztyénségre. A Niceai Hitvallás. Ambrosius küzdelme az arianizmus ellen; az egyház védelme az állami befolyással szemben. A szellemi, lelki változások, amelyek Augustinust az egyik legnagyobb keresztyén teológussá érelték.</i>	Tudják a tanulók helyesen értékelni a „konstantinusi” fordulatot. Nagy jelentőségű az egyház szabad működése, az evangélium terjesztése, a misszió továbbnövekedése szempontjából. Nagy veszély azonban az elvilágiasodás. A gyülekezetek növekedése következtében az ősi egyenlőség megszűnik, a hívek közötti kapcsolat személytelenné válik. Elemezzék az Apostoli Hitvallás és a Niceai Hitvallás közötti különbséget. Értsék meg a tanulók, hogy Isten igéje ma is munkálkodik, és befogadónak életét megváltoztatja. Az őszinte önvizsgálat, a bűneinkkel való szembenézés és azok megbánása a mai keresztyén életében is döntő fontosságúak.
III. Megszületik a keresztyén Európa			
4	A népvándorlás A szerzetesség Nursiai Benedek Nagy Károly Az iszlám	<i>A keresztyén egyház belső ereje, szervezetsége segítségével az antik világ kulturális értékeinek megmentője lett. A remeteség és a szerzetesi élet közötti különbségek. A Benedek-rendi kolostorok szerepe a népvándorlás után újjászülető Európában. A Regula. Az „Isten kegyelméből” uralkodó király, majd császár feladatának tudja nemcsak a világi, de az egyházi, lelki feladatok ellátását is. (Reformok, gondoskodás az egyházzal, a keresztyén életvitel szorgalmazása.) A hét szabad művészet. Muszlimok, iszlám, Korán, hidzsra, kalifák. A keresztyénség és az iszlám közötti döntő különbségek.</i>	Lássák meg a tanulók, hogyan segíti Isten népet nagy egyházi személyiségeken keresztül. Értsék meg a tanulók, hogy a Jézustól kapott megbízatást nem lehet a világtól elvonulva teljesíteni. Az igazi keresztyén élet a világban való szolgálat. Ján. 17,15. Napjainkban a keresztyén hitet, meggyőződést, a vallást sokan az egyén belső ügyének tekintik. A keresztyén nevelés szorgalmazását, az egyházi iskolák szervezését, az állami iskolákban folyó hitoktatást ellenzik. Mi eről a tanulók véleménye? Fogadják el a tanulók a másképpen gondolkodó embereket.

Hittan tanterv a 7. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNETI ALAKOK

2. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
IV. Az új népek térítői			
5	Misszió az írek, germánok, szlávok, magyarok között. Patrik az írek, Bonifátius a németek, Cirill és Metód a szlávok, Gellért a magyarok apostola.	<i>A bizánci miszió térítőmunkája. A gót biblia. A misszó új lendülete: a keresztyénné lett népek közül sokan vállalják a más népek közötti térítést. ApCse 1,8 és 2Tim 2,2. Az egyházi szervezet kialakítása: püspök</i>	Értsék meg a tanulók, hogy az egyház története befolyással bír az egyetemes történelem alakulására. Cirill és Metód bibliafordítása a szláv abc megteremtésével hozzájárult egy nép kulturális felemelkedéséhez. Magyarország fennmaradását, több mint ezeréves történelmét, a nyugati keresztyénséghez való csatlakozása, a keresztyén állam megszervezése tette lehetővé.
V. Akik az egyház hitbeli és erkölcsi megújításán fáradoztak			
6	Kísérlet az egyház lelki és szociális megújítására: Assisi Ferenc, Árpádházi Erzsébet Kísérlet az egyház erkölcsi és tanításbeli megújítására: Vald Péter, John Wyclif, Husz János, Girolamo Savonarola	<i>A szegénység vállalása nem öncélú. Életcéljuk a szolgálat. Ferencsek, minoriták, női rend, világi rend. A középkori kegyesség Szentírással ellentétben megnyilvánulásai. Egyházkritika. A zsinat szerepe az egyházi tanítások helyességének megítélésében. A puritán vallásosság.</i>	Értsék meg a tanulók a szegények, betegek, öregek kiszolgáltatottságát. Assisi és Erzsébet példája ösztönözze őket a segíteni akarásra, az elesettek ügyének vállalására, a keresztyén szolgálatra. Értsék meg a tanulók, hogy az előreformátorok azzal, hogy a Szentírást az egyéni élet és az egyház megítélésének mértékéül szabták, felvették a harcot az egyház elvilágiasodása ellen. Vitassák meg, lehet-e csupán a törvény szigorával az embereket megváltoztatni. Beszéljék meg a tanulók, mi a laikusok szerepe az egyházban.
VI. A reformáció			
9	Luther Márton Melanchton Fülöp	<i>A humanizmus, a reneszánsz, a könyvnyomtatás jelentősége. Luther életének jelentősége. Luther életének eseményei. A megigazolást ajándékozó Istenről szóló evangélium újra felfedezése. A worms-i birodalmi gyűlés: a lelkiismereti szabadság megfogalmazása. Egyedül a Szentírás tévedhetetlen. Penitencia, tisztító-tűz, búcsúcédulák, pápai átok. A melanchtoni evangélikus iskolarendszerben magvalósnak a humanista tudományok és a keresztyén hit egysége.</i>	Értsék meg a tanulók a reformáció szükségességét. Lássák be, hogy a hit megvallása mindig kényelmetlen, de ha hitünket megtagadjuk, azzal lelkiismeretünket terheljük meg, sokszor egy egész életre. Az evangélikus egyház születésével kapcsolatban tudják a tanulók, hogy Luther sohasem lépett ki az egyházból, magát élete végéig a katolikus egyház fiának vallotta. A pápa zárta ki őt, s ez vezetett az egyházzakadáshoz. Fogadják el a tanulók, hogy a hívő ember sem tévedhetetlen. Lehetnek rossz döntései, de legyen bátorsága azt bevallani, és lehetőség szerint kijavítani. Vegyenek példát a tanulók a két reformátor egymást segítő munkásságáról. Amely a nézetkülönbségek ellenére is egy célt szolgált.

Hittan tanterv a 7. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNETI ALAKOK

3. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
	Ulrich Zwingli Kálvin János	<i>A svájci reformáció bukásának okai: az újrakeresztelők fellépése, a kapcsolatteremtés meghiúsulása a német reformációval.</i> <i>Az egyház és a város együttes reformálása Genfben.</i> <i>Református, evangélikus, protestáns.</i>	Melanchton reménytelen helyzetekben is a békesség útját járta. Ez a személyiségvonás ma is példamutató. Beszéljék meg a tanulók, hogyan érthetik meg egymást a különböző felfogású keresztyének. Vitassák meg a tanulók, hogy a komoly keresztyén meggyőződés milyen hatással van a hívők mindennapi életére. Fogadják el, hogy a keresztyén hitünk ma is felelősségteljes életet követel tőlünk.
VII. A reformáció Magyarországon			
7	Dévai Bíró Mátyás Énekszerző reformátorok Bibliafordító reformátorok Bornemisza Péter	<i>A reformátori munka nehézségei a különböző fennhatóságok alatt álló területeken. (Habsburg, török) A főúri pártfogók támogatásának jelentősége.</i> <i>Az igaz hit terjesztésének eszköze az irodalom, az énekköltészet, a zene. Reformátoraink Jézus tanítására és az apostolokra hivatkozva felvállalják a harcot a társadalmi igazságtalanságok ellen a szegények védelmében.</i> <i>A magyarországi reformáció: a könyvnyomtatás elindítása, bibliafordítások, a nép nyelvén folyó igehirdetés, iskoláztatás, a széles és szegényebb néprétegek szellemi felemelése.</i> <i>A magyar evangélikusság első püspöke. Egyházszervező, lelkészeket nevelő munkásságának nehézségei az ellenreformáció támadásának körülményei között. A Postillák irodalmi jelentősége.</i>	Értsék meg a tanulók, hogy az élet és a körülmények Magyarországon különösképpen is sokoldalúságot követeltek a reformátoroktól. Dévai lelkész, tanító, hitviázó, művek írója, olvasó- és hittankönyv szerzője is egyben. Tudatosodjon a tanulóknak, hogy a reformátoraink, így az énekszerzők is átéltek és megfogalmazták: Isten a történelem Ura. Törököktől, Habsburgoktól való elnyomtatásunk büntetés, amiért elhagytuk az egy igaz Istent. Sztárai és Szkhárosi egységben éltek meg hitük, népük és nemzetük ügyét. E hármast célért vívott küzdelmüket példás áldozatvállalás, az önös érdekekről való lemondás jellemzi. Értsék meg a tanulók a bibliafordítások jelentőségét. A Vizsolyi Biblia évszázadokon át meghatározó a magyar protestantizmus életében és a magyar nyelvű igehirdetés szolgálatában. Értékeljék a tanulók, hogy Bornemisza a sorában bekövetkezett tragédiák közepette sem veszítette el hitét. A tankönyvben ábrázolt régi magyar szövegek megfigyelése után válaszoljanak a tanulók a kérdésre: Milyen változásokon ment át nyelvünk a 16. század óta?
	Bethlen Gábor A gályarabok	Bocskai és Bethlen küzdelmei a vallásszabadságért, Magyarország és Erdély függetlenségéért. A protestantizmus az ország és a magyar nyelv megmaradásának záloga. A gályarabság, gályarabok. Európa protestáns országainak összefogása a rabok megmentésére.	Bethlen nemcsak kiváló államférfi volt, de egyházát szerető, buzgó református. Ugyanakkor pártfogolt más felekezetűeket is, tiszteletben tartotta meggyőződésüket. Szükséges az esélyegyenlőség biztosítása a tanulásban. Bethlen intézkedésével lehetővé tette a tehetséges jobbágyifjak tanulását. Érezzenek a tanulók tiszteletet őseinkkel szemben, akik hitükért a legnehezebb szenvedést is vállalták.

Hittan tanterv a 7. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNETI ALAKOK

4. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
VIII. Nagy keresztyén személyiségek a 18. és a 19. században			
6	August Hermann Francke Johann Sebastian Bach Tessedik Sámuel	<i>Az új szellemi áramlat, a felvilágosodás. A városodásból és az iparosodásból adódó szociális gondok. Ébredési mozgalmak, külmiszió.</i> <i>Az ének és zene szoros kapcsolata az igehirdetéssel az istentiszteleten. Bach jelentősebb egyházzenei művei: kantáták, passiók, orgonaművek. Tessedik sokoldalú tevékenységének célja: a magyar mezőgazdaság korszerűsítése és a magyar falu felemelése.</i>	Értsék meg a tanulók, hogy a misszió ma is nagyon fontos. Célja, hogy az elidegenedett emberek újra megtalálják az Istenhez vezető utat. A misszió nem csupán az evangélium hirdetését jelenti, szükséges, hogy összekapcsolódjon a rászoruló embereken való segítséssel. Értsék meg a tanulók, hogy Bach egyházzenei munkássága azért olyan páratlan, mert zeneszerzői tevékenységét hite és a Szentíráshoz való ragaszkodása vezérelte. Beszéljék meg a tanulók, hogy Tessedik törekvéseit kora nem értékelte igazán, csak az utókor ismerte fel jelentőségét. Keressenek példát a tanulók hasonló esetekre!
	David Livingstone Székács József Friedrich Bodelschwing	<i>Az evangélium hirdetése mellett felvállalja a rabszolgakereskedelem elleni harcot. Földrajzi felfedezései: Victoria-tó, Nílus forrásvidéke. Az első magyarnyelvű gyülekezet Pesten. Székács magatartása és döntései felekezeti, nemzetközi, nemzeti és szociális kérdésekben. A gondozás sajátos módja Béthelben: az egészségesek és a betegek együttélése.</i>	Ismerjék meg a tanulók a magyar evangélikus egyház külmisziói tevékenységét. Hogyan próbál a keresztyén misszió segíteni a mai Afrika problémáin? Tudatosítani a tanulókban, hogy hazai egyházunk nemzetiségi összetétele (magyar, német, szlovák) gazdagítja gyülekezeteink életét. Ismerjék meg a tanulók saját gyülekezetük nemzetiségi gyökereit. Vitassák meg a tanulók, hogyan tudjuk elhordozni környezetünkben a testileg-lelkileg elcsúszottakat. Milyen módokon segíthetünk rajtuk?
IX. Keresztyén példaképeink a 20. században			
5	Nathan Söderblom Albert Schweitzer XXIII. János pápa Sztehlo Gábor Calcuttai Teréz anya	<i>Az ökumenikus gondolkodás előzményei: a nemzetközi diakómogalmak és a külmiszió.</i> <i>Isten szeretetéről való bizonyágtétel igehirdetéssel, gyógyító munkával, zenével. „Jóvátétel” Afrikában. Az élet tiszteletének elve.</i> <i>1959, a II. vatikáni zsinat: „ablaknyitás” a világra.</i> <i>A népfőiskolai mozgalom Magyarországon. Stehlo szolgálata hazánk német megszállásának idején és a világháború után. Diakóniai szolgálata.</i> <i>A nővérek szolgálata a világ sokasodó szenvedői között. Az emberhez méltó halál.</i>	Értsék meg a tanulók, hogy a más felekezetekhez való közeledés, az egyház egységére való törekvés Jézus főpapi imájának teljességét szolgálja. (Jn 17) Beszéljék meg a tanulók, milyen veszélyek fenyegetik az életet és a világot a jelenben. Mit tehetünk a teremtett világ megmentése érdekében? Beszéljék meg a tanulók, milyen viszonyban van az evangélikus hithez való hűség és a felekezeti nyitottság, Tudatosodjon a tanulókban, hogy a szeretet-szolgálat elválaszthatatlan az egyházi szolgálatól. Szembesültek-e már a tanulók a halállal? Mire van leginkább szüksége a haldoklónak?

Hittan tanterv a 7. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNETI ALAKOK

5. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
X. Századunk mártír keresztyénei			
4	Molnár Mária Dietrich Bonhoeffer Martin Luther King Ordass Lajos	<i>A bennszülöttek életformájának felvállalása és az irántuk érzett szeretet fontossága a misszióban.</i> <i>A hitleri diktatúra összeütközése az egyházzal.</i> <i>A Hitvalló Egyház.</i> <i>A négerek hátrányos helyzete Amerikában.</i> <i>Erőszakmentes mozgalom.</i> <i>A polgárjogi törvény.</i> <i>Gyülekezetépítésének súlypontjai: gyermek- és ifjúsági munka, családlátogatás, szórványgondozás.</i> <i>Diktatúra, államosítás, a népköztársaság legfelsőbb bírósága.</i>	Van-e faji kérdés hazánkban? Milyen módon lehet megoldani? Ismerjék fel a tanulók, hogy a megbocsájtás alapja a Jézustól kapott bűnbocsánat. Elemezzék a 355. Éneket, Bonhoeffer hitének kifejeződését. Beszéljék meg a tanulók, hogyan mutatott példát Ordass a legnehezebb élethelyzetben is Isten és az egyház iránti hűségre. Ordass Lajos az egyház függetlenségét védelmezte az állam diktatúrájával szemben.

Hittan tanterv a 8. évfolyam számára

HIT ÉS ÉLET

I. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
4	Az ember (Az emberről szóló tanítás)		
1	Az ember Isten teremtménye	<i>A világ és az ember teremtése, az ember helye a teremtett világban, az élet Isten ajándéka, test és lélek egysége, kapcsolatokra teremtettség – kapcsolat Istennel, embertársainkkal, önmagunkkal.</i>	A tanulók tudatosan gondolkodjanak el az emberi élet eredetéről, értelméről, az ember teremtett világban betöltött szerepéről, feladatáról, az emberi méltóság, egyenlőség kérdéseiről, az élet korlátairól. Lássák meg, hogy az embernek helye van a teremtett világban, közösségi lénynek teremtett, kapcsolatban áll Istennel, önmagával és a többi teremtménnyel.
1	Az emberi méltóság	<i>Az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember, az emberi egyenlőség alapjai, az emberi élet értéke, az élet védelme és megbecsülése.</i>	
1	A bűn	<i>Az ember esendősége, az eredendő bűn, a megromlott kapcsolatok, az emberi élet korlátai, a halál.</i>	
1	Az ember feladata	<i>Kultúrparancs, az élet továbbadása, a teremtett világ iránti felelősség, részvétel Isten világfenntartó munkájában.</i>	
10	Kapcsolatban önmagunkkal		
2	Helyes önismeret	<i>A serdülőkor jellemzői, ösztönök, érzelmek, indulatok, nyitottság, empátia, tolerancia, önmagunkat mások szemével is látni, önmagunkat „Isten szemével” látni.</i>	A tanulók legyenek képesek elgondolkodni önmagunkról. Ismerjék fel, hogy különböző lehet az, ahogy az ember magát látja, és ahogy mások látják, megítélik. Vegyék észre, hogy életükkel terve van Istennek, és igyekezzenek kutatni és felismerni a számukra adott lehetőségeket, feladatokat. Ismerjék fel az erkölcsi értékeket, tudjanak különbséget tenni jó és rossz, igaz és hamis között. Képesek legyenek megfogalmazni az önmagukkal, az értékekkel, a bűnnel és a lelkiismerettel kapcsolatos kérdéseiket, véleményeiket.
2	A személyiség kibontakoztatása	<i>Az ember életút, az élet értelme, Isten terve életünkkel, önmegvalósítás, önzés, siker, karrier, tanulás, bölcsesség, talentumok példázata, boldogság, a szeretet krisztusi parancsa, arany szabály.</i>	
2	Önmagunk és mások megítélése	<i>Az ember mint erkölcsi lény, jó és rossz, értékek és normák, szálfalgerenda hasonlat, előítéletek, az igazság kérdése, az értékelés nehézségei, az értékelés viszonylagossága.</i>	
2	Kísértések	<i>A kísértés területei, Jézus megkísértése, bűn és büntetés, bosszú, megbocsátás, a rossz legyőzése – a gonosz győzelme, döntés, kompromisszum, az újrakezdés lehetősége, kegyelem.</i>	A tanulók a tetteket erkölcsi szempontból is mérleget. Legyenek tudatában annak, hogy tetteiknek következményei is vannak, és döntéseik előtt képesek legyenek tetteiket erkölcsi szempontból mérleget.
2	A lelkiismeret	<i>A két nagy parancsolat, Tízparancsolat, szabályok és normák, szokások és erkölcsök, lelkiismereti döntés, a cselekvés szabadsága, lelkiismeretfurdalás, szándék-akarattett.</i>	
14	Kapcsolatban embertársainkkal		
3	Családi közösség	<i>4. parancsolat, generációk együttélése, a szülők és a gyerekek feladata, testvérek, a család egysége, bizalom és bizalmatlanság, a család funkciói, csonka családok, problémák.</i>	A tanulók tudatosítsák magukban, fogalmazzák meg és tudják kifejezni mindazokat az élettérzéseket, amelyeket emberi kapcsolataikban átélnek vagy át szeretnének élni. Fedezzék fel, hogy az ember társas lény, kapcsolatokba és kapcsolatokra teremtett, másoknak is szüksége van rájuk. Tanulják meg beleélni magukat mások helyzetébe, és ezáltal jobban megérteni, elfogadni és szeretni egymást.
2	Barátság, baráti közösség	<i>A felebaráti szeretet, diáktársak, a közösség hatásai, rossz társaság, az építő közösség, kapcsolatteremtés, 8. parancsolat.</i>	
2	Az ellenség	<i>Rokonszenv és ellenszenv, gyűlölet, agresszió, az ellenség szeretetének krisztusi parancsa, a megbocsátás ereje, arany szabály, 5. parancsolat.</i>	

Hittan tanterv a 8. évfolyam számára
HIT ÉS ÉLET

2. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
3	Férfi-nő kapcsolat, nemiség, szerelem Házasság	<i>Bibliai alapok, férfivá és asszonnyá teremtett ember, a férfi és nő szerepe, a nemi érettség, egymás megbecsülése és tisztelete, 6. parancsolat, a házasság rendje, hűség és hűtlenség, konfliktusok a házasságban.</i>	Vegyék észre, hogy nem passzív elszennvedői kapcsolataiknak, hanem aktív résztvevői és formálói azoknak. Tegyék kritika tárgyává az önző életfelfogást, legyenek készek az előítéletek lebontására, mások segítségére. Lássák meg, hogy Jézus Krisztus földi élete során példát és tanítást adott számunkra az emberi kapcsolatok örömteli megélésével kapcsolatban. Az evangéliumok történetei legyenek olyan példává számunkra, amelyekben felismerik a szeretet és a megbocsátás parancsának ajándékát és rájuk is vonatkozó kötelezését.
2	Magány és kirekesztettség	<i>Kapcsolatnélküliség, izoláció, depresszió, nyitottság, érdeklődés, kapcsolatépítés, magányosak felé fordulás, előítéletek és azok leküzdése.</i>	
2	A Hegyi beszéd etikája	<i>A két nagy parancsolat, arany szabály, 9. és 10. parancsolat, Jézus Krisztus életének példája, Krisztusban megvalósuló testvéri közösség, az emberi együttélés szabályai.</i>	
14	Kapcsolatban a természettel és a társadalommal		
2	Az ember és a természet	<i>Istentől kapott feladat, részvétel Isten világfenntartó munkájában, természeti értékek, felelősség, környezetszennyezés, problémák.</i>	
2	Az emberi társadalom	<i>Helyünk a világban, nemzet, nemzetiség, haza, egyén és közösség, magánélet és közélet, egyéni és közösségi jogok, emberi jogok, közjó, törvényesség, kisebbségek jogai, a többség hatalma, az állam hatalma, a többség feladata és felelőssége, engedelmisség, az engedelmisség határai, áldozat.</i>	Ismerjék fel a tanulók, hogy az embernek milyen szerepe van környezetének, a természetnek és társadalomnak alakításában, fenntartásában. Lássák meg azokat a veszélyeket, amelyek fenyegetik az emberiséget, ha visszaélünk a ránk bízott kincsekkel, a megszerzett tudással. Vegyék észre, hogy kölcsönhatás van egyén és közösség, egyéni érdek és közérdek között, az egyén boldogulása összefügg a társadalom és a közösség boldogulásával. Legyenek tisztában egyéni és közösségi értékekkel, alapvető állampolgári jogokkal és kötelességekkel. Tudjanak felelősen gondolkodni jövőjükéről, a munkáról és a hivatásról. Válják számukra fontossá a tisztesség és becsület. Lássák meg, hogy mi a szerepe az emberi életben az anyagi javaknak, ismerjék fel, hogy mire kapta az ember ezeket a javakat. Evangéliumi történeteken, mai emberi sorsokon és életpéldákon keresztül lássák be, hogy Isten egymásra bíz bennünket, embereket. Ismerjék meg Jézus viszonyát a szenvedőkhöz, a kirekesztettekhez. Vegyék észre a szenvedőket és kirekesztetteket maguk is, és szolidárisan forduljanak feléjük. Ébredjen fel bennük az igény a tudatos életvezetésre, és ismerjék fel azt, hogy ennek az életnek az alapja Krisztus. Tudjanak ünnepelni, ismerjék fel a hagyományok, a vallás, a kereszténység megtartó erejét. Meg tudják különböztetni a megtartó, életformát és világnézetet meghatározó vallásokat a destruktív vallási jelenségektől és csoportosulásoktól.
2	Munka és hivatás	<i>A Biblia tanítása a munkáról, képességeink fejlesztése és kamatoztatása, tanulás, pályaválasztás, a munka öröme és terhe, lustaság, munka és megélhetés, siker-sikertelenség, túlterheltség, munkanélküliség, munkaidő, pihenés.</i>	
2	Gazdagság és szegénység	<i>A Biblia tanítása az anyagi javakról, a tulajdon, megélhetés, jólét és szegénység, pazarlás, az anyagi javak szerepe életünkben, a pénz kísértése, a tulajdon védelme, 1. parancsolat, 7. parancsolat.</i>	
2	A társadalom kiközösítettjei	<i>Devianciák, szegénység, munkanélküliség, szenvedélybetegségek, másság, hajléktalanok, a segítség formái és lehetőségei.</i>	
2	Életmód és életminőség	<i>Az élet célja és értelme, az élet szakaszai, család, munka és pihenés, szórakozás és kikapcsolódás, ünnep és ünneplés, a 3. parancsolat, a vasárnap megszentelése, értelmes élet, boldogság.</i>	
2	Vallás és világnézet	<i>Hit és meggyőződés, vallás mint életforma, tolerancia, más vallások, más meggyőzések tisztelete, az elfogadás határai, szekták, destruktív vallási jelenségek.</i>	

Hittan tanterv a 8. évfolyam számára

HIT ÉS ÉLET

3. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
14	Kapcsolatban Istennel		
2	Imádság	<i>Az imádság szerepe a hívő ember életében, imameghallgatás, az imádság tanulása, az imádság fajtái, zsoltárok, Miatyánk, 2. parancsolat.</i>	A tanulók ismerjék fel, hogy a teremtett világhoz, önmagunkhoz és embertársainkhoz való viszonyulásunkat meghatározza Istennel való kapcsolatunk. Istennel kapcsolatba kerülhetünk az imádság, az evangélium és a szentségek által. Ismerjék fel a tanulók azt, hogy Isten szeretettel fordul az emberiség felé, és személyesen feléjük is. Képesek legyenek az embertársban, a szentségekben, a teremtett világ szépségeiben vagy épp a szenvedésben feléjük forduló és érkező Isten felismerésére. Lássák meg az egyház, a gyülekezet minden más közösségtől eltérő rendeltetését és hivatását. Igyekezzenek megtalálni helyüket és feladatukat ebben a közösségben, érezzék meg, hogy szükségük van itt rájuk. Ismerjék a keresztény egyház felekezeteinek legfontosabb jellemzőit, tanításuk alapjait. Tudjanak a különbségekről is, de lássák meg annak hangsúlyát, ami összetart. Vegyék észre az ökumenizmus jelentőségét és szerepét a mai kereszténységben. Ismerjék a szenvedésről, halálról és feltámadásról szóló tanítás alapjait.
1	Gyónás	<i>A gyónás szerepe a hívő ember életében, gyónási kérdések és a rájuk adott válaszok, gyónó imádság, bűnvallás, feloldozás, a kulcsok hatalma.</i>	
2	Szentségek – keresztség, úrvacsora	<i>Kegyelmi eszközök, a szentség fogalma, Krisztus parancsa és rendelése, a missziói parancs, az úrvacsora szerzési igéi, a szentségek és a hit.</i>	
1	Istentisztelet	<i>Az evangélium tartalma, az evangélium ereje, törvény és evangélium, az Isten szeretete, az istentisztelet liturgiája.</i>	
2	Egyház, gyülekezet	<i>A szentek közössége, a gyülekezet jellemzői, a Szentlélek hitet és közösséget teremtő munkája, szolgálata a gyülekezetben.</i>	
2	Keresztény felekezetek	<i>Isten kinyilatkoztatása, rész szerint való ismeret, római katolikus, református és evangélikus felekezetek legfőbb jellegzetességei, ökumenizmus.</i>	
2	Szenvedés, halál	<i>Jób története, testi-lelki bajok, konfliktusok, ok-nélkül szenvedés, a szenvedés elhordozása, együttérzés, segítség, halál.</i>	
2	A feltámadás reménysége	<i>Jézus Krisztus győzelme a halál felett, utolsó ítélet, kárhozat, üdvösség, örök élet, Isten országa, a világ újjáteremtése.</i>	
6	A Szentháromság egy igaz Istenről szóló tanítás		
	Istenről szóló tanítás	<i>Apostoli hitvallás első hitágazata, Isten világot teremtő és világfenntartó munkája, Isten a szeretet, Isten mindenhatósága, csodák.</i>	A tanulók ismerjék evangélikus egyházunk tanítását a teremtésről, megváltásról és megszentelődésről.
	Jézus Krisztusról szóló tanítás	<i>Apostoli hitvallás második hitágazata, a megváltás, Krisztus kereszthalála, Krisztus személyének a titka, Jézus Krisztus dicsőséges visszajövetele.</i>	
	Szentlélekről szóló tanítás	<i>Apostoli hitvallás harmadik hitágazata, a Szentlélek kitöltése, pünkösöd, a Szentlélek munkája.</i>	

A tantervben meghatározott 62 órán kívül még további 12 óra áll rendelkezésre ismétlésre, összefoglalásra, számonkérésre.

Hittan tanterv
A NÉGYOSZTÁLYOS GIMNÁZIUM 9. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
2	Általános bevezetés a hittanoktatásba Ismerkedés a tanulókkal, egyházi, gyülekezeti háttérükkel; Bibliaismeret felmérése	<i>Tananyag, hit; számonkérés, értékelés szempontjai</i> <i>Saját gyülekezet bemutatása</i>	Ráhangolódás; Értsék meg a tanulók, hogy a hitről való beszélgetéshez és elmélkedéshez alapismeretek szükségesek Ismerkedjenek a tanulók egymás gyülekezeteivel, erősödjön bennük a gyülekezethez tartozás tudata
2	Jézusról – honnan? Források	<i>A Biblia és Biblián kívüli források</i>	Lássák a tanulók, hogy különböző forrásokra támaszkodhatunk, érezzék ezek súlyát, a Szentírás megkülönböztetett szerepét.
3	Jézus származása, születése Prófécia beteljesedése Jézus ifjúkora – a csendes évek	<i>Dávid háza, Mária fia, Születési hely, a csillag, a gyermekgyilkosság</i> <i>A 12 éves Jézus</i>	Legyenek tisztában a tanulók azzal, hogy Jézus származásának és születésének körülményei miért fontosak a keresztény egyházak számára. Ismerjék meg a tanulók a Jézus születésére vonatkozó prófeciákat. Lássák a tanulók az ifjú Jézust mint valóságos embert, akinek ugyanakkor szoros kapcsolata van az Atyával.
3	Jézus korai működése Keresztelő János személye, mozgalmá, kapcsolata Jézussal Jézus megkeresztelése, megkísértése János fogsága, kérdése Jézushoz, halála Tanítványok elhívása, Jézus fellépése	<i>János prédikációjának tartalma</i> <i>Jézus megkeresztelésének jelentősége</i> <i>Felkészülés, megkísértés</i> <i>A próféta sorsa, Jézus válasza a kételkedőnek</i> <i>Jézus a megígért Messiás</i> <i>A tanítványok személye szerepe (méltatlanság és kiválasztottság)</i>	Ismerjék meg a tanulók a Jézus korabeli messiási elképzelések fő vonásait; lássák János prédikációjának sajátosságait, valamint a különbséget Jézushoz képest. Vegyék észre, hogy Jézus megkeresztelkedésekor teljes mértékben azonosul a bűnös emberrel, az emberért való küzdelmében. Figyeljék meg a tanulók, hogy Jézus embereket hív el, hogy tanítsa, formálja őket, alkalmassá téve az örömhír megélésére és továbbadására.
12	Jézus tanít és gyógyít <i>Találkozások: Kapernaumi szándos (Mt 8,5-13), Béna meggyógyítása (Mk 2,1-12), Jairus leánya (Mk 5,21-43), Betesda tavi gyógyítás (Jn 5,1-15), Hegyi beszéd, Miatyánk</i> <i>Példázatok: Magvető (Mt 13,1kk), Búza és konkoly (Mt 13,24kk), Mustármag és kovász (Mt 13,31kk), Elrejtett kincs, igazgyöngy (Mt 13,44kk)</i> <i>Elvesztett példázatok (Lk 15), Gonosz szolgáló (Mt 18,21-35)</i> Ötezer ember megvendégelése (Mt 14,13-21 és párh.), Péter vallástétele (Mt 16,13-20), Megdicsőülés (Lk 9,28-36)	<i>Bűnbocsánat, újjászületés, bizalom/hit</i> <i>Jézusi etika</i> <i>Isten országa, Isten Igéje,</i> <i>Isten a mi Atyánk</i> <i>Emberi királyság – isteni királyság, Messiás, Isten Fia</i>	Lássák, hogy Jézus hogyan osztozik az emberek örömeiben és gondjaiban. Figyeljék meg, hogy csodái jelei segítő, bűnbocsátó szeretetűnek és az Atyával való kapcsolatának. Lássák meg Jézus tanításában nemcsak a felszólítást a gyümölcstermő életre, hanem Isten bűnbocsátó kegyelmét, szeretetét, türelmét, amiből erőt meríthetünk. Figyeljék meg, hogy a sokaság még mindig félreérti Jézust, de a tanítványok felismerik benne Isten Fiát. Lássák, hogy az Atya megerősíti őket Jézus megdicsőülésében.

2. oldal

Hittan tanterv
A NÉGYOSZTÁLYOS GIMNÁZIUM 9. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
6	Úton Jeruzsálem felé A kisgyermek példája (Mt 18,1-6), Terméketlen fügefafa (Lk 13,6-9), Szőlőmunkások (Mt 20,1-16), Gazdag ifjú (Mk 10,17-27), Nikodémus (Jn 3,1-8) Samáriai asszony (Jn 4,1-42), Vak Bartimeus (Mk 10,46-52), Zákheus (Lk 19,1-10), Lázár feltámasztása (Jn 11,1-44) A nagytanács halálos végzése (Jn 11,45-57); eretnektörvények	Isten gyermekének lenni Isten üdvözítő akarata, türelme Jézus ismeri az embert, tudja, mi lakik benne, tudja, hogy segítségre van szüksége „Én vagyok” A nagytanács szerepe, hatásköre	Lássák meg a tanulók azt, hogy Jézus sokakat megbotránkoztat korlátokat nem ismerő, elfogadó, befogadó szeretetével. Érezzék meg, hogy a Jézussal való találkozás megváltoztatja az embert, új utakra indítja. Értsék meg, miért fordul szembe vele a zsidó vallási vezetőség.
8	Az utolsó hét Jézus bevonulása Jeruzsálembe Utolsó vacsora és Jézus elfogatása A vallástörvényi per Politikai per Keresztre feszítés Üres sír és a Feltámadott megjelenései	Jézus a vallomások, kételyek és tagadások között A feltámadáshit, és ami ebből következik	Legyen a tanuló tisztában a bevonulás történé- tének jelképeivel, ismerje a páskaliturgia és az utolsó vacsora kapcsolatát. Ismerje Jézus perének tükrében, hogy miért ítélték halálra Jézust. Lássa Jézus szomorúságát, gyöttrődését, az Atyának való engedelmisségét. Lássa Jézus keresztfeszítésének és feltámadásának központi jelentőségét a keresztény hit számára.
2	A tanítványok kiküldése (Missziós parancs)	A missziós parancs részletes kifejtése (kit küld Jézus, kihez, milyen céllal, mit jelent tanítványnak lenni, keresztesítés, tanítás)	Lássák a tanulók, hogy Jézus mennybemenetelekor máig is érvényes feladatot bízott követőire: az evangélium hirdetését.
4	Az Újszövetség könyveiről Az evangéliumok Apostolok cselekedetei Levelek Jelenések könyve	A könyvek keletkezése, szerzők, címzetek A szinoptikus kérdés A levelek általános jellemzése Pál apostol személye (ApCsel 26)	Legyenek a tanulóknak átfogó ismeretei az Újszövetségről, lássák, hogy az adott korszakban a konkrét szerzők által írt könyvek Isten Igéje, amelyből az evangéliumot megismerhetjük.
20	Útravaló A következő témák egy-két órás anyagok, amelyekből a tanár szabadon válogathat.	Ezeket a témakörökön keresztül találkoznak és ismerkednek a tanulók az ApCsel és a levelek egyes részleteivel is.	Lássák meg a tanulók, hogyan kapcsolódik Jézus tanításához az apostoli kor, és hogyan válhat élő üzenetté számukra is, hogyan kötődik mai életünk Jézus Krisztushoz. Lássa, hogy mindennapjainkban szerepe lehet Isten Igéjének, gondoskodása, szeretete, bűnbocsánata megtapasztalható, életünket megújító valóság lehet. Lássa, hogy az emberek egymás közötti viszonyát is egészen új alapokra helyezheti az, hogy testvérek vagyunk Jézus Krisztusban.
	Szentlélek	Pártfogó ígérete (Jn 14,12-31) – Pünkösöd ApCsel 2 – Ma hogyan működik a Lélek?	
	Gyülekezeti közösség	Tanítványi kör – első gyülekezet (ApCsel 2,42-47+4,32-37), Krisztus teste és tagjai (1 Kor 12,12-27) – Testvériség a gyülekezetben (Mt 18,15-20). Segít-e a gyülekezetem a Krisztuskövetésben?	
	Igehallgatás	Jézus hatalommal tanít (Mt 7,28-29), Magvető (Mt 13,1-23) – Emmausi tanítványok (Lk 24,13-35), Pál athéni beszéde (ApCsel 17, 16-34), 2Tim 4,1-5 – Valóban hallásból van-e a hit?	
	Imádság	Miatyánk, Jn 16,23-24, imádság az apostolok életében (ApCsel 4,23k), Pál levelei elején imádkozik a gyülekezetekért; Jak 5,13-18 – Imádság a mi életünkben	
	Adakozás	Özvegyasszony két fillérje – az adakozás (2Kör 8-9) – adományok ma	

Hittan tanterv
A NÉGYOSZTÁLYOS GIMNÁZIUM 9. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA

3. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak
	Bűnbocsánat ajándéka	Gonosz szolga (Mt 18,21-35) – Isten igazsága minden emberé (Róm 3,9-26) – Hogyan gyakoroljuk a megbocsátást? A megtapasztalt bocsánat élménye (egymás között és Istennel)
	Békesség Istennel és a világgal	Zákeus (Lk 19,1-10), Jöjjetek énhozzám... (Mt 11,28-30) – A megigazulás megbékélés Istennel (Róm 5,1-11) – Kiegyensúlyozott ember vagy?
	Úrvacsora	Utolsó vacsora, Jézus az élet kenyere (Jn 6,35-58) – I Kor 11,23-34 – Mi lenne, ha nem élnénk az úrvacsorával?
	Öröm	Kánaai menyegző – Fil 4 – keresztyénként örülni
	Isten gondviselése	Isten gondviselése (Mt 6,25-34) – Isten fiainak reménysége (Róm 8,26-39) – Gondviselés, sors véletlen
	Isten ajándékai	Talentedumok (Mt 25,14-30) – Kegyelmi ajándékok sokfélesége (1Kor 12; Róm 12,3-8) – Mit bízott rám Isten?
	A Lélek gyümölcsei	Az igazi szőlőtő (Jn 15,1-17) – A Lélek gyümölcsei (Gal 5,16-26) – Miből fakadnak az én jócselekedeteim?
	Az igazi szeretet	Irgalmas samaritánus (Lk 10,25-37) – A szeretet himnusza (1Kor 13), A képmutató nélküli szeretet (Róm 12,9-21), Az Isten szeretet (1Jn 4,7-21) – Mi tulajdonképpen a szeretet? Érzelem? Hozzáállás? Cselekedet? Kit szerettek valójában?
	Az Úr Krisztus felöltözése	Lábmosás (Jn 13,1-17) – Az Úr Jézus felöltözése (Róm 13,11-14; Ef 4-5; Kol 3,5-17) – Milyen a keresztyén, azaz krisztusi ember?
	Keresztyén szabadság	Kalásztépés szombaton (Mk 2,23-28) – Az igazi szabadság (Gal 5,1-15 + 1Kor 10,23-33) – Korlátok közé szorított élet a mai keresztyén élet?
	Családi élet	szülő-gyerek viszony: (Ef 6,1-4; Kol 3,18-25) házasság, elválás (Mk 10,2-12, 1Kor 7; Ef 5,21-33) – Milyen érvényük van ma ezeknek az igéknek?
	Az anyagiak kérdése	A bolond gazdag (Lk 12,16-21) – Mennyi az elég, bűn-e a sok? (1Tim 6,6-10+17-19; Fil 4,10-14) – Egy kínos kérdés?
	Önzés és másokért élés	Az egymásra való odafigyelés: (Jn 15,12-13; Róma 14; 15,1-7; Gal 6,1-10; 1Thessz 5,12-22) – Felelősségünk van egymásért!
	A végidők	Nagy megpróbáltatás (Mt 24) – Jelenések könyve – Világvége elképzelések ma
	Örök élet	Kérdés a feltámadásról (Mt 22,23-33), Atyám házában sok hajlék van (Jn 14,1-3) – 1Kor 15 – Meddig tart az életünk?

A tantervben jelölt 62 órán felül 12 óra áll rendelkezésre ismétlésre, számonkérésre.

Hittan tanterv

A NÉGYOSZTÁLYOS GIMNÁZIUM 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
8	A Biblia A Biblia mint Isten Igéjét tartalmazó mű A teljes bibliai kánon kialakulása A Biblia szövegei	Isten kinyilatkoztatása, egyetemes és igei kinyilatkoztatás A Szentírás ihletettségének kérdései 2Tim3,16-17; inspiráció-tan a szerzők inspiráltsága A kánon fogalma, az Ósz és az Úsz könyvei, a Biblia egysége Szájhagyomány, elbeszélés, írásbeliség az ókori Izraelben Masszoréták, írások; a holt-tengeri tekercsek felfedezése és jelentőségük A kéziratok fajtái, papirusztöredékek, kódexek, lekciónáriumok A Septuaginta, az Úsz régi fordításai, a Vulgata	A tanulók fedezzék fel annak jelentőségét, hogy Isten az embernek kinyilatkoztatja akaratát. Ismerjék a kinyilatkoztatás formáit. Fedezzék fel a Bibliának mint az igei kinyilatkoztatás megjelenésének páratlan szerepét. Lássák a tanulók, hogy a kezükben tartott Biblia hosszas fejlődés eredményeként jött létre, ismerjék a kánon kialakulásának szempontjait. Ismerjék a szövegek kialakulásának történetét, a katolikus és a protestáns Biblia eltérését és ennek okát. Lássák, hogy a héber és a görög szöveg sem egységes, vannak szövegvariánsok, de ez a Biblia tekintélyét nem csorbítja.
	Ószövetség	Az ószövetségi anyag tanítását végigkísérő cél, hogy a tanulók megismerkedjenek magukkal a történetekkel, történelmi eseményekkel, ismereteket szerezzenek a kortörténeti háttérről. Fontos ezen túl, hogy kapcsolópontot találjanak mai világunkhoz, saját életükhöz is.	
9	Óstörténet	Az óstörténet történetei, értelmezésük, mondanivalójuk a világról, az emberekről és a közösségekről, amelyekben élünk	Lássák meg a tanulók, hogy az óstörténet az emberiség kezdetekre vonatkozó hitét, alapvető tapasztalatait fogalmazza meg. Lássák, hogy Isten a teremtett világ Ura, figyeljék meg Isten és ember, ember és ember viszonyának bemutatását.
4	Ósatyák története	Kiválasztás, elhívás, Isten gondviselése, vezetése Az ósatyák mint a hit példaképei és mint esendő emberek A József-novella	Ismerjék fel a tanulók, hogy Isten elhívja az embert, akit megáld, akinek jót akar, aki azonban természetéből fakadóan sokszor a maga útját járja és lázad. Isten mégis megadja az újrakezdés lehetőségét. Értsék meg a tanulók, hogy Isten kiválasztottait a legnehezebb helyzetekben sem hagyja magára, és végül jóra fordíthat minden rossz szándékot.
4	Exodus – Izrael Isten népévé válik	Mózes, a pusztai vándorlás, szövetségkötés, a 10 parancsolat, Szövetség könyve, Bálák és Bálám, Mózes intelmei	Figyeljék meg a tanulók, hogy Isten minden nehézség ellenére vezet népét. Akkor is hű marad, ha népe elhagyja őt. A tanulók lássák meg a tízparancsolat jelentőségét a mai emberi együttélés szabályozásában, és fedezzék fel, hogy védő és nem korlátozó szándékkal keletkezett. A tanulók ismerjék meg a páskaünnep és a „sömá” jelentését.
4	Honfoglalás és bírák kora	A 12 törzs, a kánaániakkal való viszony A karizmatikus vezetők Isten eszközei Gedeon, Sámson, Debóra – három vezető, akiknek ereje Istentől van A názírfogadalom Ruth könyve	Figyeljék meg a tanulók a bírák korában ismétlődően visszatérő motívumot: az Istentől való elfordulást, amikor rendben zajlik az élet, és a kétségbeesett Istenhez fordulást a bajban. Lássák meg, hogy ebben a helyzetben bárki Isten eszköze lehet. A tanulók lássák meg, hogy Isten ereje tesz erőssé embereket. Ezt az erőt mindenki megkapja, aki hűséges Istenhez. A tanulók ismerjék Ruth történetét, és legyenek képesek annak idegenek iránti nyitottságát értékrendjükbe integrálni.

Hittan tanterv
A NÉGYOSZTÁLYOS GIMNÁZIUM 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA

2. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
6	Királykérdés és a három nagy izraeli király. Sámuel és Saul, Dávid, Salamon.	<i>Izrael királyának sajátos státusa, a királyság problematikája Dávid, mint ideális király és mint esendő ember Templomépítés, templomszentelési imádság, Salamon legendás bölcsessége Dávidi és salomoni nagybirodalom</i>	Értsék meg, hogy a királyság kialakulásában történelmi szükségszerűség játszik szerepet. Figyeljék meg, hogyan van jelen Isten a világ történelmében azáltal, hogy elküldi embereit. Lássák meg a templom, a szent hely jelentőségét, szerepét a nép életében.
2	A kettészakadt ország vázlatos története	<i>Az ország kettészakadása, megoldási kísérletei Külpolitikai kapcsolatok, istentisztelet, bálványimádás reformkísérletek – Ezékiás, Jósias kultuszcentralizáció</i>	Figyeljék meg a tanulók, milyen nehéz egységet, egyensúlyt teremteni egy nép életében, mennyi széthúzással kell megküzdeni. Figyeljenek arra, hogy az Istenhez fordulás segíti az összefogást. A tanulók tudják, miért jó és miért rossz egy uralkodó Isten mércéje szerint. A tanulók lássák meg az összefüggést a széthúzás és a fogságba kerülés között.
10	A próféták Illés, Elizeus Ámósz és Hóseás Jeremiás Ézsaiás és Mikeás Jónás	<i>A próféták feladata, elhívása, életformája, üzenetük tartalma, stílusa a különböző történelmi korokban. Kapcsolatuk az uralkodókkal, a néppel. Messiási próféciák</i>	Lássák meg a tanulók, hogy a próféták Isten eszközei népének vezetésében, akaratának, ítéletének közvetítésében, de a nép vigasztalásában, bátorításában is. Figyeljék meg a prófétai sorsot, mint az Istennek feltétlenül szolgáló ember sorsát
3	Babiloni fogság Hazatérés	<i>A fogság hatása Izrael gondolkodására, a zsidó vallási élet alakulása, diaszpóra Ezékiel, Deutero-Ézsaiás Círusz perzsa király</i>	Lássák meg a tanulók, hogyan befolyásolja a nép sorsa, a politikai helyzet Izrael identitásának kialakulását, hogyan segíti az események, cselekedetek értékelését. Figyeljenek föl a prófétánál megszólaló vigasztaló, bátorító hangra.
2	Izrael talpra áll	<i>Ezsdrás Haggeus, Zakariás Nehémiás</i>	Figyeljék meg a tanulók, milyen fontos szerepet játszik a szent hely és Isten Igéje a hazatérés után. Lássák meg, hogy a messiási váradalmak adnak kapaszkodót a nehéz élethelyzetekben.
4	A perzsa uralom és a hellenizmus korszaka	<i>Eszter könyve A hellenizmus (Makkabeusok kora) Dániel Apokaliptika</i>	A tanulók szembesüljenek a zsidógyűlölet problematikájával és tarthatatlanságával. Tudják, miért fontos a zsidóság számára purim ünnepe. Figyeljék meg Dániel könyvében az apokaliptika műfajának jellemzőit, kifejezőeszközait. Ismerjék meg Dániel alakját, aki az üldöztetések ellenére is hű maradt Istenhez.
3	A zsoltárok könyve	<i>A zsoltárok formája, témái Mai istentiszteleti használatuk Imádkozás ma</i>	Fedezzék fel a tanulók a zsoltárokat mint az ember alapvető érzéseit, élményeit megfogalmazó imádságokat, amelyek tőlünk és korunktól sem idegenek.
6	Bölcsességirodalom	<i>Példabeszédek Jób könyve és a teodícea problematikája Az Énekek Éneke A Prédikátor és az élet értelmének keresése</i>	Fedezzék fel az ókori keleti bölcsesség egyetemes voltát. Ismerkedjenek meg a bölcsességtológia alap gondolatával. Szembesüljenek az emberi szenvedés problematikájával, ismerjék meg a szenvedés jellempróbáló erejét. Lássák meg a különbséget a bölcsességirodalom egyes könyveinek szemléletmódja között. Lássák meg bizonyos bölcsességek ma is időszerű voltát. A tanulók gondolkodjanak el a szerelem és szeretet valamint az élet értelmének őket érdeklő kérdéseiről és vessék össze gondolataikat az ÉnÉn és a Péld tartalmával.

A tantervben megjelölt 65 órán (8+57) kívül 9 óra áll rendelkezésre ismétlésre, összefoglalásra, számonkérésre.

Hittan tanterv
A NYOLCOSZTÁLYOS GIMNÁZIUMOK 9. ÉS 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA
a 9. évfolyamra javasolt tananyagrészt

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
10	A Biblia		
4	A Biblia Isten Igéjét tartalmazó mű Isten kinyilatkoztatása A Szentírás ihletettségének kérdései A Szentírás értelmezése A Biblia élet és emberformáló hatása	<i>Isten akaratának megismerése, Isten Igéje, az Ósz. és az Úsz. könyvei, a Biblia egysége, Krisztusra mutató inspiráció-tan, szerzők, szöveg, olvasók inspiráltsága, a Biblia hitelessége egzegézis, hermeneutika, Szentírás-értelmezések típusai, félreértési lehetőségek, Szentlélek munkája lírai és prózai szemelvények, híres emberek vallomásai a Bibliáról, a Biblia a mindennapokban, a Biblia olvasása</i>	A tanulók fedezzék fel annak jelentőségét, hogy Isten az embernek kinyilatkoztatja akaratát. Fedezzék fel a Bibliának mint a kinyilatkoztatást tartalmazó könyvnek páratlan szerepét. Érezzék meg, hogy a Biblián keresztül elérkezik hozzánk Isten szava, és ez életújító, erősítő, változtató hatású. Ismerjék fel, hogy különböző írásmagyarázatok léteznek, a Bibliát többféleképpen lehet értelmezni. Léteznek hamis belemagyarázások is. Törekedjünk arra, hogy a tanulók olvassák és megszeressék a Bibliát.
2	A kánon kialakulása Az ószövetségi kánon kialakulása Az újszövetségi kánon kialakulása	<i>Tóra, Próféták és Iratok, héber és alexandriai kánon, Septuaginta, apokrif, deutero-kanonikus, pseudepigráf iratok kanonizálás szempontjai, korai kánonok, elfogadott és kanonizált Úsz. Vulgata</i>	Ismerjék fel, hogy a kánon kialakulásának történelmi folyamata van, de ez nem áll ellentétben azzal, hogy Isten kinyilatkoztatását olvassuk a Bibliában. Lássák meg a katolikus és protestáns Bibliák „különbözőségét”, és ennek okát. Fedezzék fel, hogy az iratok kiválasztásában Isten akarata nyilvánult meg embereken keresztül.
2	A Biblia szövege Az Ószövetség szövege, kéziratok Az Újszövetség szövege	<i>írásbeliség az ókori Izraelben, maszoréták, Ósz. legrégebbi szövegei, a holt-tengeri tekercsek felfedezése és jelentőségük a kéziratok típusai, a kéziratok története és kora, Úsz. legrégebbi kéziratok</i>	Lássák, hogy a héber és a görög szöveg sem egységes, vannak szövegvariánsok, de ez a Biblia tekintélyét nem csorbítja. Ismerjék a szövegek kialakulásának történetét, a legrégebbi kéziratokat.
2	Magyar bibliafordítások	<i>az első kéziratok részfordítások, a „Husztita Biblia”, Sylvester János Úsz.-fordítása, Károli Gáspár – Vizsoly, más katolikus és protestáns fordítások és jelentőségeik, fordítási kérdések</i>	Ismerjék a jelentősebb magyar bibliafordításokat, ezek vallási és irodalmi értékeit.
36	Az Ószövetség világa		
2	Izrael geográfiája A környező népek Izrael népének története nagy vonalakban	<i>Palesztina a nagybirodalmak szorításában; a környező népek vallási kultúrája, annak hatása; Izrael ószövetségi történetének főbb szakaszai, fordulópontjai.</i>	Legyenek a tanulónak általános fogalmai a környezetről, ahol az Ószövetség eseményei zajlanak. Elevenítsék fel vázlatosan a korábban tanult ismereteket Izrael történetéről.
3	Exodus, a páska	<i>Találkozás Istennel, Isten megismerése az Exodus során – 2Móz3; 15;19; 20; 32; a szövetség. Újszövetségi összefüggések.</i>	Elevenítsék föl a tanulók eddigi ismereteiket a kivonulás és a pusztai vándorlás eseményeiről. Ismerjék meg a kivonulás történetének teológiai hátterét, a szövetség fogalmát. Lássák meg a párhuzamot a Sínai szövetség és az Új szövetség között, a Páska és Jézus keresztáldozata között.

Hittan tanterv
A NYOLCOSZTÁLYOS GIMNÁZIUMOK 9. ÉS 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA
a 9. évfolyamra javasolt tananyagrészes

2. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
6	A királyság Történeti áttekintés A próféta-ság Az írásbeliség kezdetei	<i>A bírák kora, Dávid, Salamon, a kettős királyság; Nátán A megszentelt júdai történetírás, a jahvista anyag A teremtéstörténet: Gen 2,4-3,24; összehasonlítások (pl. Gilgames eposz)</i>	A tanuló ismerje a bírák korának és a kialakuló királyságnak történeti hátterét, a megfelelő bibliai történeteket. Figyelje meg a próféta szerepét Nátán személyén keresztül. Ismerje a jahvista anyag fő jellemzőit, különösen is a teremtéstörténetet.
5	Az északi királyság Történeti áttekintés Az északi királyság prófétái Észak megszentelt történetírása	<i>A kettészakadástól a bukásig; Samaritanusok Illés, Ámós, Hóseás</i>	Ismerje az északi királyság történelmének főbb eseményeit, az itt működő prófétákat (életük, mondanivalójuk súlypontjai)
5	Júdai királyság Történeti áttekintés 926–721-ig és 721–587-ig, a két korszak prófétái Deuteronomium	<i>Ézsaiás, Mikeás; Náhum, Zofóniás, Jeremiás Jósiás reformjai</i>	Ismerje ennek az időszaknak fontosabb történeti eseményeit, az ide kapcsolódó prófétákat, különösen is Ézsaiást és Jeremiást (életük, mondanivalójuk súlypontjai)
4	Zsoltárok	<i>A zsoltárokról, a héber költészetéről általában „Dicsérjétek az Urat...” Az Úr közel van: 42, 43, 84, 119, 139. zs. Az Úr király, reménység: 2, 89, 96, 110. zs. Számonkérés – hálaadás: 22, 51, 109. zs. Az élet imádságai: 49, 73. zs.</i>	Ismerje a Zsoltárok könyvének felépítését, a zsoltárok típusait, a legfontosabb zsoltárok tartalmát.
4	A babiloni fogság Történeti áttekintés A fogság prófétái A Leviticus	<i>Nebukadneccar, a fogság, Círus a szabadító Ezékiel, Deutero Ézsaiás A papi történetírás (Gen 1,1–2,4)</i>	Ismerje a tanuló a fogság körülményeit, a prófétákat. Ismerje a papi történetírás legfőbb jellemzőit.
5	Izrael perzsa nyomás alatt Történeti áttekintés A hazatérés prófétái A Törvény Bölcsességirodalom	<i>A perzsák, visszatérés a fogságból, templomépítés időszaka. Haggeus, Malakiás, Jóél, Tritó-Ézsaiás Pentateuchos – Tóra Rút, Jónás, Jób, Példabeszédek</i>	A tanuló ismerje a hazatérés eseményeit, ennek a kornak prófétáit. Lássa egyben a Tórát, ismerje meg annak jelentőségét a zsidóságon belül. Ismerje meg a bölcsességirodalom jellemzőit példákon keresztül
2	Üdvtörténet Izrael szerepe Isten tervében	<i>pl. ApCsel 7</i>	Értsék meg a tanulók, hogy Isten gondviselő szeretete végigkíséri az emberiség életét. Lássák meg, hogy a kereszténység magáénak vallja az ószövetségi hagyományt is, amelyben Isten megmentő tervét látjuk kibontakozni.

Hittan tanterv
A NYOLCOSZTÁLYOS GIMNÁZIUMOK 9. ÉS 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA
a 9. évfolyamra javasolt tananyagrészt

3. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
18	A két szövetség közötti kor és az Újszövetség világa		
7	<p>Palesztina történelmi, politikai helyzete Nagy Sándor korától Jeruzsálem pusztulásáig</p> <p>A görög uralom kora – Ptolemaioszok</p> <p>A szír uralom – Szeleukidák</p> <p>Az apokaliptika</p> <p>Hasmoneus királyság</p> <p>Júde a Római Birodalomban – Nagy Heródes uralkodása (Kr.e. 62-4)</p> <p>Júde a Római Birodalom provinciája (Kr.e. 4– Kr. u. 70)</p>	<p><i>Hellenizmus, Septuaginta, haszid mozgalom</i></p> <p><i>IV. Antiokhosz Epiphanész</i></p> <p><i>Dániel könyve, apokrif iratok</i></p> <p><i>Makkabeus-felkelés, Hanuka ünnep</i></p> <p><i>Júde függetlensége, testvérharcok</i></p> <p><i>A Római Birodalom hatása, Heródes politikája, élete, építkezései</i></p> <p><i>Procuratorok, negyedes fejedelmek, zélóták, Josephus Flavius, Vespasianus, Titusz,</i></p> <p><i>Jeruzsálem eleste, diaszpóra</i></p>	<p>A tanulók ismerjék meg annak a történelmi-politikai-vallási helyzetnek a kialakulását, amelyben Jézus élt és működött. Ismerjék fel, hogy Isten történelmileg meghatározott helyen és időben küldte el Fiát, aki maga is az adott történelmi keretek között adta kinyilatkoztatásait.</p>
3	<p>Palesztina földrajza</p> <p>Palesztina tájegységei, éghajlata, növényzete, állatvilága</p> <p>tartományai, jelentősebb városai</p>	<p><i>partvidék, Ny-Jordániai hegyvidék, Jordán-völgye, K-Jordániai fennsík</i></p> <p><i>Galilea, Samária, Júde, Perea, Dekapolisz, városok</i></p>	<p>Ismerjék Palesztina földrajzi jellegzetességeit, közigazgatási területeit, jellegzetes városait.</p>
3	<p>Palesztina néprajza – a mindennapi élet Jézus korában</p> <p>A lakosság összetétele, élete, életkörülményei</p> <p>A római uralom hatása a mindennapi életben</p>	<p><i>nyelvek, lakás, táplálkozás, ruházat, családi élet, oktatás és nevelés, foglalkozások, gazdasági élet, kulturális élet, időszámítás, születés-halál</i></p>	<p>Ismerjék a tanulók a Palesztinában élő emberek szokásait, mindennapi életük menétét és jellegzetességeit.</p>
5	<p>A vallás szerepe és a vallási élet Jézus korában</p> <p>A zsidóság vallásának alapjai</p> <p>A palesztinai zsidóság szellemi irányzatai</p> <p>A vallási élet mindennapi gyakorlata</p> <p>A filozófia és a pogány vallások megjelenésének, beszüremkedésének hatásai</p>	<p><i>Jahve az egyetlen Isten, kiválasztás, szövetségkötés, törvény, a nép az Isten népe; farizeusok, szadduceusok, írástudók, Hillel és Sammáj iskolája, esszénusok, Keresztelő János és mozgalma, Messiás, messiásváradalmak;</i></p> <p><i>a jeruzsálemi templom, zsinagógák, istentisztelet, áldozati kultusz, ünnepek, szombat;</i></p> <p><i>hellenizmus – epikureusok, sztoikusok, szkeptikusok</i></p> <p><i>rómaiak vallása – görög-római istenek, császárkultusz;</i></p>	<p>Értsék a tanulók a zsidó vallás alapjait, ennek jellegzetességeit, a Jahve-hit különbözőségét más korabeli vallási irányzatokhoz képest. Tudjanak a messiásváradalmak szerepéről és az egyes vallási csoportosulások eszméiről és céljairól. Tudjanak arról, hogyan és milyen körülmények között élték meg hitüket a zsidó közösségek. Tudjanak különbséget tenni a Jahve-hit jellegzetességei és a beszüremkedő idegen vallási elemek között.</p>

A tantervben jelölt 64 órán felül további 10 óra áll rendelkezésre ismétlésre, számonkérésre.

Hittan tanterv
A NYOLCOSZTÁLYOS GIMNÁZIUMOK 9. ÉS 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA
a 10. évfolyamra javasolt tananyag rész

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
15	Jézus, akit Krisztusnak vallunk		
2	Jézus származása A család Születési hely körüli események Próféciák beteljesedése	Dávid háza – Mária háza, Dávidtól való származás népszámlálás, a betlehemi gyermekgyilkosság, Heródes uralkodásának utolsó időszaka. Jézus a megígért Messiás	A tanulók legyenek tisztában azzal, hogy Jézus származásának és születésének körülményei miért jelentősek a keresztyén egyházak és Jézus követői számára
2	Jézus és Keresztelő János mozgalma Jézus Keresztelő János körében – Jézus és a Törvény – gyógyítás a Bethesda tónál Templomtisztítás	A qumráni közösség jellegzetességei Keresztelő János kereszteselési gyakorlata és a Tórához fűződő viszonya Jézus törvényértelmezése	Ismerje a tanuló a hasonlóságokat és különbségeket Keresztelő János és Qumrán között. Lássák meg a különbséget Keresztelő János, a qumráni közösség és Jézus között.
3	Jézus tanít és gyógyít Első tanítványok elhívása Jézus fellépése, tanítások, csodák. Összeütközések az írástudókkal. Galileai páska – Jézust messiásnak akarják kikiáltani	Tanítványok, tanítványi küldetés. Farizeusok, szaduceusok, Heródes-pártiak, zélóták, bűnbocsánat, bűjt, istenkáromlás Messiási váradalmak, messiási címek és azok történeti kontextusban való megjelenése	Ismerje meg a tanuló Jézus Krisztus működésének legjellemzőbb vonásait és céljait, kapcsolatát a korabeli vallási csoportokhoz és messiási váradalmakhoz.
2	Úton Jeruzsálem felé Lázár feltámasztása és a nagytanács halálos végzése Jézus Jerikóban és Betániában	„Én vagyok” mondások, „Jó pásztor” mondások, egyes példázatok Krisztus-ki nyilatkoztatása	Lássák meg a tanulók, hogyan vall Jézus saját magát és az Atyával való kapcsolatáról. Figyeljék meg, hogyan kerül egyre közelebb az elkerülhetetlen szenvedés.
6	Az utolsó hét Jézus bevonulása Jeruzsálembe Utolsó vacsora és Jézus elfogatása A vallástörvényi per Politikai per Keresztre feszítés Üres sír és Krisztus megjelenései	A főpapi tisztség és annak politikai jelentősége, a Nagytanács hatásköre és ülésének rendje, az „Én vagyok” mondás a vallástörvényi perben; A prokurátori cím és a hozzá tartozó jogkör Pilátus prokurátorságának jellemző vonásai Keresztre feszítés, lator, INRI Templomórság, temetkezési szokások, sziklasír, feltámadáshit	Legyen a tanuló tisztában a bevonulás történetének jelképeivel. Ismerje a páskaliturgia és az utolsó vacsora kapcsolatát. Értse Júdás árulásának lehetséges indítékait. Ismerje Jézus perének tükrében, hogy miért ítélték halálra Jézust. Lássák Jézus keresztre feszítésének és feltámadásának központi jelentőségét a keresztyén hittartalom egészében.
27	Az Újszövetség		
1	Az evangéliumok	Az őskeresztyén gyülekezetek életének fellelvenítése. Az evangélium fogalma, szinoptikus kérdés.	Értse a tanuló az evangélium fogalmát, tudja, hogy egy jóhírről tudósítanak az evangéliumok szerzői.
2	Márk evangéliuma	A gyülekezet, Márk személye; A messiási titok; Márk Jézusa – az ember, a tanító, a megfeszített Messiás, az Emberfia, az Isten Fia;	A tanuló ismerje meg Márk evangéliumának jellemzőit, sajátosságait.

Hittan tanterv
A NYOLCOSZTÁLYOS GIMNÁZIUMOK 9. ÉS 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA
a 10. évfolyamra javasolt tananyagrészt

2. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
2	Máté evangéliuma	Máté egyháza, személye; Az egyház és az Isten országa, az idők vége; Kapcsolat az Ószövetséggel; Máté Jézusa – Az Úr, aki közösségben él.	A tanuló ismerje meg Máté evangéliumának jellemzőit, sajátosságait.
2	Lukács evangéliuma	A hívő történetíró és gyülekezete; Az üdvtörténet szakaszai – az ígéret ideje, Jézus ideje, az egyház ideje; Lukács Jézusa – Jézus az Úr, Jézus Lelke; A példázatok;	A tanuló ismerje meg Lukács írásait, evangéliumának jellemzőit, sajátosságait.
3	János evangéliuma	A szerző személye és gyülekezete; Fontosabb fogalmak, témák (Prológus, jelek, „én vagyok” mondások, tévtanításokkal szemben); János Jézusa – Aki kinyilatkoztatja Istent	A tanuló ismerje meg János evangéliumának jellemzőit, sajátosságait.
3	Apostolok cselekedetei	Az egyház születése, terjedése, ösgyülekezet, vezető személyiségek, az evangélium terjedésének lendülete és akadályai; A könyv sajátosságai, címzettje.	Ismerkedjenek meg a tanulók az első gyülekezetekkel, vezetőikkel, az evangélium terjedésének módjával és azokkal a külső és belső feszültségekkel, amelyekkel a keresztyénség a kezdeti időkben szembesült.
1	Pál apostol levelei bevezető óra	A levelek keletkezési körülményei általában, céljuk, használatuk a gyülekezetekben. A levelek formája, stílusa, ismert fordulatok a levelekből (pl. 2Thessz 3,10; apostoli köszöntés stb.)	Lássák a tanulók, hogy Pál levelei konkrét helyzetben és célból íródtak, ennek megfelelően értelmezendők. Fedezzenek fel ismerős, sokat idézett részeket.
2	Az első korinthusi levél	Egy páli levél alaposabb olvasása, a gyülekezet körülményei, Pál és a gyülekezet kapcsolata, a levélírás célja, fontosabb témái. (Isten elrejtett bölcsessége, Krisztus testének tagjai, Szeretet himnusza, feltámadás stb.)	Ismerkedjenek meg a tanulók egy teljes levéllel, figyeljék meg benne az általános jellemzőket, fedezzék fel a Pálra jellemző témákat, csodálkozzanak rá az őket megszólító részekre.
8	Teológiai témák és a mindennapi élet kérdései a levelekben	Az alábbi témákból szabadon válogatva mutatjuk be a levelek témáit és kapcsoljuk azt egyrészt az evangéliumi történetekhez, másrészt a tanulók életéhez.	Lássák meg a tanulók, hogy a levelek ma is megszólítanak, utat mutatnak kérdéseinkben. Lássa, hogy mindennapjainkban szerepe lehet Isten Igéjének, gondoskodása, szeretete, bűnbocsánata megtapasztalható, életünket megújító valóság lehet.
	Bűnbocsánat ajándéka Békesség Istennel és a világgal	Gonosz szolga (Mt 18,21-35) – Isten igazsága minden emberé (Róm 3,9-26; Gal 2,15-21) – Hogyan gyakoroljuk a megbocsátást? A megtapasztalt bocsánat élménye (egymás között és Istennel) Zákeus (Lk 19,1-10), Jöjjetek énhozzám... (Mt 11,28-30) – A megigazulás megbékélés Istennel (2Kor 5,16-21; Róm 5,1-11) – Kiegyensúlyozott ember vagy?	Lássa, hogy az emberek egymás közötti viszonyát is egészen új alapokra helyezheti az, hogy testvérek vagyunk Jézus Krisztusban.

Hittan tanterv
A NYOLCOSZTÁLYOS GIMNÁZIUMOK 9. ÉS 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA
a 10. évfolyamra javasolt tananyagrészt

3. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
	Isten ajándékai A Lélek gyümölcsei Az igazi szeretet	Tálcumok (Mt 25,14-30) – Kegyelmi ajándékok sokfélesége (1Kor 12; Róm 12,3-8) – Mit bízott rám Isten? Az igazi szőlőtő (Jn 15,1-17) – A Lélek gyümölcsei (Gal 5,16-26) – Miből fakadnak az én jócselekedeteim? Irgalmas samaritanus (Lk 10,25-37) – A szeretet himnusza (1Kor 13), A képmutatás nélküli szeretet (Róm 12,9-21), Az Isten szeretet (1Jn 4,7-21) – Mi tulajdonképpen a szeretet? Érzelem? Hozzáállás? Cselekedet? Kit szeretek valójában?	
	Az Úr Krisztus felöltözése Keresztény szabadság	Lábmosás (Jn 13,1-17) – Az Úr Jézus felöltözése (Róm 13,11-14; Ef 4-5; Kol 3,5-17) – Milyen a keresztyén, azaz krisztusi ember? Kalásztépés szombaton (Mk 2,23-28) – Az igazi szabadság (Gal 5,1-15 + 1Kor 10,23-33) – Korlátok közé szorított élet a mai keresztyén élet?	
	Családi élet Az anyagiak kérdése Önzés és másokért élés	szülő-gyerek viszony: (Ef 6,1-4; Kol 3,18-25) házasság, elválás (Mk 10,2-12, 1Kor 7; Ef 5,21-33) – Milyen érvényük van ma ezeknek az ígéknek? A bolond gazdag (Lk 12,16-21) – Mennyi az elég, bűn-e a sok? (1Tim 6,6-10+17-19; Fil 4,10-14) – Egy kínos kérdés? Az egymásra való odafigyelés: (Jn 15,12-13; Róma 14; 15,1-7; Gal 6,1-10; 1Thessz 5,12-22) – Felelőségünk van egymásért!	
1	A Zsidókhoz írt levél és a „katolikus” levelek Jakab, Péter, János, Júdás levelei	A Zsidókhoz írt levél fő témája, a „katolikus” (egyetemes) levelek sajátosságai; a levelek szerzői, címzettjei és mondanivalójuk; Jakab – a gyakorlati élet előtérbe helyezése	Ismerjék meg a tanulók e levélcsoport műfaját. Szembesüljenek a szerzőségi problémák egy részével, a hitelesség kérdésével. Ismerjék meg néhány levél célját, legfontosabb üzenetét.
2	Jelenések könyve	Az apokalipszis; eszkatologikus várakozások; a mennyei istentisztelet; a könyv állásfoglalása a végső idők kérdéseivel kapcsolatban. Szimbolikája.	Értsék meg a tanulók az apokalipszis fogalmát, műfaját. Ismerkedjenek meg a Jézus visszajövetelével kapcsolatos várakozásokkal, a könyv fő üzenetével.
22	A világ vallásai		
2	A vallás és a vallásosság	A vallás fogalma, motivációi, vallásgyakorlat, az élmény; a vallás etikai és közösségi vonatkozásai, vallás és kultúra; a világ mai vallási arculata, az emberiség vallási megoszlása;	Tudják a tanulók, mi a vallás, milyen jelentősége van. Lássák, hogy a vallásnak kihatása van az élet minden területére.

Hittan tanterv
A NYOLCOSZTÁLYOS GIMNÁZIUMOK 9. ÉS 10. ÉVFOLYAMA SZÁMÁRA
a 10. évfolyamra javasolt tananyag rész

4. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
5	A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai Kereszténység Judaizmus Iszlám	<i>A kereszténység önértelmezése, kereszténység, keresztény felekezetek földrajzi, számbeli jelenléte napjainkban. A vallás lényege, a kiválasztottság, Ószövetség, Talmud, diaszpóra, a judaizmus mai jellegzetességei, a törvények szerepe, a zsidó vallásgyakorlat, ünnepek. Az iszlám kialakulása, Mohamed a vallásalapító, Mohamed tanítása, Korán, siíták és szunniták, az iszlám öt oszlopa, az iszlám törvény – saria, a hagyomány – szunna, az iszlám vallásgyakorlat, ünnepek, az iszlám terjedése napjainkban. A nők helyzete. Az iszlám viszonya más vallásokhoz.</i>	Ismerjék a tanulók a kereszténység, az egyes felekezetek számbeli és földrajzi jelenlétét a világban. Lássák meg, hogy a kereszténység vallásszociológiai szempontból egy vallás a sok közül, de önértelmezése szerint Isten Jézus Krisztusban adott kinyilatkoztatásának hordozója. Ismerkedjen meg a tanuló a judaizmus mai jellegzetességeivel, a vallásgyakorlat mai megjelenési formáival, lássa a hagyományok szerepét a megmaradásban. Ismerjék az iszlám vallás kialakulását, irányait, jellegzetes tanításait, valamint a vallásgyakorlat mai megjelenését. Lássák a vallás, a társadalom és a politika összefüggéseit.
10	Az örök világtörvény vallásai Hinduizmus Dzsainizmus és a szikh vallás Buddhizmus A tibeti lámaizmus A kínaiak vallása: konfucianizmus, taoizmus A japánok vallása: sintoizmus	<i>A hinduizmus fogalma. Védizmus, brahmanizmus, istenek sokasága, kasztok, reinkarnáció és az abból való szabadulás, rítusok és ünnepek. A hinduizmus ellenhatásai, a dzsainizmus erőszakmentessége, a szikh vallás. Buddha személye, tanítása, üzenete, a vallási élet és a kultusz, a buddhizmus elterjedése. A buddhizmus viszonya más vallásokhoz. A buddhizmus sajátos változata, a dalai láma. Az ősi kínai vallás – ősök kultusza, Jín és Jang, Tao, Konfuciusz és tanai, Lao-ce, Tao-te king, kínai univerzizmus. Ősök kultusza, természet tisztelete, sinto, sintoista szentély, szertartások, ünnepek, zarándoklatok, zen-buddhizmus.</i>	Ismerjék a történelmi Isten-kinyilatkoztatás és az örök világtörvény vallásai között lévő alapvető különbségeket. Lássák, hogy ezen vallások gyökerei több ezer évesek. Ismerjék a keleti vallások mai megjelenési formáit, a vallásgyakorlatokat, az egyes nemzeti vallások jellegzetességeit. Fedezzenek fel a „keleti” és a „nyugati” ember gondolkodása, életvitele, valamint a keresztény kultúrkör és a keleti kultúrák közötti különbségeket. Lássák, hogyan jelennek meg ezen vallások elemei a mai európai mindennapokban.
4	Korunk új vallási jelenségei	<i>Alternatív vallási mozgalmak, pl.: New Age, Krisna-tudat társasága, szcientológia stb., az új vallási irányzatok kialakulásának gyökerei, okai. A fundamentalizmus.</i>	Legyen véleményük azzal kapcsolatban, hogy miért fogékony a mai ember az új vallási irányzatok iránt. Tudjanak különbséget tenni a szekta és az egyház között.

A tantervben jelölt 62 órán felül további 12 óra áll rendelkezésre ismétlésre, számonkérésre.

Hittan tanterv a 11. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNET

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
I. A kezdetek (325-ig)			
5	Pütkösd, az egyház születése Az első gyülekezetek élete Pál apostol személye és missziós munkája, a kereszténység terjedése Üldözések Apologéták	<i>A jeruzsálemi ősgyülekezet Gyülekezetek a Római Birodalomban Zsidó- és pogány gyökerek Mártíromság és önfeláldozás A tanítás érthetősége és tisztasága</i>	Lássák meg a tanulók, hogy az egyház története folytatása Isten és ember közös történetének. Tudják, hogy az egyház Isten ajándéka a Lélek által. Ismerjék meg az ősgyülekezet életét, lelkületét. Lássák meg az apostolok és Pál tevékenysége kapcsán, hogyan terjed az evangélium Jézus missziós parancsának engedelmeskedve. Értsék, miért üldözik Krisztus követőit és lássák meg Isten erejét a mártírok életében.
II. A kereszténység államvallássá válása (325-590)			
5	Nagy Konstantinus Tévtanítások és hitvallások A nyugati egyházatyák Augustinus A szeretesség kialakulása	<i>Arianizmus, Pelagianizmus Jézus személyének kettős titka: valóságos Isten és valóságos ember A kegyelem és az ember cselekedetének viszonya Az egyház küzdelme a tanítás tisztaságáért: zsinatok, hitvallások Hitviták – élesedő belső küzdelem Istennek szentelt élet és elvonulás a világtól; Nursiai Benedek és a bencések</i>	Ismerjék föl a tanulók, hogy a kereszténység összetartó erő, amire a világi hatalom is támaszkodni akar. Lássák, hogyan kezd összefonódni az egyházi és világi hatalom. Ismerjék meg a kereszténység tanításával kapcsolatos tévtanításokat és velük szemben a hitvédelmet. Értsék, hogy a tévtanítások sokszor az emberi gondolkodásból erednek, rájuk hitből fakadó válasz adható. Lássák a tiszta tanítás megőrzésének fontosságát. Az egyházatyák személyén keresztül ismerjenek meg konkrét példákat az evangéliumért való küzdelemre, lássák a teológia formálódását. A szeretesség kapcsán gondolkodjanak el az Istennek szentelt élet lehetőségeiről.
III. A középkor			
6	Keleti egyház és egyházszakadás A nyugati kereszténység és a Cluny reform Invesztitúra harcok és kereszties hadjáratok Szerzetesek és lovagrendek Skolasztika és misztika A középkori egyház válsága Reformtörekvések	<i>Az egyházrészek eltérő fejlődése Az egyházi és világi hatalom összefonódása és összeütközése. Harc az eretnesség és az iszlám ellen, harc a hatalomért. Ciszterek, Ágostonos rend, koldulórendek, Templomosok, Johanniták, Német lovagrend Isten megragadásának útjai – ismeret és élmény; Aquinoi Tamás, P. Abelard, Clairvauxi Bernát. Kritika és kiütkeresés; Valdensek, Wyclif, Husz és a huszitizmus, Savonarola.</i>	Lássák meg a tanulók, hogy az egyház egységét nagyon sok veszély fenyegeti, a különböző vélemények, szokások pedig szakadáshoz vezetnek. Lássák meg, milyen konfliktusforrást jelent a hatalomra törekvés is. Ismerjék föl, hogy az evangéliumhoz való ragaszkodás megújuláshoz vezet (Cluny reform). A kereszties hadjáratok kapcsán értsék meg, hogyan keveredik a hitvédelem a hatalmi törekvésekkel, és hogyan torzul el végletesen. Lássák a lovagrendek szerepét a kereszties hadjáratokban és a politikában. Értsék meg, hogy a szerzetesrendek biztonságot jelentettek a középkor bizonytalan világában. Tudják, hogy az istenkereső ember különböző utakat járhat, ismerjék a skolasztikus megközelítést és ezzel szemben a megragadó Isten-élményt. Lássák meg, hogy a középkori egyház távol került a Krisztus evangéliumától, és elkezdődik az útkeresés az egyház megtisztításához. Ismerjenek meg személyes, önfeláldozó példákat, akik felvállalták a küzdelmet.

Hittan tanterv a 11. évfolyam számára

EGYHÁZTÖRTÉNET

2. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
IV. A reformáció			
10	Luther útja a reformációig A 95 tétel Viták és kiközösítés A wormsi birodalmi gyűlés és következményei Luther és a parasztháború Az augsburgi birodalmi gyűlés és az Ágostai hitvallás Luther családja, tanítványai és barátai Luther teológiája A reformáció helvét ága A reformáció további irányzatai Ellenreformáció	<i>A szerzetes Luther vívódásai, a toronyélmény. Búcsú. Luther érvei a vitáiban, vitairatai. Bibliafordítás. Melancton. Asztali beszélgetések. Teológiai súlypontok: A tisztán és igazán hirdetett evangélium. Úrvacsora két szín alatt. Szabad akarat és szolgáló akarat. Egyedül Krisztus. A két birodalomról szóló lutheri tanítás, egyház és világ viszonya.</i> <i>Zwingli, Kálvin; tanításbeli sajátosságok: eleve elrendelés, Úrvacsora-tan, Genfi egyházfegyelem</i> <i>Loyolai Ignác és a Jezsuita rend, Tridenti zsinat</i>	Ismerjék meg a tanulók a középkori ember félelmét Istentől és ördögtől, lássák meg, hogy egyedül Isten bűnbocsátó szeretete adhat békességet az embernek. Lássák meg, milyen kincs az evangélium. Tudják, melyek a középkori egyház tanításának reformációra szoruló pontjai, értsék meg, hogy Luther ezekben a kérdésekben egyedül a Szentírásra támaszkodik. Tudják, hogy mit jelent az egyházi kiközösítés és a birodalmi átok. Lássák, hogy Luthernek szüksége van a Bölcs Frigyes biztosította védelemre. A parasztháborúk kapcsán lássák, hogy Luther a társadalmi, politikai kérdésekre is odafigyel, van mondani- valója a felek számára. Ismerjék meg a tanulók az evangélikus hitvallások legfontosabb sarokpontjait, tudják, hogy egyházunk gondolkodását ezek az iratok jelentősen meghatározzák. Lássák átfogóan a lutheri teológia legjellemzőbb pontjait. Fedezzék fel, hogy Luther nem életidegen teológus, hanem közvetlenül, szellemesen szól és ír a hétköznapi embereknek is. Lássák a tanulók, hogy a reformáció igénye Svájcban is fellép, a válaszok azonban radikálisabbak. Ismerjék meg a leglényegesebb különbségeket a lutheri és a helvét tanítás között. Értsék meg, hogy a reformáció tanítása a mindennapi életet és gondolkodásmódot is megváltoztatta. Tudják, hogy a reformáció hatására a katolikus egyház is tisztázta, megerősítette tanításának néhány fontos kérdését, a katolicizmus erősítésére pedig új szerzetesrend jött létre.
V. A magyarországi egyház kezdetei			
3	A) A keresztyénség Magyarországon: A keresztyénség felvétele Keresztyén műveltség a középkori Magyarországon	<i>Pápai vagy császári magyar korona Térítés és egyházszervezés, ezek nehézségei, pogánylázadások. Gellért. István, Szt. László és Könyves Kálmán egyházi törvényei Szerzetesrendek hazánkban, a pálos rend. Iskolák, első nyelvemlékeink.</i>	Lássák a tanulók a történelem óráról részben ismert tényeket most a keresztyénség perspektívájából. Értsék meg, hogy egy pogány nép keresztyénné lesz, és ennek a ténynek nem pusztán politikai vetülete van. Értsék meg a pogánylázadások motivációit, lássák, hogy a törvények mellett valódi misszióra is szükség van. Ismerjék fel Gellért és a szerzetesrendek szerepét ebben a munkában. Lássák meg, hogyan tartozik össze az oktatás és a hitoktatás. Korai nyelvemlékeinket vegyék mint prédikációt a kezükbe.

Hittan tanterv a 11. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNET

3. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
6	<p>B) A reformáció Magyarországon A lutheri reformáció kezdetei Magyarországon A reformáció terjedése a három részre szakadt országbán</p> <p>A reformáció irányzatai Magyarországon</p> <p>A magyar protestáns művelődés története</p> <p>Az ellenreformáció kezdete Magyarországon</p>	<p><i>Dévai Bíró Mátyás, Heltai Gáspár</i></p> <p><i>Első hitvallások; Sztáray, Bornemissza, Huszár Gál.</i></p> <p><i>A helvét irány megjelenése, Méliusz Juhász Péter, antitritarizmus, Dávid Ferenc. Vallásszabadság Erdélyben.</i></p> <p><i>templom, iskola, nyomda; bibliafordítások, énekeskönyvek.</i></p> <p><i>Prédikációval és hitvitával a protestantizmus ellen: Telegdi Miklós, Pázmány Péter. Fegyveres hitvédelem: Bocskai</i></p>	<p>Lássák meg a tanulók, hogy Luther tanai nagyon gyorsan elterjednek Magyarországon, papok sokasága tanítja híveit az evangéliumra, pedig a lutheránusok üldözése hamar elkezdődik. Figyeljék meg, milyen dinamizmus jellemzi a reformáció egyházát!</p> <p>Tudják, hogy a reformáció tanítását Magyarországon is hitvallásokban rögzítették a tévántókkal, túlzókkal szemben.</p> <p>Ismerjék meg a Magyarországi reformáció jelentősebb alakjait, figyeljék meg, hogyan küzdenek számos nehézséggel szemben is a tiszta evangélium terjesztéséért.</p> <p>Figyeljék meg, hogy a lutheri reformáció nyomdokán hogyan terjed el a helvét irány, és hogyan befolyásolja a választást a nemzeti hovatartozás. Lássák meg, hogy Erdély példát mutat a felekezetek egymás mellett élésére. Ismerjék meg az unitarizmust, mint Erdélyre jellemző irányzatot.</p> <p>Értsék meg, hogy a reformáció jelentős változást hoz a kultúra fejlődésében is, lássák ennek okát. Lássák, hogy az evangélium terjedésében mekkora szerepe van a korszerű technikának, a könyvnyomtatásnak.</p> <p>Figyeljék meg, milyen megfontolások vezetnek a katolikus egyházat az ellenreformáció intézkedéseiben és milyen eszközöket alkalmaztak.</p>
VI. Felvilágosodás és pietizmus 1648-1784			
4	<p>A) Ortodoxia, pietizmus, felvilágosodás Európában Vallásháborúk Európában</p> <p>Protestáns ortodoxia és pietizmus</p> <p>Felvilágosodás és az egyház</p>	<p><i>Francia, német, németalföldi vallásháborúk, 30 éves háború.</i></p> <p><i>Protestáns Skandinávia A reformáció egyházainak élete és szélsőségei. Az ortodoxia és pietizmus fogalma; Spener, Francke, Zinzendorf.</i></p> <p><i>Támadás az egyház ellen, a deizmus és ateizmus megjelenése, a természetes vallás. Íráskritika és dogmakritika.</i></p>	<p>Figyeljék meg a tanulók, hogy a protestáns gondolkodásmód, sokszor félreértve, hogyan hat a társadalomra túl a vallási kérdéseken, és hogyan keveredik ismét politikai küzdelmekkel, érdekekkel.</p> <p>Lássák meg, hogyan merevedik meg és válik dogmatikussá a lutheránus tanítás, értsék meg, hogy ennek ellenhatásaként alakul ki a pietizmus, amely szintén szélsőséggé válik. Ismerjék föl azonban mindkét irányzatban az értékeket, ami mai vallásos életünket is gazdagíthatja.</p> <p>A pietizmus nagy alakjainak életében lássák meg, hogyan válhat egy ember hite sokak számára meghatározóvá.</p> <p>Figyeljék meg, hogy a több tantárgyban is tanult felvilágosodás hogyan fordul eszmevilágával az egyházak ellen, ill. hogyan hat az egyházak életére. Lássák meg, hogy a teológia számára máig jelentős értelmezési, kutatási módszerek születtek a felvilágosodás szemléletmódjából.</p>
5	<p>B) Pietizmus és felvilágosodás Magyarországon Erdélyi fejedelmek a protestantizmus védelmében A gyászévtized</p> <p>Az artikuláris gyülekezetek kora</p>	<p><i>A szabadságért és a vallásszabadságért folytatott küzdelem egybefonódása Gályarab prédikátorok</i></p> <p><i>Soproni országgyűlés, az artikuláris gyülekezet fogalma</i></p>	<p>Tudják a tanulók, hogy az erdélyi fejedelmek felelősséget éreztek a protestantizmus iránt. Értsék, hogy a vallásszabadságért folyó küzdelem egyben a katolikus Béccsel való szembeszállást is jelentette.</p> <p>Lássák meg, hogy az üldözések során a Krisztusba vetett evangéliumi hit mellett sokan életveszélyben is kitartanak. Értsék meg, mekkora erőt jelent, tartást ad a hit az embernek.</p> <p>Ismerjék az artikuláris gyülekezetek jelentőségét a hazai evangélikus egyház életében.</p>

Hittan tanterv a 11. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNET

4. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
	A csendes ellenreformáció	<i>A protestánsok jogi helyzetének szabályozása III. Károly és Mária Terézia alatt.</i>	Figyeljék meg az uralkodói rendeletekben, hogyan igyekeznek visszaszorítani a protestantizmust a katolicizmus javára, és hogyan jelentkezik ez a negatív megkülönböztetés a mindennapi életben is.
	A magyarországi pietizmus	<i>A pietista gondolkodásvilág megismerése szemelvényeken keresztül</i>	Figyeljék meg a szemelvényekben a pietizmus sajátos érzelem- és gondolatvilágát, vegyék észre a benne megszólaló krisztusi szeretetet. Lássák, hogyan segítette a pietizmus a magyar protestánsokat az elnyomatás időszakában.
	A türelmi rendelet	<i>Engedmények, új gyülekezetek,</i>	Lássák meg, hogyan hat a felvilágosodás pozitívan a magyar protestánsok helyzetére.
	A protestantizmus szerepe a kor művelődésében	<i>templom és iskola, Tessedik Sámuel</i>	Gondolkodjanak el a protestáns tudós papok életműve kapcsán az egyház, a keresztény hívő feladatairól a társadalomban.
VII. A XIX. század (1789-1914)			
3	A) A 19. század szellemi irányzatai és hatásuk az egyházra Ébredések és szabadegyházak A protestáns egyházak a 19. sz.-ban	<i>szocializmus, darvinizmus, pozitívizmus</i> <i>Metodisták, Adventisták, Mormonok, Jehova Tanúi.</i> <i>Belmisszió: Wichern, Bodelschwing;</i> <i>Külmisszió: Livingstone</i>	Lássák meg a tanulók, hogyan kerülnek a társadalmat meghatározó szellemi irányzatok egyre távolabb, majd szembe a keresztény gondolkodásmóddal. Figyeljék meg, hogyan reagál az egyház az alapvető tanítását támadó gondolatokra. Gondolkodjanak el azon, hová fejlődtek ezek a tanok a 21. századra, mi maradt meg belőlük. Értsék, hogy folyamatosan szükség van az egyház megújulására, ez az igény azonban sok csoportnál az egyházból való kiszakadáshoz vezet. Figyeljék meg, hogyan egészítik ki egyes csoportok a Szentírás tanítását, vagy ragadnak ki részleteket. Ismerjék ezeknek a közösségeknek (mormonok, Jehova tanúi) mai missziós tevékenységét. Lássák, hogyan vesz részt az egyház belmissziós tevékenységével a társadalmi gondok enyhítésében, és hogy a külmisszió sokkal többet jelent, mint hittételek hirdetését.
3	B) A magyarországi evangélikus egyház 1791-1848-ig. A 19. század második felében.	<i>Katolikus restaurációs törekvések</i> <i>Pesti zsinat, uniós törekvések.</i> <i>Mária Dorottya. Székács József.</i> <i>Lelkészek szerepe a szabadságharcban.</i> <i>Protestáns pártok, a kor választási törvényei, szórványosodás, egyházi alkotmány.</i>	Figyeljék meg a magyar protestantizmus folyamatos küzdelmét a jogaiért, lássák a katolikusok javára fönnálló egyenlőtlenségeket. Lássák, hogyan talál segítőre az evangélikusság Mária Dorottyában. Ismerjenek olyan lelkészeket, akik példamutatón álltak helyt a szabadságharc idején. Lássák, hogyan tesz a Habsburg udvar még egy kísérletet a protestantizmus visszaszorítására. Az uniós törekvések kapcsán gondolkodjanak el az egyház egységének kérdésén. Figyeljék meg, hogyan alakul át a kiegyezés után az evangélikus egyház társadalmi bázisa és szerkezete.
VIII. A XX. század			
5	A) Egyházak a totális diktatúrákban Ökumené	<i>Behódolás és ellenállás, hitvalló egyház. Barmeni nyilatkozat.</i> <i>Hitvallási hűség vagy önmagunk feladása; közös szolgálat a szekularizált világban.</i>	Lássák meg a tanulók, hol a helyes útja az egyházaknak, gondolkodjanak rajta, milyen szerepet játszhatnak Krisztus követői egyenként is a nagy világégekben. Figyeljék meg az egyházak gyengeségét és erejét, lássák meg, hogy akkor tudnak erősek lenni, ha Isten igéjéhez ragaszkodnak. Értsék meg, hogy a Szentháromság Istenben a különböző felekezetek hívei testvérek, akiket Jézus szolgálatra hívott el. Lássák saját egyházunk jellemzőit, értékeit, tudjanak örülni ennek. Lássák, hogyan törekszenek a felekezetek együttműködésre. Tudják, hogy ez

Hittan tanterv a 11. évfolyam számára
EGYHÁZTÖRTÉNET

5. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
5	Válaszkísérletek a XX. sz. kihívásaira Szociális kihívások A katolikus egyház megújulása Lelki, szellemi kiüresedés B) A Magyarországi Evangélikus Egyház a 2. világháborútól 1989-ig 1944-1956 1956-1984 1984-1989	<i>Albert Schweitzer, Teréz anya</i> <i>A második vatikáni zsinat</i> <i>Karizmatikus mozgalmak, New Age</i> <i>Segítség a háborús üldözötteknek</i> <i>Állam és egyház szétválasztása, az egyház lehetőségeinek korlátozása, államosítások, lelkészek üldözése. Együttműködés az államhatalommal, küzdelem az evangéliumhirdetés lehetőségéért.</i> <i>A Káldy-korszak, diakóniai teológia</i> <i>Gyülekezeti élet, gyülekezeti tagság</i> <i>LVSZ nagygyűlés</i> <i>Megújulási törekvések, zsinat.</i> <i>Az AEH megszüntetése, újra megnyíló lehetőségek.</i>	különösen is fontos akkor, amikor más világvallások híveivel egyre szorosabb közösségben élünk. Lássák, hogy a 20. század kihívásai az egyháztól is új szolgáltatásokat és megújulást várnak. Tudják, hogyan válaszol erre a II. vatikáni zsinat. Albert Schweitzer és Teréz anya példájára rácsodálkozva értsék meg, hogy a világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését. Lássák meg, hogyan keresnek az Istentől elszakadt, elszakított emberek támaszt különböző vallási mozgalmakban. Ismerjék ezeknek a mozgalmaknak sajátosságait. Tudják a tanulók, hogy az egyház törekszik az üldözöttek segítésére, nyitott minden szenvedő felé. Értsék, hogy a kommunista ideológia mereven egyházzellenes, hogy az állam és egyház szétválasztása nem jelenti az egyház függetlenségét, hanem annak állandó kontrollját. Gondolkodjanak el azon, miért szükséges és milyen mértékben lehetséges az állam és egyház szétválasztása. Lássák, hogyan szűkülnek be az igehirdetés, tanítás, szeretetszolgálat lehetőségei, tudják, hogy sok lelkész és családja, sok gyülekezeti tag válik személyes áldozatává a rendszernek. Tudják, hogy az elnyomó rendszer az egyházi vezetők személyét is meghatározza. Ismerjék a diakóniai teológia fogalmát, lássák, hogyan befolyásolta az egyház tanítását, az igehirdetés tartalmát. Tudják, hogy az egyházhoz tartozás sokszor akadálya volt a hívek társadalmi, de akár szakmai érvényesülésének. Lássák ennek hatását a gyülekezeti életére, összetételére. Ismerjék a tanulók annak jelentőségét, hogy az LVSZ Budapesten tartotta világgyűlését. Lássák a tanulók, hogy a diktatúrával szemben ott feszül az ellenállás, az igény a megújulásra, az evangélium szabad hirdetésére. Értsék, hogy a rendszerváltás 1989-ben gyökeres változást hozott az egyház életébe is.
IX. A megtapasztalt egyház			
		<i>közelmúlt, jelen és jövő</i>	Nézzenek körül a tanulók tudatosan a mai egyházban, tanárukat elbeszélése, saját, valamint családi tapasztalataik alapján alkossanak képet a Magyarországi Evangélikus Egyház szerepéről, helyzetéről a mai társadalomban. Lássák meg, hogy Isten története az emberrel ma is folytatódik.

A tantervben megjelölt 64 órán kívül 10 óra áll rendelkezésre ismétlésre, összefoglalásra, számonkérésre.

Hittan tanterv a 12. évfolyam számára
DOGMATIKA, ETIKA

1. oldal

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
17	A gyerekkor		
4	Életünk kérdései a születéstől a halálig		Bevezetés az év tematikájába. A tanulók ismerjék meg az év célját, felosztását, a munka módszerét. Lássák meg, hogyan épül egymásra az etika és a dogmatika. Lássák meg, hogy az év témája mindennapi életük konkrét kérdéseiről szól majd.
3	Születés, teremtettség, szabadság és meghatározottság	<i>Teremtettség, az ember helye, feladata a teremtésben. A Teremtőtől való elfordulás: a bűn. A bűn meghatározottsága</i>	Lássák a tanulók az ember Istentől való alapvető meghatározottságát. Ismerjék meg a Teremtőtől kapott feladatukat. Lássák meg az ember alkalmatlanságát erre a feladatra. Ismerjék meg a bűn fogalmát, mint ami meghatározza az Istentől elfordult embert
2	A keresztség	<i>A szentség, a keresztség gyakorlata, gyermekek – felnőtt keresztség, Isten megelőző szeretete.</i>	Értsék meg a tanulók a keresztség tartalmi lényegét, annak feltételeit, és következményét. Lássák meg a gyermek, illetve felnőtt keresztség létjogosultságát. Lássák meg a keresztség „jel” jelentését, amely az embert egész életén végigkíséri.
3	Isten – ember, szülő – gyermek	<i>Szülői szeretet, kötelesség. Gyermeki bizalom, hit. Gondoskodás, gondviselés</i>	A tanulók ismerjék fel a párhuzamot a szülői szeretet és az embert szerető Isten szeretete között. Értsék meg a gyermeki bizalom és a hit párhuzamát. Ismerjék meg Isten gondviselésének fogalmát.
5	Növekedés – tanulás, Isten és ember története.	<i>Üdvtörténet, kiválasztás, megismerés – Isten megismerhetősége, Isten célja az emberrel, Isten megtapasztalható szeretete, „az Ige testté lett”, jövő képiünk, az idő vége. Az ember történetisége, az erkölcs fejlődésének története</i>	Ismerjék meg a tanulók, hogy az embernek Istennel közös története van, hogy ennek az üdvtörténetnek célja van. Ismerjék meg Jézus Krisztus szerepét ebben a történetben. Lássák meg Isten megismerhetőségének lehetőségeit és határait.
22	Az ifjú kor		
3	Ki vagyok én?	<i>Képességek, adottságok, Istentől való meghatározottság, kiválasztás.</i>	Ismerjék meg a tanulók a képességek és adottságok teremtettséggel való összefüggését, annak célját, értelmét. Ismerjék meg Isten hogyan választott ki embereket az üdvtörténet folyamán, és mit jelent ez a kiválasztás az ember személyes életében.
4	Ki a felebarátom?	<i>Én és te. A másik szerepe az öntudatos én kialakulásában. Szeretet parancs, közösség, elfogadás</i>	Ismerjék meg a tanulók az ember szeretetre való igényét, ennek a közösségben megvalósuló folyamatát, az elfogadást. Ismerjék meg Isten embereket elfogadó szeretetét és ennek következményeit.
3	A keresztség	<i>Áldozat, megváltás, megigazulás, a bűnöktől megszabadított ember, a bűnbocsánat, a keresztség teológiája</i>	Ismerjék meg Isten szeretetének Jézus Krisztus kereszthalálában megismerhető mélységét, a keresztség teológiáját. Ismerjék meg a megváltás, a megigazulás, a bűnöktől való szabadulás fogalmait.
5	A közösség	<i>Úrvacsora, koinonia, Krisztus teste, mint a gyülekezet közössége, helyem a közösségben</i>	Lássák meg a tanulók, az úrvacsora hogyan alkot közösséget Krisztussal és a másik emberrel. Pál apostol hasonlatán keresztül figyeljék meg, hogyan működik a közösség „egy test”-ként. Figyeljék meg, hogyan talál helyet a közösségben az egyén, milyen zavarai lehetnek a közösségbe való beilleszkedésnek.

Hittan tanterv a 12. évfolyam számára

2. oldal

DOGMATIKA, ETIKA

Ó. sz.	Tananyag	Hangsúlyok, alapfogalmak	Célok
17	A gyerekkor		
4	Életünk kérdései a születéstől a halálig		Bevezetés az év tematikájába. A tanulók ismerjék meg az év célját, felosztását, a munka módszerét. Lássák meg, hogyan épül egymásra az etika és a dogmatika. Lássák meg, hogy az év témája mindennapi életük konkrét kérdéseiről szól majd.
3	Születés, teremtettség, szabadság és meghatározottság	<i>Teremtettség, az ember helye, feladata a teremtésben. A Teremtőtől való elfordulás: a bűn. A bűn meghatározottsága</i>	Lássák a tanulók az ember Istentől való alapvető meghatározottságát. Ismerjék meg a Teremtőtől kapott feladatukat. Lássák meg az ember alkalmatlanságát erre a feladatra. Ismerjék meg a bűn fogalmát, mint ami meghatározza az Istentől elfordult embert
2	A keresztség	<i>A szentség, a keresztség gyakorlata, gyermek – felnőtt keresztség, Isten megelőző szeretete.</i>	Értsék meg a tanulók a keresztség tartalmi lényegét, annak feltételeit, és következményét. Lássák meg a gyermek, illetve felnőtt keresztség létjogosultságát. Lássák meg a keresztség „jel” jelentését, amely az embert egész életén végigkíséri.
3	Isten – ember, szülő – gyermek	<i>Szülői szeretet, kötelesség. Gyermeki bizalom, hit. Gondoskodás, gondviselés</i>	A tanulók ismerjék fel a párhuzamot a szülői szeretet és az embert szerető Isten szeretete között. Értsék meg a gyermeki bizalom és a hit párhuzamát. Ismerjék meg Isten gondviselésének fogalmát.
5	Növekedés – tanulás, Isten és ember története.	<i>Üdvtörténet, kiválasztás, megismerés – Isten megismerhetősége, Isten célja az emberrel, Isten megtapasztalható szeretete, „az Ige testté lett”, jövő képünk, az idő vége. Az ember történetisége, az erkölcs fejlődésének története</i>	Ismerjék meg a tanulók, hogy az embernek Istennel közös története van, hogy ennek az üdvtörténetnek célja van. Ismerjék meg Jézus Krisztus szerepét ebben a történetben. Lássák meg Isten megismerhetőségének lehetőségeit és határait.
22	Az ifjú kor		
3	Ki vagyok én?	<i>Képességek, adottságok, Istentől való meghatározottság, kiválasztás.</i>	Ismerjék meg a tanulók a képességek és adottságok teremtettséggel való összefüggését, annak célját, értelmét. Ismerjék meg Isten hogyan választott ki embereket az üdvtörténet folyamán, és mit jelent ez a kiválasztás az ember személyes életében.
4	Ki a felebarátom?	<i>Én és te. A másik szerepe az öntudatos én kialakulásában. Szeretet parancs, közösség, elfogadás</i>	Ismerjék meg a tanulók az ember szeretetre való igényét, ennek a közösségben megvalósuló folyamatát, az elfogadást. Ismerjék meg Isten embereket elfogadó szeretetét és ennek következményeit.
3	A kereszt	<i>Áldozat, megváltás, megigazulás, a bűnöktől megszabadított ember, a bűnbocsánat, a kereszt teológiája</i>	Ismerjék meg Isten szeretetének Jézus Krisztus kereszthalálában megismerhető mélységét, a kereszt teológiáját. Ismerjék meg a megváltás, a megigazulás, a bűnöktől való szabadulás fogalmait.
5	A közösség	<i>Úrvacsora, koinonia, Krisztus teste, mint a gyülekezet közössége, helyem a közösségben</i>	Lássák meg a tanulók, az úrvacsora hogyan alkot közösséget Krisztussal és a másik emberrel. Pál apostol hasonlatán keresztül figyeljék meg, hogyan működik a közösség „egy test”-ként. Figyeljék meg, hogyan talál helyet a közösségben az egyén, milyen zavarai lehetnek a közösségbe való beilleszkedésnek.

A HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGALEÍRÁSA AZ EVANGÉLIKUS FELEKEZETŰ TANULÓK SZÁMÁRA

A HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA CÉLJA

A vizsga célja, hogy az érettségiző diák számot adjon arról, hogy

- rendelkezik a keresztény élet és gondolkodásmód kialakításához szükséges alapfogalmakkal,
- érti és használni tudja az alapvető teológiai szaknyelvet és fogalmakat,
- rendelkezik alapvető Bibliismerettel, tisztában van a Szentháromság egy Istenre vonatkozó evangélikus tanítás főbb vonalaival,
- felismeri Isten teremtető, gondviselő és megváltó szerepét a világban,
- ismeri az egyetemes anyaszentegyház és benne az evangélikus felekezet történetének főbb eseményeit,
- látja a kapcsolatot a Szentírás tanítása és mai életünk között: látja azokat az erkölcsi értékeket, amelyek pozitívan alakíthatják életünket és világunkat, valamint ismeri a kereszténység alapvető válaszait a személyes és végső kérdésekre,
- jártas a bibliai szövegek értelmezésében,
- képes ismereteit a dialógus és ökumené szellemében mások számára közvetíteni.

A VIZSGA FORMÁJA

Középszinten

szóbeli, a vizsga időtartama 10-15 perc.

A szóbeli vizsgán a jelölt egy tétellapon két kérdést húz. Az első (A) kérdés átfogóbb, a részletes követelményekben meghatározott alábbi témakörökből: Biblia, egyháztörténet, dogmatika, etika. A második (B) kérdés egy-egy kisebb, konkrétabb tudásterületre kérdez rá, gyakorlatiasabb megközelítésű. Itt szerepelhetnek az egyház mai életére, a világvallásokra vonatkozó kérdések, valamint a részletes követelményekben kifejtett kompetenciák ellenőrzését célzó feladatok. A B tételekben szereplő források sokszor nem azonosított források, ilyenkor a feladat részét képezi a szemelvény felismerése is.

Az A és B tételek párosításakor a vizsgáztató vegye figyelembe, hogy a két kérdés között ne legyen átfedés, ne ugyanahhoz a témakörhöz kapcsolódjon. A 20-25 tételből álló tétel sor minden témakörből tartalmazzon kérdést. Az tétel sor a vizsgáztató március 1-ig ismerteti a vizsgázóval.

A vizsgázó a kérdésekre felkészülés után válaszol. A felkészüléshez segédeszközként Bibliát, bibliai atlaszt, Evangélikus Énekeskönyvet és egyháztörténeti kérdéshez történelem atlaszt használhat. Felkészülése során jegyzetet készít magának, feleletében az általa kívánt sorrendben ismerteti a két kérdésre adott válaszát. A vizsgáztató tanár kiegészítő kérdéseket tesz fel, szükség esetén kérdésével, megjegyzésével továbbsegíti a tanulót.

Emelt szinten

írásbeli (180 perc)

szóbeli (20 perc)

Az írásbeli vizsgán a tanuló előre összeállított, több különböző típusú kérdésből álló tétel lapot kap. Ennek megoldása önállóan, segédeszközök használata nélkül történik.

A szóbeli vizsga menete alapvetően megegyezik a középszintű vizsgáéval. Különbség van a számonkérés mélységében, ez tükröződik a tétel címek, vizsgafeladatok összeállításában, megfogalmazásában. Az A tételek emelt szinten is a Biblia, egyháztörténet, dogmatika és etika témakörökből kerülnek ki.

AZ EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA RÉSZLETES LEÍRÁSA

A vizsgázó öt témakörből kap feladatokat: Biblia (Ószövetség, Újszövetség), egyháztörténet, dogmatika, világvallások. A részletes követelményekben megtalálható további témakörök csak a szóbeli vizsgán szerepelnek.

A feladattípusok témakörönként állandóak.

Feladattípus	Példa	Pontszám
<i>Ószövetség</i>		(összesen: 30)
Megadott esemény, személy, helyszín mellé hozzá társítható esemény, személy, helyszín önálló meghatározása. (6 db)	Próféta Dávid király mellett: (Nátán) Illés a Karmel hegyen: (Istenítélet)	6 p
Megadott igeszakaszhoz tartozó szerző, bibliai könyv, vagy esemény meghatározása. (4db)	A Sátán így válaszolt az Úrnak: Bőrért bőrt ad az ember, de életéért mindent odaad! Nyújtsd csak ki a kezed, és tedd rá a csotjaira, majd káromol még téged! Az Úr ezt felelte a Sátánnak: A kezedbe adom, csak az életére vigyázz! (Jób könyve kerettörténete)	4p
Egy-egy korszakra jellemző személy vagy esemény részletesebb bemutatása, behelyezve az adott korszakba.	Mutassa be részletesen Salamon királyt, helyezze el a megfelelő történelmi korban!	20 p
<i>Újszövetség</i>		(összesen: 50)
Palesztina vaktérképén megadott földrajzi nevek valamint helyhez jól köthető megadott történetek elhelyezése. (2 földrajzi név, 2 történet)	Jelölje a térképen az alábbi földrajzi neveket és helyezze el a történeteket helyszínük alapján! Genezáret tó, Kána; A samáriai asszony, Jézus megkeresztelése;	4 p
Bevezetéstudományi valamint kortörténeti ismeretekre vonatkozó igaz-hamis állítások. (8 db)	Az újszövetségi kánon kialakulását Marcion tevékenysége siettetette (i) Mk evangéliuma írásához felhasználta Lk anyagát (h)	4 p
Jellemző tárgyak, fogalmak, helyek rövid meghatározása, bibliai előfordulásuk megadása (2 db, 2-2p), meghatározás mellé tárgy, hely, fogalom megjelölése (2 db)	Talentumok: (Jézus korabeli súlymérték, lehetett arany v. ezüst, kb. 43 kg; előfordul a gonosz szolga példázatában, címadója a talentumokról szóló példázatnak) Ezen a helyen gyógyít meg Jézus egy 38 éve beteg embert (Betesda tó)	6 p
Ismert újszövetségi igék kiegészítése (3 db)	Jöjjetek énhozzám...(mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.)	6 p
Részletes kifejtése Jézus élete valamely meghatározott eseményének, valamely cselekedetének, tanításának és ennek jelentőségének.	Mutassa be részletesen Nagycsütörtök eseményeit és annak jelentőségét! vagy: Írja le és értelmezze a gonosz szolga példázatát, mutassa be a példázat elhangzásának körülményeit is.	20 p
Egy, az apostoli korra vonatkozó kérdés tömör, kb. 5 mondatos összefoglalása	Mi jellemezte az ősgyülekezet életét?	10 p
<i>Dogmatika</i>		(összesen: 20)
Egy konkrét kérdésre adott válasz kifejtése, támaszkodva a bibliaismereti és egyháztörténeti tanulmányokra is.	Mit tanít az evangélikus egyház az úrvacsoráról? Mi ennek a tanításnak a bibliai alapja, hogyan vetődik fel a kérdés a reformáció korában?	20 p
<i>Egyháztörténet</i>		(összesen: 40)
Fogalommeghatározás (3 db)	Mit jelentenek az alábbi fogalmak? artikuláris gyülekezet, ortodoxia, szekularizáció, szkizma, kelyhesek	6 p
Megadott események és helyszínek, szerzők és művek, események és dátumok, események és személyek párosítása. (2x4 db)	Keresse meg a párokat! a) Ph. J. Spener ... Orthographia Ungarica Dévai B. M. ... Krisztus követése id. Ács M. ... Zengedező mennyei kar Kempis T. ... Pia Desideria b) Husz J. halála ... 1534 Luther M. Wartburgban ... 1415 Luther teljes bibliafordítása kész ... 1539 Loyolai I. rendet alapít ... 1521	8 p

Feladattípus	Példa	Pontszám
Forrásazonosítás: a szemelvény szerzőjének vagy eredetének meghatározása, időben való elhelyezése (3 db)	Mely korból, kitől származnak az alábbi idézetek? „Nem kívánjuk az üldözést, de a türelmet sem. Eből a szempontból szilárdan ragaszkodunk Házunk alapelveihez.”	6 p
Valamely megadott, a reformációhoz kapcsolódó egyetemes vagy hazai egyháztörténeti esemény részletes kifejtése, egy jellemző személy bemutatása	Mutassa be a Wormsi birodalmi gyűlés előzményeit, eseményeit és következményeit! vagy: Mutassa be Dévai Bíró Mátyás személyét, munkásságát!	20 p
<i>Világvallások</i>		(összesen: 20)
Fogalommagyarázat vagy kakukktojás feladat indoklással. (5 db)	Mit jelentenek az alábbi fogalmak? reinkarnáció, sófár, Visnu... vagy: szent háború – Ramadán havi böjt – napi ötszöri ima Mekka felé – reinkarnáció – zarándoklat a Kába kőhöz	10 p
Valamely vallás jellegzetességére vonatkozó konkrét kérdés kifejtése	Hogyan zajlik az élet egy hindu istenség templomában?	10 p
		160/2 = 80 pont

RÉSZLETES TARTALMI KÖVETELMÉNYEK

Középszint

Témakör	Követelmények
I. Biblia	
Ószövetség	A világ teremtése, bűnbeesés, Kain és Ábel, Noé, Babel története; Az Óstörténet mint hitvallás; Ábrahám, Izsák, Jákob, József története; Izrael népe Egyiptomban, Mózes élete, a kivonulás; A pusztai vándorlás eseményei, a törvény; Honfoglalás, Józsué Izrael bírái (Gedeon, Sámson, Sámuel) A királyság: Saul, Dávid, Salamon; Nátán próféta; Izrael kettészakadása, a kettős királyság; Próféták: Illés, Ámósz, Hóseás, Ézsaiás, Mikeás; A prófétaág jellemzői; A jósiási reform, Jeremiás próféta; Jeruzsálem pusztulása, a babiloni fogság, a fogság prófétái: Ezékiel, II. Ézsaiás; A fogságból való hazatérés, Ezsdrás, Nehémiás, Haggeus és Zakariás. A zsoltárok könyve, a héber költészet jellemzői; A bölcsességirodalom, Példabeszédek és Jób könyve;
Újszövetség	Jézus születése, a 12 éves Jézus; Keresztelő János személye és szerepe; Jézus megkeresztelése, megkísértése; Tanítványok Jézus tanítása, gyógyításai, csodái; Hegyi beszéd, Miatyánk, A nagy parancsolat, Példázatok; Péter vallástétele, Jézus megdicsőülése; Jeruzsálemi bevonulás, a nagyhét eseményei, Jézus elfogatása, halála; Jézus feltámadása, mennybemenetel, pünkösd;
Kortörténeti ismeretek	Jézus és az apostolok korának történeti háttere Palesztina földrajza, néprajza – a mindennapi élet Jézus korában; A vallási élet;
Alapvető ószövetségi és újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az Ószövetség szövegének keletkezése, az ószövetségi történetírás; Az Ószövetségi kánon kialakulása, a héber és az alexandriai kánon. Az Újszövetség szövegének kialakulása, őskeresztény irodalmi formák; Az Újszövetségi kánon kialakulása A Biblia mint Isten Igéjét tartalmazó mű

Témakör	Követelmények
2. Egyháztörténet	
Krisztus egyházának születése	A kereszténység lényege, gyülekezet fogalma; A missziós parancs; Az első gyülekezetek kialakulása, élete; Pál apostol; Keresztényüldözések; Apostoli atyák és egyházatyák;
A kereszténység államvallássá válása	Nagy Konstantin; Egyetemes zsinatok és egyetemes hitvallások; A nyugati egyházatyák; A pápaság kialakulása; Remeteség és szerzetesség kialakulása;
A középkor egyháza	Torzulások és Cluny reform; A nagy egyházszakadás; Keresztes hadjáratok; Szerzetesrendek és lovagrendek kialakulása; Skolasztika és misztika; A középkori egyház válsága, reformgondolatok;
A magyar egyház kialakulása	A kereszténység felvétele, Szent István államalapítása; A magyar egyház a középkorban, a keresztény műveltség;
A reformáció	Luther Márton élete, személyes vívódásai, a Szentírás válasza; Luther küzdelme az egyház tanításának tisztaságáért: a 95 tétel, viták, vitairatok, Luther teológiájának alapgondolatai, az evangélikus hitvallások; Kiközösítés és birodalmi átok; Birodalmi gyűlések: Worms, Speier, Augsburg – vallásbéke; A reformáció irányzatai: Zwingli, Kálvin; Reform a katolikus egyházban: a tridenti zsinat, a jezsuita rend;
A reformáció Magyarországon	A reformáció kezdete és terjedése a három részre szakadt országban; Vallásszabadság Erdélyben; Jelentős magyar reformátorok; Bibliafordítás; A helvét irány terjedése; A magyarországi ellenreformáció kezdetei;
Értelmes kegyesség	Ortodoxia, pietizmus, felvilágosodás Európában; Hit és cselekedet, hit és értelem – a teológia és a tudomány szembeállításának téves volta.
Magyar felvilágosodás és pietizmus	A gyászos évtized, Artikuláris gyülekezetek kora; Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc küzdelmei; A pietizmus és a felvilágosodás követői Magyarországon; II. József türelmi rendelete;
A 19. század: forradalmak és elvilágiasodás	A francia forradalom és következményei, egyház és társadalom különválása; Ébredési mozgalmak az evangélikus egyházban, bel- és külmiszió;
A magyar evangélikus egyház a 19. században	Az egyház és állam viszonya, katolikus restaurációs törekvések; Az egyház belső élete; Az evangélikus egyház az 1848-49-es szabadságharcban; Az elnyomatás évei, protestáns pátens.
A kereszténység újkeresése a modern világban	Világháborúk és következményeik, egyházak a totális diktatúrákban; A keresztény ökumené a 20. században; Egyházak világtanácsa, Lutheránus Világszövetség; II. Vatikáni zsinat
Evangélikus egyház a 20. századi Magyarországon	A hazai evangélikusság megfogyatkozása; Egyházi élet a két világháború között; Küzdelem a diktatúrákkal, egyház a „puha diktatúrában”

Témakör	Követelmények
3. Dogmatika	
A hit alapkérdései	Hit, kinyilatkoztatás, Szentírás, hitvallás; Krisztus evangéliuma
Hit Istenben	Isten személye, a Szentháromság; A teremtés, a bűn: a teremtőtől való elfordulás; A világot megtartó, gondviselő Isten, az Atya;
Jézus a Krisztus	A testté lett Ige, a Názáreti Jézus; Kereszt és feltámadás; A megváltó Jézus Krisztus, megbékélés Istennel; Megigazulás egyedül kegyelemből, hit által; Isten országa, Krisztus örök uralma;
A Szentlélek közössége	A megszentelő Lélek; Az egyház közössége; A Szentségek: keresztség és úrvacsora; Hívás, egyházi szolgálat;
4. Az egyházi esztendő	
Az egyházi esztendő ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége; Az ünnepek liturgiája;	Ádvent, Karácsony, Óév, Újév, Vízkereszt ünnepe; Böjt, Virágvasárnap, Nagycsütörtök, Nagypéntek, Húsvét vasárnap, Mennybemenetel, Pünkösd; Szentháromság ünnepe, Szentháromsági vasárnapok; A reformáció ünnepe;
5. Etika	
A jézusi etika	hit és cselekedetek: a Lélek gyümölcsei
Az ember helye a világban	Képességek, adottságok, Istentől való meghatározottság, kiválasztás; Önismeret, az ember szabadsága és felelőssége önmagáért; Lelkiismeret; A szeretet parancsa; Közösség, elfogadás; Önzés, önzetlenség, önmegvalósítás; A szentek közössége;
Felelőségünk a teremtett világ, az élet védelme és embertársaink iránt	Felelőség a természetért; A tudomány lehetőségei és korlátai; génebézés, klónozás; Abortusz, Eutanázia;
A keresztény etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén	A nemek egyenlősége, különbözősége, a nemi szerepek; sexus, eros, agape, filia; A házasság rendje; a válás; A szenvedés és a halál; Hívás, elhívás, szolgálat; A lutheri munkaértelmezés Az egyén jogai és kötelességei a társadalomban, a társadalom kötelességei az egyén felé; Deviáns viselkedésformák;
6. Világvallások	
A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai	A zsidó vallás gyökerei, a judaizmus kialakulása, a zsidó identitás, az élő törvény, az élet ritmusa, a zsinagóga szerepe, szent helyek és jelképek; Az iszlám eredete, forrásai, Mohamed személye, tanítása, elképzelések Allahról, a Korán szerepe az iszlám életben, az iszlám törvény: a saría, a hagyomány: a szunna, vallási kötelezettségek, vallásgyakorlat, az iszlám terjedése napjainkban; A kereszténység helyzete a világvallások között, keresztény felekezetek;
Az örök világtörvény vallásai	A hinduizmus gyökerei, Védizmus, brahmanizmus, legnépszerűbb istenek és istennők, a vallásos élet, a szent szövegek, kasztok, a karma, halál és újraszületés, a megszabaduláshoz vezető ösvények; A buddhizmus eredete, Buddha személye, mennyei lények, a dharma, a Nirvánához vezető ösvény, szent helyek és ünnepek, a buddhizmus terjedése.
Mai vallási áramlatok	A New Age Az új vallási irányzatok kialakulásának okai, különbség ökumené és szinkretizmus között;

Témakör	Követelmények
7. Kompetenciák	
szövegértelmezés	A tanuló számára ismert ószövetségi vagy újszövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése, a szöveg műfajának meghatározása; Valamely jelentős egyháztörténeti eseményhez kötődő forrás elemzése; Hitvallási irat részletének értelmezése a bibliai és dogmatikai ismeretek birtokában.
esetelemzés	Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása a bibliai tanítás fényében.

Emelt szint

Témakör	Követelmények
I. Biblia	
Ószövetség	A világ teremtése, bűnbeesés, Kain és Ábel, Noé, Babel története; Az Őstörténet mint hitvallás; Ábrahám, Izsák, Jákob, József története; Izrael népe Egyiptomban, Mózes élete, a kivonulás; A pusztai vándorlás eseményei, a törvény; Honfoglalás, Józsué Izrael bírái (Gedeon, Sámson, Sámuel) A királyság: Saul, Dávid, Salamon; Nátán próféta; Izrael kettészakadása, a kettős királyság; Próféták: Illés, Ámósz, Hóseás, Ézsaiás, Mikeás; A prófétaág jellemzői; A jósiási reform, Jeremiás próféta; Jeruzsálem pusztulása, a babiloni fogság, a fogság prófétái: Ezékiel, II. Ézsaiás; A fogságból való hazatérés, Ezsdrás, Nehémiás, Haggeus és Zakariás. A zsoltárok könyve, a héber költészet jellemzői; A bölcsességirodalom, Példabeszédek és Jób könyve; Apokaliptika: Dániel könyve A bibliai történetírás
Az intertestamentális kor	Perzsa uralom, Ptolemaioszok és Szeleukidák, Haszoneus királyság, Júdea a Római Birodalomban: Nagy Heródes
Újszövetség	Jézus születése, a 12 éves Jézus; Keresztelő János személye és szerepe; Jézus megkeresztelése, megkísértése; Tanítványok Jézus tanítása, gyógyításai, csodái; Hegyi beszéd, Miatyánk, A nagy parancsolat, Példázatok; Péter vallástétele, Jézus megdicsőülése; Jeruzsálemi bevonulás, a nagyhét eseményei, Jézus elfogatása, halála; Jézus feltámadása, mennybemenetel, pünkösd; Az újszövetségi levelek fontosabb témái, tanítása Isten és ember viszonyáról, a megváltásról, a gyülekezet életéről, a keresztény ember életéről, a keresztény reménységről.
Kortörténeti ismeretek	Jézus és az apostolok korának történeti háttere Palesztina földrajza, néprajza – a mindennapi élet Jézus korában; A vallási élet – a palesztinai zsidóság szellemi irányzatai, a hellenizmus és a rómaiak vallása;
Alapvető ószövetségi és újszövetségi bevezetéstudományi ismeretek	Az Ószövetség szövegének keletkezése, az ószövetségi történetírás; Az Ószövetségi kánon kialakulása, a héber és az alexandriai kánon. Septuaginta; A holt tengeri tekercsek felfedezése és jelentőségük; Az Újszövetség szövegének kialakulása, őskeresztény irodalmi formák: evangéliumok, levelek, apokaliptika; Az Újszövetségi kánon kialakulása, korai kánonok; Fontosabb újszövetségi kéziratok; Vulgata; A Biblia irodalmi műfajai; A Biblia mint Isten Igéjét tartalmazó mű;

Témakör	Követelmények
2. Egyháztörténet	
Krisztus egyházának születése	A kereszténység lényege, gyülekezet fogalma; A missziós parancs; Az első gyülekezetek kialakulása, élete; Pál apostol élete, missziós tevékenysége; Zsidókeresztények és pogánykeresztények; Keresztényüldözések; Tévtanok és eretnekségek az I-III. században; Apostoli atyák és egyházatyák;
A kereszténység államvallássá válása	Nagy Konstantin; Egyetemes zsinatok és egyetemes hitvallások; A nyugati egyházatyák, Augustinus; A pápaság kialakulása; Remeteség és szerzetesség kialakulása, Nursiai Benedek Regulája; A pogány népek térítése
A középkor egyháza	Torzulások és Cluny reform; A nagy egyházszakadás; Invesztitúra háborúk; Keresztes hadjáratok; Szerzetesrendek és lovagrendek kialakulása; Skolasztika (Aquinoi Tamás) és misztika (Clairvaux-i Bernát); A középkori egyház válsága, reformgondolatok (Wyclif, Husz, Kempis Tamás, Savonarola); Humanizmus és reneszánsz (Erasmus);
A magyar egyház kialakulása	A kereszténység felvétele, Szent István államalapítása; A magyar egyház a középkorban, a kereszténység megszilárdítása az Árpád-házi királyok alatt, a keresztény műveltség; A huszitizmus Magyarországon;
A reformáció	Luther Márton élete, személyes vívódásai, a Szentírás válasza; Luther küzdelme az egyház tanításának tisztaságáért: a 95 tétel, viták, vitairatok; Luther teológiájának alapgondolatai, az evangélikus hitvallások; Kiközösítés és birodalmi átok; Birodalmi gyűlések: Worms, Speier, Augsburg – vallásbéke; Luther és a parasztháború; Schmalkaldeni szövetség; Az istentisztelet és a keresztény élet változásai; A reformáció irányzatai: Zwingli, Kálvin, anglikán egyház, anabaptisták, antitrinitáriusok; Reform a katolikus egyházban: a tridenti zsinat, a jezsuita rend, Loyolai Ignác;
A reformáció Magyarországon	A reformáció kezdete és terjedése a három részre szakadt országban; Vallásszabadság Erdélyben; Jelentős magyar reformátorok, magyar hitvallások; Bibliafordítás, protestáns kultúra (iskolák, nyomdák); A helvét irány terjedése, antitrinitarizmus; A magyarországi ellenreformáció kezdetei: Telegdi, Pázmány, fegyveres hitvédelem;
Értelmes kegyesség	Ortodoxia, pietizmus, felvilágosodás Európában; Hallei pietizmus jelentősebb alakjai; Deizmus és ateizmus, a természetes vallás; Hit és cselekedet, hit és értelem – a teológia és a tudomány szembeállításának téves volta.
Magyar felvilágosodás és pietizmus	A gyászos évtized, Artikuláris gyülekezetek kora; Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc küzdelmei; I Lipót, III. Károly, Mária Terézia; A pietizmus és a felvilágosodás követői Magyarországon; II. József türelmi rendelete és hatása;

Témakör	Követelmények
A 19. század: forradalmak és elvilágiasodás	A francia forradalom és következményei, egyház és társadalom különválása; Ébredési mozgalmak az evangélikus egyházban, bel- és külmiszió; Schleiermacher; A pápai hatalom megerősödése, új dogmák;
A magyar evangélikus egyház a 19. században	Az egyház és állam viszonya, katolikus restaurációs törekvések; Az egyház belső élete, Pesti zsinat, Mária Dorotya; Az evangélikus egyház az 1848-49-es szabadságharcban, Haubner Máté, Rázga Pál, Székács József; Az elnyomatás évei, protestáns pátens.
A kereszténység útkeresése a modern világban	Világháborúk és következményeik, egyházak a totális diktatúrákban; Dietrich Bonhoeffer; A keresztény ökumené a 20. században; Egyházak világtanácsa, Lutheránus Világszövetség; II. Vatikáni zsinat; A protestáns teológia a 20. században: Barth, Bultmann, Tillich, Schweitzer;
Evangélikus egyház a 20. századi Magyarországon	A hazai evangélikusság megfoghatkozása; Egyházi élet a két világháború között; Küzdelem a diktatúrákkal, egyház a „puha diktatúrában”; Ordass Lajos; A Káldy-korszak, diakóniai teológia; Új lehetőségek 1989-től.
3. Dogmatika	
A hit alapkérdései	Hit, kinyilatkoztatás, Isten megismerhetősége; Szentírás, hitvallás; Krisztus evangéliuma; A személyes megtapasztalás szerepe;
Hit Istenben	Isten személye, a Szentháromság; A teremtés, a bűn: a teremtőtől való elfordulás; A világot megtartó, gondviselő Isten, az Atya; Az ember helye, feladata a teremtésben; Isten megszólítható;
Jézus a Krisztus	A testté lett Ige, a Názáreti Jézus; Kereszt és feltámadás; A kereszt teológiája; A megváltó Jézus Krisztus, megbékélés Istennel; Megigazulás egyedül kegyelemből, hit által; Isten országa, Krisztus örök uralma; Ítélet, üdvösség, kárhozat; Isten megtapasztalható szeretete;
A Szentlélek közössége	A megszentelő Lélek; Az egyház közössége; A Szentségek: keresztség és úrvacsora; Hívás, egyházi szolgálat;
4. Az egyházi esztendő	
Az egyházi esztendő ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége; Az ünnepek liturgiája;	Ádvent, Karácsony, Óév, Újév, Vízkereszt ünnepe; Böjt, Virágvasárnap, Nagycsütörtök, Nagypéntek, Húsvét vasárnap, Mennybemenetel, Pünkösd; Szentháromság ünnepe, Szentháromsági vasárnapok; A reformáció ünnepe; Passiói istentisztelet, feltámadási istentisztelet; Aratási hálaadó ünnep; Istentiszteletek nemzeti ünnepeinken;
5. Etika	
A jézusi etika	hit és cselekedetek: a Lélek gyümölcsei

Témakör	Követelmények
Az ember helye a világban	Képességek, adottságok, Istentől való meghatározottság, kiválasztás; Önismeret, az ember szabadsága és felelőssége önmagáért; Lelkiismeret; A szeretet parancsa; Közösség, elfogadás; Önzés, önzetlenség, önmegvalósítás; A szentek közössége;
Felelősségünk a teremtett világ, az élet védelme és embertársaink iránt	Felelősség a természetért; A tudomány lehetőségei és korlátai; génebézés, klónozás; Abortusz, Eutanázia;
A keresztény etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén	A nemek egyenlősége, különbözősége, a nemi szerepek; sexus, eros, agape, filia; A házasság rendje; a válás; A szenvedés és a halál; Hivatás, elhívás, szolgálat; A lutheri munkaértelmezés; Az egyén jogai és kötelességei a társadalomban, a társadalom kötelességei az egyén felé; Devians viselkedésformák;
6. Világvallások	
A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai	A zsidó vallás gyökerei, a judaizmus kialakulása, a zsidó identitás, az élő törvény, az élet ritmusa, a zsinagóga szerepe, szent helyek és jelképek; Az iszlám eredete, forrásai, Mohamed személye, tanítása, elképzelések Allahról, a Korán szerepe az iszlám életben, az iszlám törvény: a sarífa, a hagyomány: a szunna, vallási kötelezettségek, vallásgyakorlat, az iszlám terjedése napjainkban; A kereszténység helyzete a világvallások között, keresztény felekezetek;
Az örök világtörvény vallásai	A hinduizmus gyökerei, Védizmus, brahmanizmus, legnépszerűbb istenek és istennők, a vallásos élet, a szent szövegek, kasztok, a karma, halál és újraszületés, a megszabaduláshoz vezető ösvények; A buddhizmus eredete, Buddha személye, mennyei lények, a dharma, a Nirvánához vezető ösvény, szent helyek és ünnepek, a buddhizmus terjedése. Konfucianizmus és taoizmus: az ősi kínai vallás, az ősök kultusza, Jin és Jang, a taoizmus, Konfuciusz tanai; Sintoizmus: Ősök kultusza, a természet tisztelete, szent helyek, szertartások, zen buddhizmus.
Mai vallási áramlatok	Jehova tanúi, a Szcientológia egyház, A New Age; Az új vallási irányzatok kialakulásának okai, különbség ökumené és szinkretizmus között;
7. Egyházismeret	
Egyházunk mai élete	A Magyarországi Evangélikus Egyház életének főbb változásai a fordulat óta; A MEE felépítése, főbb szolgálati területei; Egyházunk, gyülekezeteink ifjúsági munkája
Egyházzene	Az evangélikus egyházzene jelentősége a reformációtól kezdve (Luther, Schütz, Bach); Az Evangélikus énekeskönyv legismertebb, vagy történelmi-teológiai szempontból kiemelkedő énekei;
A szűkebb közösség	A tanuló gyülekezetének, iskolájának története, mai élete
7. Kompetenciák	
Szövegértelmezés	A tanuló számára ismert ószövetségi vagy újszövetségi szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése, a szöveg műfajának meghatározása; Valamely jelentős egyháztörténelmi eseményhez kötődő forrás elemzése, adott korba illesztése; Hitvallási irat részletének értelmezése a bibliai és dogmatikai ismeretek birtokában.
Esetelemzés	Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása a bibliai tanítás fényében.
Szaknyelv alkalmazása	Vallási, vallástörténelmi, egyháztörténelmi fogalmak azonosítása, helyes használata
Tájékozódás térben és időben	Vallástörténelmi, egyháztörténelmi események térben és időben való elhelyezése, események időrendbe állítása.

A vizsga értékelése

A középszintű szóbeli vizsga 50 pontot ér. Az A kérdésre adott válasz 30, a B kérdésre adott felelet 20 pont. Ebből számítandó az érettségi végső jegye.

Elégtelen a szóbeli vizsga akkor, ha a tanuló a két kérdés egyike kapcsán sincs tisztában az alapvető fogalmakkal, eseményekkel, személyekkel, ha a tanár segítő kérdéseire sem tud felelni.

Közepes lehet legfeljebb a vizsga edénye akkor, ha a tanuló önállóan csak nagyon keveset mond el, állandóan szüksége van a tanár segítő kérdéseire.

Jeles a jegy akkor, ha a tanuló képes önállóan, összefüggő gondolatokban ismertetni válaszát, használja a

megfelelő szaknyelvet, logikusan építi be válaszába a felkészülésnél használt segédanyagot.

Ezeken túlmenően a felelet értékelése a szokásokhoz igazodva történik.

Emelt szintű vizsgán az írásbeli és a szóbeli vizsga összpontszámából számítható a végső jegy.

Az emelt szintű szóbeli vizsga 70 pontot ér. Az A kérdésre 45, a B-re 25 adható.

Az emelt szintű írásbeli vizsgán 80 pont érhető el. A tesztlap értékelése során kapott összpontszámot felezni kell, így kapjuk az írásbeli vizsga pontszámeredményét.

A vizsga összpontszáma tehát $70+80=150$ pont.

MINTA FELADATSOROK

Minta tételsor középszintű szóbeli vizsgához

(az egymás mellé rendelt A és B tételt egy lapon húzza a vizsgázó)

A

B

1. Mutassa be az őstörténetet mint hitvallást! 2. Mutassa be az Ósatyák korát, különösen is Ábrahámot, mint a hit példáját! 3. Mutassa be az Exodus eseményeit, annak jelentőségét Izrael életében! 4. Mutassa be Izrael fénykorát, a királyok korát! 5. Mutassa be a Babiloni fogságba vitel, a fogság és a hazatérés körülményeit, ennek jelentőségét Izrael életében! 6. Mutassa be Jézus születésének történetét, kortörténeti hátterét. 7. Mutassa be Jézus elítélésének és keresztfeszítésének körülményeit, kortörténeti hátterét! 8. Mutassa be Jézus és a 12 tanítvány kapcsolatát, különös tekintettel Péterre! 9. Mutasson be gyógyítási történeteket, csodákat és azok jelentőségét az adott helyzetben! 10. Mutassa be, hogyan tanít Jézus, különös tekintettel a példázatokra! 11. Mutassa be Jézus feltámadásának eseményeit és a pünkösdig tartó időszakot, különös tekintettel a tanítványok helyzetére!	1. Mutassa be, milyen etikai kihívásokkal kell ma szembenéznie a hétköznapiakban egy fiatalnak, milyen válaszokat adhat ezekre egy keresztény ember? 2. <i>(forrás Szent Benedek regulájából)</i>
Mutassa be röviden a szerzetesség kialakulását, a forrás segítségével pedig az adott rend életét! 3. <i>(forrás: Niceai-Konstantinápolyi hitv.)</i>
Mutassa be a Szentháromságról szóló tanítást, a forrásra támaszkodva vázolja a tanítás kialakulásának körülményeit! 4. Mutassa be a New Age legfőbb jellemzőit! Mik az új vallások kialakulásának főbb okai? 5. Mutassa be a húsvéti ünnepkört, az ünnepek eredetét, a hozzá fűződő liturgikus hagyományokat! 6. <i>(f: Aquinoi T. Istenérvei)</i>
Mutassa be a forrás segítségével a skolasztika lényeges vonásait, valamint legfőbb képviselőit! 7. Mutassa be az iszlám hívő kötelességeit, mindennapjait és ünnepeit! 8. <i>(f: Ágostai hitv. IV. cikke a megigazulásról)</i>
Mutassa be azt a történelmi, teológiai hátteret, amelyben az adott forrás keletkezett. 9. <i>(f: részletek Szt István törvényeiből)</i>
Mutassa be a forrás segítségével, hogyan válik hazánk keresztény állammá! 10. <i>(f: részletek Bonhoeffer Szentek közössége c. írásából)</i>
A forrásra és a Szentírásra támaszkodva mutassa be egyházunk tanítását a gyülekezet közösségéről! 11. <i>(f: Luther idézet a munkáról mint istentiszteletről)</i>
Mutassa be egyházunk munkával, hivatással kapcsolatos etikai tanítását! |
|---|--|

12. Ismertesse a Biblia keletkezésének történetét, mutassa be a Bibliát mint szent könyvet!
13. Mutassa be az ösgyülekezetek életét, a keresztényüldözés időszakát!
14. Mutassa be a kereszténység államvallássá válásának folyamatát, annak következményeit, valamint a nyugati egyházatyák tevékenységét!
15. Mutassa be a németországi reformáció folyamatát, különös tekintettel a teológiai kérdésekre!
16. Mutassa be a magyarországi reformáció terjedését, a lutheri és a helvét irány hatását a három részre szakadt országban!
17. Mutassa be a 20. századi evangélikus egyház helyzetét Európában!
18. Mutassa be egyházunk tanítását Isten megismerhetőségéről, az egyetemes és igei kinyilatkoztatásról.
19. Mutassa be egyházunk tanítását a teremtő és gondviselő Istenről!
20. Mutassa be egyházunk tanítását az ember Isten előtti elveszettségéről és a megigazulásról!
21. Mutassa be egyházunk tanítását a szentségekről és Krisztus egyházáról.
22. Mutassa be a keresztény etika alapját: Isten akaratának teljesítését hit által.
23. Mutassa be a keresztény ember viszonyát embertársaihoz (felebaráti viszony, családi közösség)
24. Mutassa be a keresztény ember felelősségét a teremtett világ iránt.
12. Mutassa be a Hegyi Beszédet, az abban megmutatkozó etikát!
13. (f: *aktuális újsághír euthánázia vagy öngyilkosság kapcsán*) Foglaljon állást az esetről, figyelembe véve egyházunk tanítását!
14. (f: *Jn 1,1-18*) Elemezze a forrást, mutassa be hozzá kapcsolódóan az evangélium jellegzetességeit!
15. Mutassa be Ézsaiás könyvét! Használja a Szentírást!
16. Mutassa be a farizeusokat és az írástudókat, evangéliumi történetekre és a kortörténeti ismeretekre támaszkodva!
17. Mutassa be az ószövetségi bölcsességirodalmat és annak krízisét! Használja a Szentírást!
18. Mutassa be Illést, és személyén keresztül a próféta néhány jellemzőjét!
19. Mutassa be a Jézus korabeli Palesztina földrajzi jellegzetességeit, néprajzát! Használja a bibliai atlaszt!
20. (f: *részletek a Türeلمي Rendeletből*) Mutassa be a protestáns egyházak helyzetét forrás által meghatározott korszakban!
21. Mutassa be a mai zsidóság vallási életét!
22. Mutassa be a Buddhizmus eredetét, a buddhista hívő fő törekvését!
23. Keresztelő János prédikációjából kiindulva mutassa be Jézus korának messiási váradalmait!
24. Mutassa be Zsoltárok könyvét, műfaját néhány kiválasztott zsoltár segítségével!

Minta tételsor emeltszintű szóbeli vizsgához

(az egymás mellé rendelt A és B tételt egy lapon húzza a vizsgázó)

A

1. Mutassa be az őstörténetet mint hitvallást, különös tekintettel a két teremtéstörténetre!
2. Mutassa be az Exodus eseményeit, annak jelentőségét Izrael életében, térjen ki részletesebben a Sinai-hegyi törvényadásra!
3. Mutassa be Sámuel személyén keresztül a bírák korának végét, a királyság kezdeteit, annak problematikáját!
4. Mutassa be a kettészakadt ország vallási és politikai helyzetét néhány jellemző király és próféta tevékenységén keresztül!
5. Mutassa be a Babiloni fogságba vitel, a fogság és a hazatérés körülményeit, a fogsági próféták tevékenységét, a korszak jelentőségét Izrael életében!

B

1. Mutassa be, milyen etikai kihívásokkal kell ma szembenéznie a hétköznapiakban egy fiatalnak, milyen válaszokat adhat ezekre egy keresztény ember?
2. (f: *Nicea-konstantinápolyi hitvallás*) Mutassa be a Szentháromságról szóló tanítást a megadott forrás valamint a Szentírás alapján!
3. (f: *a keresztység és az úrvacsora szereztetési igéi*) Mutassa be az evangélikus egyház szentségeit, azok szerepét a hívő életében!
4. (f: *aktuális reklám v. szórólap pl. dianetikáról*) Mutassa be a New Age legfőbb jellemzőit! Mik az új vallások kialakulásának főbb okai?
5. Mutassa be az egyházi esztendőt, az ünnepek eredetét, a hozzájuk fűződő liturgikus hagyományokat!

6. Mutassa be Jézus születésének történetét, kortörténeti háttérét.
7. Mutassa be Jézus elítélésének és keresztrefeszítésének körülményeit, kortörténeti háttérét!
8. Mutassa be Jézus és a 12 tanítvány kapcsolatát, különös tekintettel Péterre!
9. Mutasson be gyógyítási történeteket, csodákat és azok jelentőségét az adott helyzetben!
10. Mutassa be, hogyan tanít Jézus, különös tekintettel a példázatokra!
11. Mutassa be Jézus feltámadásának eseményeit és a pünkösdig tartó időszakot, különös tekintettel a tanítványok helyzetére!
12. Ismertesse a Biblia keletkezésének történetét, mutassa be a Bibliát mint szent könyvet! Térjen ki az inspiráció kérdésére!
13. Mutassa be az ősgyülekezetek életét, a keresztényülődés időszakát, idézze fel valamely mártír életét!
14. Mutassa be a kereszténység államvallássá válásának folyamatát, annak következményeit, valamint a kor teológiai vitáit!
15. Mutassa be a reformáció előzményeit: a középkor egyházának problémáit, az előreformációs mozgalmakat!
16. Mutassa be a németországi pietizmus fő vonásait, különös tekintettel a misszióra, és a pietizmus hatását Magyarországon!
17. Mutassa be a 20. századi egyház küzdelmeit a különböző politikai rendszerekben, különös tekintettel a magyar helyzetre!
18. Értelmezze az Apostoli hitvallás első, Istenről szóló hitágazatát!
19. Értelmezze az Apostoli hitvallás második, Jézusról szóló hitágazatát!
20. Értelmezze az Apostoli hitvallás harmadik, Szentlélekről szóló hitágazatát!
21. Mutassa be egyházunk tanítását az ember Isten előtti elveszettségéről és a megigazulásról!
22. Mutassa be a keresztény etika alapját: Isten akaratának teljesítését hit által.
23. Mutassa be a keresztény ember viszonyát embertársaihoz (felebaráti viszony, családi közösség)
24. Mutassa be a keresztény ember felelősségét a teremtett világ iránt.
6. (f: *Aquinoi T. Istenérvei*)
Mutassa be a forrás segítségével a skolasztika lényeges vonásait, valamint legfőbb képviselőit!
7. Mutassa be az iszlám hívő kötelességeit, mindennapjait és ünnepeit, az iszlám helyzetét a mai világban!
8. Mutassa be saját gyülekezetének történetét, annak életét, helyét, szerepét az országos egyházban.
9. (f: *részletek Szt. István törvényeiből*)
Mutassa be a forrás segítségével, hogyan válik hazánk keresztény állammá! Figyeljen Szent Gellért szerepére!
10. (f: *részletek Bonhoeffer Szentek közössége c. írásából*)
A forrásra és a Szentírásra támaszkodva mutassa be egyházunk tanítását az egyház, a gyülekezet közösségéről!
11. (f: *Luther idézet a munkáról, mint istentiszteletéről*)
Mutassa be egyházunk munkával, hivatással kapcsolatos etikai tanítását!
12. Mutassa be a Hegyi Beszédet, az abban megmutató etikát!
13. (f: *aktuális újsághír euthanázia vagy öngyilkosság kapcsán*)
Foglaljon állást az esetről, figyelembe véve egyházunk tanítását!
14. (f: *Jn 1,1-18*)
Elemezze a forrást, mutassa be hozzá kapcsolódóan az evangélium jellegzetességeit!
15. Mutassa be Ézsaiás könyvét, különös tekintettel Deutero-Ézsaiásra!
Használja a Szentírást!
16. (f: *Jn 4,1-42*)
Elemezze a forrást, különös tekintettel a benne tükröződő emberi, társadalmi problémákra!
17. Mutassa be az ószövetségi bölcsességirodalmat és annak krízisét!
Használja a Szentírást!
18. (forrás *Szent Benedek regulájából*)
Mutassa be röviden a szerzetesség kialakulását, a forrás segítségével pedig az adott rend életét!
19. Mutassa be Dániel könyvét, műfaját, történelmi háttérét, mondanivalóját!
20. (f: *részletek a Türelmi Rendeletről*)
Mutassa be a protestáns egyházak helyzetét forrás által meghatározott korszakban!
21. Mutassa be a keleti vallások főbb vonásait, hatásukat ma Európában!
22. Mutassa be a Buddhizmus eredetét, a buddhista hívő fő törekvését, valamint a buddhizmus helyzetét a mai világban!
23. (f: *ApCsel 19*)
Mutassa be Pál apostol efezusi tevékenységét, kapcsolatát a gyülekezettel!
24. (f: *ApCsel 17,22-31*)
Mutassa be egyházunk tanítását Isten megismerhetőségéről, az egyetemes és igei kinyilatkoztatásról.

Minta feladatlap emeltszintű írásbeli vizsgához

1. Keresse meg a meghatározáshoz tartozó nevet, helyszínt, eseményt! (6 p)

A 10 parancsolat hegye _____

Jósiás király mellett volt próféta _____

Mózes testvére, aki segít neki a beszédben _____

Nehémiás foglalkozása a babiloni udvarban _____

Hátra tekintett és sóbálvánnyá vált _____

A honfoglalás során először elfoglalt város _____

2. Mely ószövetségi könyvből valók az alábbi idézetek? Ha tudja, írja le, ki mondja kinek, milyen helyzetben! (4 p)

Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem, töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal! teljesen mosd le rólam bűnömet és vétkemtől tisztíts meg engem!

Mint vesszőszál sarjadt ki előttünk, mint gyökér a szikkadt földből. Nem volt neki szép alakja, amiben gyönyörködhattünk volna... Megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmak férfia, betegség ismerője.

Csakugyan azt mondta az Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek?

Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa.

3. Mutassa be részletesen Jeremiás prófétát! Vázolja azt a kort, amelyben működött! (20 p)

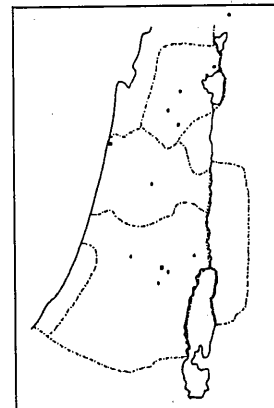
4. Jelölje a térképen az alábbi földrajzi neveket, illetve helyezze el a történeteket helyszínük alapján! (4 p)

a: Holt tenger

b: Betlehem

c: Péter tagadása

d: Kánai menyegző

5. Döntse el mindegyik állításról, hogy igaz-e vagy hamis! (4 p)

- Jézus korában a szegényebbeknek csak egy ruhájuk volt, abban is aludtak.
 A szinoptikus evangéliumok közé nem tartozik Lukács, hiszen kb. egyharmad része saját anyaga.
 A Máté írása szerinti evangélium szerzője nem a volt vámszedő.
 Csak két evangélium foglalkozik a gyermekségtörténetekkel.
 Jézus halálakor egyszerre két főpapja volt a zsidóknak, Annás és Kajafás.
 Pál leveleiben a hagyományos ókori levélformát követi.
 Pál apostol buzgó farizeus volt.
 A zsidóknak nem volt joguk halálos ítélet végrehajtására Jézus korában.

i	h

6. Határozza meg az alábbi két fogalmat, a másik két meghatározás mellé pedig adja meg a megfelelő fogalmat! (6 p)

tüzes nyelvek	
kőveder	
	Város a Genezáret tó partján, Péter lakóhelye, itt pihen meg Jézus is többször.
	Igen veszélyes útszakasz, mély szakadékok között, az útonállók kedvelt helye.

7. Folytassa az alábbi újszövetségi igéket! (6 p)

Úgy szerette Isten a _____

Ez az én szeretett _____

KérjeteK és adatik nektek, _____

8. Mutassa be részletesen a Betesda-tavi gyógyítás történetét, annak körülményeit, az esemény jelentőségét! (20 p)

9. Foglalja össze kb. 5 mondatban, mi jellemezte Pál apostol missziós módszerét! (10 p)

10. Mit tanít az evangélikus egyház az ember megigazulásáról? Mi ennek a tanításnak a bibliai alapja, hogyan vetődik fel a kérdés a reformáció korában?
(20 p)

11. Magyarázza meg az alábbi fogalmakat! (6 p)

pietizmus _____

reverzális _____

grégorián _____

12. Keresse meg a párokat! (8 p)

a)

Itt nevezik Krisztus követőit először keresztyéneknek.	Ambrosius	Antiochia
	Polykarpos	Szmirna
	Augustinus	Milánó
		Hyppo

b)

Dietrich Bonhoeffer	Mitológiátlanítás programja
Nathan Söderblom	Life and Work mozgalom
Rudolf Bultmann	Hitvalló egyház
Albert Schweitzer	Az élet tisztelete

13. Mely korból, kitől származnak az alábbi idézetek? (6 p)

„Ha Isten nem létezne, ki kellene találni. [...] Azt akarom, hogy ügyvédem, szabóm, szolgálaim higgynenek Istenben; úgy képzelem, hogy ez esetben kevésbé fognak meglopni.”

„Mikor Telegdi semmi álnoksággal, haraggal, fenyegetéssel eleit nem vehette volna annak, hogy én könyveket kezdettem nyomtatni, ez után ő is kezdett postillát nyomtatni. Én bizony azt véltem, míg nem láttam, hogy jeles dolgok lennének benne. De mondák az írás tudók, hogy egy időbe mint egy méz, utól csupa méreg.”

„Nagy művészet érteni ahhoz, hogy Jézussal beszéljünk, nagy okosság tudni, hogyan tarthatjuk magunknál Jézust. Légy aláztos és békesség-kedvelő; akkor veled lesz Jézus. Légy befelé élő, nyugodalmas ember, akkor nálad marad Jézus.”
